

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond (23.04.2021)

Saksdokumenter med vedlegg

Saksliste

Godkjenning av innkalling

Saker til behandling

14/21 Godkjenning av protokoll fra styremøte 19.02.21	3
15/21 Avkastning på fondets kapital per 31.3.2021	18
16/21 Forvaltningskostnader – tilbakemelding fra Gabler AS	25
17/21 Oppfølging av tilskudd til april 2021	29
18/21 Klage på vedtak om fastsetting av formues- og inntektsskatt 2018 – 2019	34
19/21 Søknad fra Mechatronics Innovation Lab AS – for prosjekt AI:hub	66
20/21 Sluttrapport for UiA-prosjektet «Innføring av velferdsteknologi, Agder»	86
21/21 Avsetning til utdeling av støtte fra Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 2022	128
22/21 Eventuelt til styremøte i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 23.04.2021	131

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 21/06732-22
Saksbehandler Ole Magnus Heimvik

Utvalg	Møtedato
Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	23.04.2021

Godkjenning av protokoll fra styremøte 19.02.21

Sekretariatets forslag til vedtak

Protokoll fra styremøte 19.02.2021 godkjennes.

Vedlegg

Møteprotokoll Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021_1

Møteprotokoll

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond

Dato: 19.02.2021
 Tid: 09:00
 Sted: Administrasjonsbygget, Arendal

Møtende medlemmer:

Navn	Funksjon	Vara for
Tormod Vågsnes	Styreleder	
Bodil Slettebø	Nestleder i utvalg	
Bente Christensen	Utvalgsmedlem	
Sverre Valvik	Utvalgsmedlem	
Kjetil Glimsdal	Utvalgsmedlem	
Oddvar Espegren	Utvalgsmedlem	
Morten Kraft	Varamedlem	Rita Hansen

Fra administrasjonen møtte:

Navn	Stilling
John G. Bergh	Daglig leder
Ole Magnus Heimvik	Påtroppende daglig leder

Før møtet redegjorde professor Arne Isaksen og stipendiat Clare Hildebrandt ved Universitet i Agder for prosjektet: «Innovasjonspolitik for store samfunnsutfordringer».

Arendal 19.2.2021

Tormod Vågsnes Styreleder	Bodil Slettebø Nestleder	Morten Kraft
Kjetil Glimsdal	Bente Christensen	Sverre Valvik
Oddvar Espegren		John G. Bergh Daglig leder

SAKSLISTE**Side****Godkjenning av innkalling****Saker til behandling**

1/21	Protokoll fra møte i rådsforsamlingen 11.12.2020	3
2/21	Godkjenning av protokoll fra styremøte 27.11.2020	3
3/21	Godkjenning av protokoll fra styremøte 4.12.2020	4
4/21	Avkastning på fondets kapital per 31.12.2020	5
5/21	Avkastning på fondets kapital per 31.1.2021	5
6/21	Tildelte tilskudd per februar 2021	6
7/21	Søknad om videreføring av tilskudd fra UiA for prosjekt: «Godt begynt» 2021	7
8/21	Søknad om videreføring av tilskudd fra UiA for prosjekt: «Agder som mønsterregion innen E-helse»	8
9/21	Søknad fra UiA for prosjekt Agder Batteri – kompetanse	9
10/21	Sluttrapport for UiA -prosjektet: «Regionale tilpasninger til nasjonale utfordringer»	11
11/21	Sluttrapport fra Oxford Research ang. prosjektet: "Integrering som virkemiddel og innovasjon"	11
12/21	Sluttrapport for prosjekt fra NORCE/NODE: «Digital Innovation Hub – Ocean Technology Agder»	12
13/21	Eventuelt til styremøte i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021	13

Saker til behandling

1/21 Protokoll fra møte i rådsforsamlingen 11.12.2020

Arkivsak-dok. 21/06732-1
Saksbehandler John Georg Bergh

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	19.02.2021	1/21

Sekretariatets forslag til vedtak

Protokoll fra ekstraordinært møte i rådsforsamlingen i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond tas til orientering.

Møtebehandling i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021:

Møtebehandling

Votering

Sekretariatets forslag ble enstemmig vedtatt.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - vedtak/innstilling

Protokoll fra ekstraordinært møte i rådsforsamlingen i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond tas til orientering.

[Lagre]

2/21 Godkjenning av protokoll fra styremøte 27.11.2020

Arkivsak-dok. 21/06732-2
Saksbehandler John Georg Bergh

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	19.02.2021	2/21

Sekretariatets forslag til vedtak

Protokoll fra styremøte 27.11.2020 godkjennes.

Møtebehandling i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021:**Møtebehandling****Votering**

Sekretariatets forslag ble enstemmig vedtatt.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - vedtak/innstilling

Protokoll fra styremøte 27.11.2020 godkjennes.

[Lagre]

3/21 Godkjenning av protokoll fra styremøte 4.12.2020

Arkivsak-dok.	21/06732-3
Saksbehandler	John Georg Bergh

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	19.02.2021	3/21

Sekretariatets forslag til vedtak

Protokoll fra styremøte 4.12.2020 godkjennes.

Møtebehandling i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021:**Møtebehandling****Votering**

Sekretariatets forslag ble enstemmig vedtatt.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - vedtak/innstilling

Protokoll fra styremøte 4.12.2020 godkjennes.

[Lagre]

4/21 Avkastning på fondets kapital per 31.12.2020

Arkivsak-dok. 21/06732-4
Saksbehandler John Georg Bergh

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	19.02.2021	4/21

Sekretariatets forslag til vedtak
 Styret tar saken til etterretning.

Møtebehandling i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021:

Møtebehandling

Votering

Sekretariatets forslag ble enstemmig vedtatt.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - vedtak/innstilling

Styret tar saken til etterretning.

[Lagre]

5/21 Avkastning på fondets kapital per 31.1.2021

Arkivsak-dok. 21/06732-5
Saksbehandler John Georg Bergh

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	19.02.2021	5/21

Sekretariatets forslag til vedtak

Styret tar saken til etterretning.

Møtebehandling i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021:**Møtebehandling****Votering**

Sekretariatets forslag ble enstemmig vedtatt.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - vedtak/innstilling

Styret tar saken til etterretning.

[Lagre]

6/21 Tildelte tilskudd per februar 2021

Arkivsak-dok.	21/06732-6
Saksbehandler	John Georg Bergh

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	19.02.2021	6/21

Sekretariatets forslag til vedtak

Styret tar sak om tildelte tilskudd til etterretning.

Møtebehandling i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021:**Møtebehandling****Votering**

Sekretariatets forslag ble enstemmig vedtatt.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - vedtak/innstilling

Styret tar sak om tildelte tilskudd til etterretning.

[Lagre]

7/21 Søknad om videreføring av tilskudd fra UiA for prosjekt: «Godt begynt» 2021

Arkivsak-dok.	21/06483-2
Saksbehandler	John Georg Bergh

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	19.02.2021	7/21

Sekretariatets forslag til vedtak

1. Aust-Agder utviklings- og kompetansefond bevilger Universitetet i Agder 775 000 kroner til annet år i prosjektet «Godt begynt».
2. Tilskuddet er bevilget med bakgrunn i et kostnadsoverslag på 15,85 mill. kroner over fem år. Ved avkortning av prosjektets endelige kostnader blir tilskuddet tilsvarende avkortet.
3. Aust-Agder utviklings- og kompetansefond er positiv til videre oppfølging av prosjektet gitt at prosjektet har en tilfredsstillende fremdrift.
4. Tilsagnet forutsetter at en vurdering av resultat og nytteverdi av prosjektet oversendes Aust-Agder utviklings- og kompetansefond når prosjektet er gjennomført.
5. Tilsagnet er gyldig til 1. januar 2024. Nærmere vilkår fremgår av tilsagnsbrevet.

Møtebehandling i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021:

Møtebehandling

Votering

Sekretariatets forslag ble enstemmig vedtatt.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - vedtak/innstilling

1. Aust-Agder utviklings- og kompetansefond bevilger Universitetet i Agder 775 000 kroner til annet år i prosjektet «Godt begynt».

2. Tilskuddet er bevilget med bakgrunn i et kostnadsoverslag på 15,85 mill. kroner over fem år. Ved avkortning av prosjektets endelige kostnader blir tilskuddet tilsvarende avkortet.
3. Aust-Agder utviklings- og kompetansefond er positiv til videre oppfølging av prosjektet gitt at prosjektet har en tilfredsstillende fremdrift.
4. Tilsagnet forutsetter at en vurdering av resultat og nytteverdi av prosjektet oversendes Aust-Agder utviklings- og kompetansefond når prosjektet er gjennomført.
5. Tilsagnet er gyldig til 1. januar 2024. Nærmere vilkår fremgår av tilsagnsbrevet.

[Lagre]

8/21 Søknad om videreføring av tilskudd fra UiA for prosjekt: «Agder som mønsterregion innen E-helse»

Arkivsak-dok.	21/06995-2
Saksbehandler	John Georg Bergh

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	19.02.2021	8/21

Sekretariatets forslag til vedtak

1. Aust-Agder utviklings- og kompetansefond bevilger 3 mill. kroner til tredje året i prosjektet «Agder som mønsterregion innen e-helse» ved Senter for e-helse ved Universitetet i Agder.
2. Tilskuddet er bevilget med bakgrunn i et kostnadsoverslag på 24 mill. kroner over fem år. Ved avkortning av prosjektets endelige kostnader blir tilskuddet tilsvarende avkortet.
3. Styret i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond stiller seg positive til videre oppfølging av prosjektet gitt at prosjektet har en tilfredsstillende fremdrift.
4. Tilsagnet forutsetter at en vurdering av resultat og nytteverdi av prosjektet oversendes Aust-Agder utviklings- og kompetansefond når prosjektet er gjennomført.

5. Tilsagnet er gyldig til 1. januar 2024. Nærmere vilkår fremgår av tilsagnsbrevet.

Møtebehandling i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021:

Møtebehandling

Votering

Sekretariatets forslag ble enstemmig vedtatt.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - vedtak/innstilling

1. Aust-Agder utviklings- og kompetansefond bevilger 3 mill. kroner til tredje året i prosjektet «Agder som mønsterregion innen e-helse» ved Senter for e-helse ved Universitetet i Agder.
2. Tilskuddet er bevilget med bakgrunn i et kostnadsoverslag på 24 mill. kroner over fem år. Ved avkortning av prosjektets endelige kostnader blir tilskuddet tilsvarende avkortet.
3. Styret i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond stiller seg positive til videre oppfølging av prosjektet gitt at prosjektet har en tilfredsstillende fremdrift.
4. Tilsagnet forutsetter at en vurdering av resultat og nytteverdi av prosjektet oversendes Aust-Agder utviklings- og kompetansefond når prosjektet er gjennomført.
5. Tilsagnet er gyldig til 1. januar 2024. Nærmere vilkår fremgår av tilsagnsbrevet.

[Lagre]

9/21 Søknad fra UiA for prosjekt Agder Batteri – kompetanse

Arkivsak-dok. 21/06020-2
Saksbehandler John Georg Bergh

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	19.02.2021	9/21

Sekretariatets forslag til vedtak

1. Aust-Agder utviklings- og kompetansefond bevilger 200 000 kroner til Universitet i Agder til første året i prosjektet «Agder Batteri – Kompetanse».
2. Tilskuddet er bevilget med bakgrunn i et kostnadsoverslag på 68,1 mill. kroner over seks år. Ved avkortning av prosjektets endelige kostnader blir tilskuddet tilsvarende avkortet.
3. Styret i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond stiller seg positive til videre oppfølging av prosjektet med en samlet tilskudd på 7,5 mill. kroner gitt at prosjektet har en tilfredsstillende fremdrift. Det er en forutsetning at Sørlandets Kompetansefond bevilger tilsvarende beløp.
4. Tilsagnet forutsetter at en vurdering av resultat og nytteverdi av prosjektet oversendes Aust-Agder utviklings- og kompetansefond når prosjektet er gjennomført.
5. Tilsagnet er gyldig til 1. januar 2024. Nærmere vilkår fremgår av tilsagnsbrevet.

Møtebehandling i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021:

Møtebehandling

Votering

Sekretariatets forslag ble enstemmig vedtatt.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - vedtak/innstilling

1. Aust-Agder utviklings- og kompetansefond bevilger 200 000 kroner til Universitet i Agder til første året i prosjektet «Agder Batteri – Kompetanse».
2. Tilskuddet er bevilget med bakgrunn i et kostnadsoverslag på 68,1 mill. kroner over seks år. Ved avkortning av prosjektets endelige kostnader blir tilskuddet tilsvarende avkortet.
3. Styret i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond stiller seg positive til videre oppfølging av prosjektet med en samlet tilskudd på 7,5 mill. kroner gitt at prosjektet har en tilfredsstillende fremdrift. Det er en forutsetning at Sørlandets Kompetansefond bevilger tilsvarende beløp.
4. Tilsagnet forutsetter at en vurdering av resultat og nytteverdi av prosjektet oversendes Aust-Agder utviklings- og kompetansefond når prosjektet er gjennomført.

5. Tilsagnet er gyldig til 1. januar 2024. Nærmere vilkår fremgår av tilsagnsbrevet.

[Lagre]

10/21 Sluttrapport for UiA -prosjektet: «Regionale tilpasninger til nasjonale utfordringer»

Arkivsak-dok. 21/06732-7
Saksbehandler John Georg Bergh

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	19.02.2021	10/21

Sekretariatets forslag til vedtak

Styret i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond tar sluttrapporten fra Universitet i Agder vedr. prosjektet: Regionale tilpasninger til nasjonale utfordringer» til etterretning

Møtebehandling i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021:

Møtebehandling

Votering

Sekretariatets forslag ble enstemmig vedtatt.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - vedtak/innstilling

Styret i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond tar sluttrapporten fra Universitet i Agder vedr. prosjektet: Regionale tilpasninger til nasjonale utfordringer» til etterretning.

[Lagre]

11/21 Sluttrapport fra Oxford Research ang. prosjektet: "Integrering som virkemiddel og innovasjon"

Arkivsak-dok. 21/06732-9
Saksbehandler John Georg Bergh

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	19.02.2021	11/21

Sekretariatets forslag til vedtak

Styret i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond tar sluttrapporten fra Oxford Research vedr. prosjektet: Integrering som virkemiddel og innovasjon» til etterretning

Møtebehandling i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021:

Møtebehandling

Votering

Sekretariatets forslag ble enstemmig vedtatt.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - vedtak/innstilling

Styret i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond tar sluttrapporten fra Oxford Research vedr. prosjektet: Integrering som virkemiddel og innovasjon» til etterretning.

[Lagre]

12/21 Sluttrapport for prosjekt fra NORCE/NODE: «Digital Innovation Hub – Ocean Technology Agder»

Arkivsak-dok. 21/06732-8
Saksbehandler John Georg Bergh

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	19.02.2021	12/21

Sekretariatets forslag til vedtak

Styret tar til etterretning sluttrapporten fra NORCE/GCE NODE vedr. prosjektet «Digital Innovation Hub – Ocean Technology»

Møtebehandling i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021:

Møtebehandling

Votering

Sekretariatets forslag ble enstemmig vedtatt.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - vedtak/innstilling

Styret tar til etterretning sluttrapporten fra NORCE/GCE NODE vedr. prosjektet «Digital Innovation Hub – Ocean Technology».

[Lagre]

13/21 Eventuelt til styremøte i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 19.02.2021

Arkivsak-dok.	21/06732-10
Saksbehandler	John Georg Bergh

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	19.02.2021	13/21

Sekretariatets forslag til vedtak

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - vedtak/innstilling

1. Innkommne søknader/henvendelser/prioriteringer og økonomiske rammer for utdeling

Daglig leder redegjorde for innkommne søknader og fondets økonomiske handlefrihet fremover. Det var enighet i styret om at de innkommne søknadene skulle forlegges

styret til behandling på styremøtene i april og mai. På strategiseminaret i mai skal en se nærmere på rammene for fremtidige utdelinger.

2. Blått kompetansesenter Sør

Det ble orientert om møte med styringsgruppens leder og prosjektleder for Blått kompetansesenter Sør vedrørende oppfølging av styrets vedtak i sak 37/20. Nytt møte med Blått kompetansesenter Sør skal avholdes i slutten av april. Det tas sikte på å fremme sak til styret til møtet 23 april 2021.

3. Studieseminar/styremøte i mai

Det tas sikte på å avholde studieseminar/styremøte 21. og 21.5.2021. Seminaret legges til Arendal/Grimstadorrådet. Daglig leder får fullmakt til å bestemme hotell. Daglig leder arbeider videre med program på bakgrunn av de signaler som kom frem i møtet.

4. Vedtektsendringer og godkjenning i Stiftelsestilsynet

Daglig leder redegjorde for dialogen med Stiftelsestilsynet når det gjelder godkjenning av de nye vedtektene som ble vedtatt av styret 27.11.2020 og godkjent av rådsforsamlingen 11.12.2020.

5. Skattemessige forhold knyttet til eiendomsfond

Daglig leder redegjorde for brev fra skatteetaten når det gjelder eventuell skattlegging av investeringer i eiendomsfond. Det var enighet i styret at Aust-Agder utviklings- og kompetansefond skal bestride kravet som kom fra Skatteetaten. Daglig leder fikk fullmakt til å svare Skatteetaten innen tidsfristen på 1. mars 2021.

Samtlige stiftelser med investeringer i eiendomsfond har fått tilsvarende henvendelse fra Skatteetaten. Det må derfor arbeides videre med denne saken i samarbeid med andre stiftelser. Det var videre enighet om at Aust-Agder utviklings- og kompetansefond melder seg i Stiftelsesforeningen.

6. Årsrapport for 2020

Det vil bli utarbeidet en egen årsberetning for 2020 som egner seg for distribusjon til kommuner og andre samarbeidspartnere.

[Lagre]

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 21/06732-23
Saksbehandler Ole Magnus Heimvik

Utvalg	Møtedato
Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	23.04.2021

Avkastning på fondets kapital per 31.3.2021

Sekretariatets forslag til vedtak

Styret tar saken til etterretning.

Vedlegg

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - Stresstestresultat 31.3.2021

Saksopplysninger

Ved inngangen til 2021 hadde Aust-Agder utviklings- og kompetansefond (AAUKF) en markedsverdi på 534,0 mill. kroner. Ved utgangen av mars 2021 var markedsverdien på 544,4 mill. kroner.

Markedsverdien på aktivaklassene per 31.12.2020, kjøp og salg av andeler, verdiendringer og markedsverdi av aktivaklassene per 31.3.2021 vises i etterfølgende tabell:

Tabellen viser markedsverdi av porteføljen per 31.12.2020, kjøp og salg siden 31.12.2020, verdiendring siden 31.12.2020 og markedsverdi per 31.3.2021.

Beløp i mill. kroner

	Markedsverdi 31.12.2020	Kjøp/ salg	Verdiendring	Markedsverdi 31.3.2021
Aksjer	258,4	14,6	13,0	286,1
Norske obligasjoner	75,1	-14,8	0,0	60,2
Utenlandske obligasjoner	123,9	-5,5	-1,4	117,0
Eiendom	74,6	-0,3	1,1	75,5
Bank	2,1	3,6	0,0	5,7
Sum	534,0	-2,4	12,7	544,4

Tabellen som følger viser sammensetningen av porteføljen ved utgangen av mars 2021.

Aktivklasse	Per 31.03.2021
Aksjer	52,5
Norske obligasjoner	11,1
Utenlandske obligasjoner	21,5
Eiendomsfond	13,9
Bankinnskudd	1,0
Sum	100,0

Kapitalforvaltningsstrategi for 2021

Styret vedtok 27.11.2020 kapitalforvaltningsstrategi for 2021. Den nye strategien innebærer omfattende endringer. Strategisk aksjeandel økes fra 45 % i 2020 til 60% i 2021. Økningen i aksjeandel skjer på bekostning av allokeringen til norske og utenlandske obligasjoner. Det legges videre opp til at man ikke har spesifikk strategisk aksjeeksponering til ulike land og regioner. Økningen i aksjeandel fra 45 % i 2020 til 60 % i 2021 skal skje gradvis med sikte på å være tilpasset ny strategisk allokering i løpet av 2021.

Strategien for kapitalforvaltning i 2021 gir følgende sammensetning av porteføljen:

Aktivaklasse	Normalposisjon	Frihetsgrader	
	Strategisk vekt	Minimum	Maksimum
Aksjer	60 %	55 %	65 %
Norske obligasjoner	9 %	7 %	11 %
Utenlandske obligasjoner	15 %	12 %	18 %
Sum obligasjoner	24 %	20 %	28 %
Eiendomsfond	15 %	12 %	18 %
Bankinnskudd	1 %	0 %	2 %
Alternative investeringer	0 %	0 %	4 %
SUM	100 %		

Rebalansering skal vurderes månedlig. Det skal foretas rebalansering dersom allokeringen til en aktivaklasse avviker fra minimums- og maksimumsrammene avviker. Det skal ikke foretas rebalansering i eiendomsfond.

Det er ingen regler/grenser for når en skal rebalansere forvalterandeler innen en aktivaklasse som har flere forvaltere. Eventuell rebalansering av forvalterandeler kan for eksempel foretas i forbindelse med uttak fra fondet eller ved rebalansering mellom aktivaklasser. Sekretariatet har fullmakt til å justere forvalterandelene etter råd fra Gabler.

Aksjeporteføljen skal når strategien er implementert ha følgende sammensetning:

Fond	Allokering	Valutasikret
AKO Global Long Only	10 %	Ja
Egerton Capital Equity Fund	10 %	Ja
Lansdowne DMLO	5 %	Ja
The Children's Investment Fund	5 %	Ja
Ardevora Global Equity	10 %	Nei
Generation Global Equity	10 %	Nei
Artisan Global Discovery	5 %	Nei
TT Emerging Markets	5%	Nei
SUM	60 %	

Dette innebærer at en skal selge seg ut av Artic Norwegian Value Creaton (norske aksjer), og kjøpe seg inn i Egerton Capital Equity Fund, Artisan Global Discovery og The Children's Investment Fund i løpet av 2021.

Når det gjelder norske obligasjoner skal en fortsatt være investert i DNB obligasjon E, men redusere den strategiske vekten fra 15% i 2020 til 9% i løpet av 2021.

For utenlandske obligasjoner skal den strategiske vekten reduseres fra 24 % i 2020 til 15 % i løpet av 2021. Her skal en videre selge seg ut av Tempelton Global Bond Fund og fordele investeringen likt på de tre gjenværende fondene BlueBay IG Global Aggregate 1, PIMCO Global Bond Fund ESG og PIMCO Income Fund.

For eiendom og bankinnskudd er det ingen endring i strategien.

Tilpasning til ny kapitalforvaltningsstrategi

I begynnelsen av januar solgte en seg ut av Tempelton Global Bond Fund med 29,1 mill. kroner. Dette beløpet er gått til å øke investeringene hos de tre andre forvalterne av utenlandske obligasjoner med 7,9 mill. kroner hver. 5,4 mill. kroner er brukt til å styrke driftskontoen.

Videre har en begynt første del av innfasingsplanen mot ny strategisk vekt for aksjer på 60 %. En har her brukt norske obligasjoner som finansieringskilde. På slutten av januar har en solgt seg ned i norske obligasjoner med 33 mill. kroner. Disse gikk til kjøp av andeler i Egerton Capital Equity Fund

Samtidig som en som en i februar kjøper seg inn i Egerton Capital Equity Fund, solgte en seg ut av Artic Norwegian Value Creaton med 17,2 mill. kroner.

I slutten av april vil innfasing nummer to av strategien finne sted. Det gjøres som følger:

The linked image cannot be displayed. The file may have been moved, renamed, or deleted. Verify that the link points to the correct file and location.

I praksis vil implementeringen ha 3 faser:

- Fase 1: Salg av obligasjonsfond for å finansiere kjøp av aksjefond 30. april. Disse transaksjonene vil bli gjort i forkant slik at det er midler tilgjengelig for kjøp av aksjefond 30.april
-
- Fase 2: Kjøp og salg av aksjefond i tråd med tabellen ovenfor
-
- Fase 3: Midler fra salg i Ardevora må re plasseres i obligasjonsfond

Finansiering av aksjekjøpene på 42,5 millioner kroner gjøres som følger:

Fond	Beløp NOK
DNB Obligasjon	11 000 000
BluBay IG Global Aggregate 1	10 500 000
PIMCO Global Bond Fund ESG	10 500 000
PIMCO Income Fund	10 500 000
SUM	42 500 000

Etter at midlene fra nedsalget i Ardevora har kommet inn på konto i begynnelsen av mai, vil provenyet fordeles likt mellom de tre globale obligasjonsfondene BlueBay IG Global Aggregate I, PIMCO Global Bond Fund ESG og PIMCO Income Fund.

Det er ikke grunnlag for å foreta noen egen rebalansering i denne fasen av tilpasning til ny strategi for 2021. Et eventuelt behov for rebalansering vil en ta hensyn til i de tilpasninger som gjøres i forbindelse med den nye strategien.

Nærmere om avkastningen i 2021

Følgende tabell viser at det er en samlet avkastning på 6,4 mill. kroner i mars måned. Det gir en gjennomsnittlig avkastning for fondet i mars på 1,2 %. Referanseindeksen viser en gjennomsnittlig vekst i mars på 1,5 %. Dette innebærer en avkastning som er 0,3 prosentpoeng lavere enn indeks. For hver enkelt aktivaklasse fordeler det seg slik:

Tabellen viser avkastning i millioner kroner, gjennomsnittlig avkastning i prosent for porteføljen, gjennomsnittlig avkastning for indeks i prosent og meravkastning for porteføljen i forhold til indeks for mars måned.

	Avkastning (MNOK)	Avkastning (%)	Indeks (%)	Meravkastning (%)
Aksjer	5,9	2,1	2,9	-0,8
Norske obligasjoner	0,0	0,0	-0,1	0,1
Utenlandske obligasjoner	-0,3	-0,2	-0,4	0,1
Eiendom	0,8	1,1	1,1	0,0
Pengemarked	0,0	0,1	0,0	0,0
Sum	6,4	1,2	1,5	-0,3

Følgende tabell viser at det er en samlet avkastning for fondet på 12,7 mill. kroner for perioden januar – mars 2021. Det gir en gjennomsnittlig avkastning på 2,4 %. Referanseindeksen viser en gjennomsnittlig avkastning på 2,0 %. Dette gir en avkastning på 0,4 prosentpoeng over indeks. For hver enkelt aktivaklasse fordeler det seg slik:

Tabellen viser avkastning i millioner kroner per 31.3.2021, samt gjennomsnittlig avkastning i prosent for porteføljen, gjennomsnittlig avkastning for indeks i prosent og meravkastning for porteføljen i forhold til indeks for de tre første månedene i 2021.

	Avkastning (MNOK)	Avkastning (%)	Indeks (%)	Meravkastning (%)
Aksjer	13,0	5,0	5,3	-0,3
Norske obligasjoner	0,0	-0,1	-0,6	0,4
Utenlandske obligasjoner	-1,4	-1,2	-2,5	1,2
Eiendom	1,1	1,5	1,5	0,0
Pengemarked	0,0	0,1	0,0	0,1
Sum	12,7	2,4	2,0	0,4

Om stresstest

Ved behandlingen av kapitalforvaltningsstrategien for 2021 vedtok styret i møte 27.11.2020 at styret skal forelegges stresstest ved utgangen av hvert kvartal. Ved dette vil man analysere hvordan uvanlige markedsforhold, slik som endringer i rentenivå og kredittpremier, fall i eiendoms- og aksjeverdier, vil påvirke fondets bufferkapital og evnen til å bære finansiell risiko.

Vedlagt følger en beregning per 31.3.2021. Beregningen viser at fondet hadde en tilfredsstillende risikosituasjon på dette tidspunkt. Risikokapitalutnyttelsen var da 48,4 %, når man tar hensyn til korrelasjonseffekter. Tilsvarende var den ved utgangen av 2020 på 46,6 %

Konklusjon

Tallene for første kvartal 2021 viser en tilfredsstillende vekst på 2,4 % når en ser alle aktivaklassene under ett. Det er også en meravkastning på 0,4 %.

Aksjer har en avkastning på 5,0 %. Imidlertid øker referanseindeksen med 5,3 % slik at aktivaklassen får en mindreavkastning på 0,3 %. Det er ikke tilfredsstillende. Det er AKO Global L/O H2N, Ardevora Global Equity SRI og Ardevora Global Equity SRI H2N som bidrar til dette. Med økende aksjeandel er det særdeles viktig at aksjer viser meravkastning.

Stresstest per 31.03.2021

Allokering

Aktivklasse	Faktisk allokering	
	I MNOK	I prosent
Aksjer	286,1	52,5 %
Eiendomsfond	75,5	13,9 %
Norske omløpsobligasjoner	60,2	11,1 %
Utenlandske omløpsobligasjoner	117,0	21,5 %
Bankinnskudd	5,7	1,0 %
Totalportefølje	544,4	100,0 %

Stresstest

Aktivklasser	Stressparametre	MNOK	Durasjon	Markedsrisiko
Korte renter Norge	1,5 %	5,7	0,0	11,9
Lange renter Norge	1,5 %	60,2	2,6	
Lange renter utland	1,5 %	117,0	5,5	9,8
Kreditrisiko	Matrise	177,2	5,0	
Aksjer Norge	25,0 %	0,0		0,0
Aksjer Utland	20,0 %	286,1		57,2
Eiendom	10,0 %	75,5		7,5
Valuta	10,0 %	134,4		13,4

Samlet tapspotensial	100,0
Tapspotensial hensyntatt korrelasjonseffekt	76,8

Risikokapitalutnyttelse per 31.03.2021

Samlet tapspotensial med korrelasjon	76,8	Tiltak	Risikonivå	Gjeldende situasjon
Bufferkapital 31.12.2020	151,7	Tiltak for å redusere risiko vurderes	> 125 % av bufferkapital	
Avkastning Q1	12,7	Akseptabel risikosituasjon	> 100 % av bufferkapital	
Estimert gaveutdeling Q1	-3,0	Tilfredsstillende risikosituasjon	< 100 % av bufferkapital	48,4 %
Estimert inflasjonsjustering av realkapital Q1	-2,6			
Estimert bufferkapital	158,8			
Risikokapitalutnyttelse	48,4 %			

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 21/06732-24
Saksbehandler Ole Magnus Heimvik

Utvalg	Møtedato
Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	23.04.2021

Forvaltningskostnader – tilbakemelding fra Gabler AS

Sekretariatets forslag til vedtak

Styret tar saken om forvaltningskostnader til etterretning.

Vedlegg

Kostnader i fond Aust-Agder utviklings- og kompetansefond er investert i
Detaljert kostnadsoppstilling for fond Aust-Agder utviklings- og kompetansefond er
investert i etter MIFID-regelverket for 2019

Saksopplysninger

I styremøte 19.2.2021 ble det reist spørsmål om forvaltningskostnadene til de ulike fondene som Aust-Agder utviklings- og kompetansefond er investert i. Sekretariatet har vært i kontakt med Gabler AS for å få en oversikt over forvaltningskostnadene til de de ulike fondene AAUKF er investert i.

Vurderinger

Vedlagt følger en oppstilling over kostnader i fond AAUKF er investert i.

Når det gjelder denne oppstillingen er det et par ting som er verdt å merke seg:

- For mange utenlandskregistrerte fond er administrasjonskostnader lagt utenfor fondet, og vil variere noe fra år til år, i motsetning til forvaltningshonoraret som er fast. Dette elementet er skilt ut i egen kolonne som «Andre kostnader» i tabellen.
- Noen av aksjefondene har suksesshonorar. Det er stilt opp som en egen kolonne med en kort beskrivelse av det. Fondene har såkalt high water mark, som innebærer at man ikke betaler suksesshonorar av den samme avkastningen flere ganger.
- Når det gjelder AKO så er AAUKF investert i to ulike serier av fondet. Mesteparten (markedsverdi på ca 39,5 mill. kroner) er investert i såkalt founders fee share class med et forvaltningshonorar på 0,5 %. Founders fee share class innebærer at tidlige investorer får et lavere forvaltningshonorar enn ordinært forvaltningshonorar. Midler som er investert i fondet på et senere tidspunkt (markedsverdi på ca 15,4 mill. kroner) har et høyere forvaltningshonorar på 0,75 %.
- Gjennom Gablers plattform har AAUKF et rabattert forvaltningshonorar i flere av fondene. Det er listet opp som en egen kolonne i tabellen.

I tillegg til kostnadsoppstillingen for fondene AAUKF er investert i i dag, har en også vedlagt den detaljerte kostnadsoppstillingen etter MIFID II-regelverket for året 2019.

Sekretariatet vil videre presisere at alle avkastningstall som følger av Gablers rapporteringssystem er etter kostnader i fondene (netto avkastning).

Konklusjon

Sekretariatet anbefaler at styret tar til etterretning oversikten over forvaltningskostnadene i fondene som Aust-Agder utviklings- og kompetansefond er investert i.

Fond	Netto forvaltningshonorar	Andre kostnader (ex-post)	Suksesshonorar	Standard forvaltningshonorar	Gabler-rabatt	Kommentar
Rentefond						
DNB Obligasjon E	0,10 %	0,00 %		0,20 %	0,10 %	
BlueBay IG Global Aggregate Bond Fund	0,20 %	0,07 %		0,50 %	0,30 %	
PIMCO Global Bond Fund ESG	0,42 %	0,00 %		0,52 %	0,10 %	
PIMCO Income Fund	0,48 %	0,00 %		0,55 %	0,07 %	
Aksjefond						
AKO Global Long Only C2	0,75 %	0,06 %	15 % av meravkastning over MSCI AC Local Currency	0,75 %	0,00 %	
AKO Global Long Only CF2	0,50 %	0,06 %	15 % av meravkastning over MSCI AC Local Currency	0,50 %	0,00 %	Founders fee share class med lavere forvaltningshonorar for tidlige investorer
Ardevora Global Equity SRI	0,50 %	0,12 %		0,75 %	0,25 %	
Ardevora Global Equity SRI H2N	0,50 %	0,12 %		0,75 %	0,25 %	
Egerton Capital Equity Fund	1,00 %	0,21 %	10 % utover 3 prosentpoengs meravkastning over MSCI World	1,50 %	0,50 %	Prisforskjell mellom andelsklasse dere er investert i, og standard institusjonelle betingelser
Generation IM Global Equity	1,00 %	0,06 %	15 % av meravkastning over MSCI World	1,00 %	0,00 %	
Lansdowne Developed Markets Long Only	0,80 %	0,29 %		1,00 %	0,20 %	
TT Emerging Markets Equity	0,80 %	0,28 %		0,80 %	0,00 %	
Eiendomsfond						
Aberdeen Eiendomfond Norge 1 IS/AS	0,50 %	*		0,75 %	0,25 %	Rabatten kommer i form av kontantutbetaling
DNB Scandinavian Property Fund KS	0,60 %	*		0,60 %	0,00 %	

*Eiendomsfondene har en mer komplisert kostnadsstruktur enn andre fond, men forvaltningshonoraret er den klart største delen av totale forvaltningshonorar

Aust-Agder Utv.- og Komp.fond															
Kostnadsversikt 2019															
		Gj.snittlig daglig markedsverdi 2019	%				Kr				Samlet kostnad verdi i kroner	Rabatter innebyttet (estimeret)	Transaksjons kostnader (%)	Transaksjons kostnader (Kr)	
ISIN	Fondsnavn		Forvaltnings honorarer	Andre kostnader	Sum løpende kostnader	Performance fees	Forvaltnings honorarer	Andre kostnader	Sum løpende kostnader	Performance fees*					Rabatter utbetalt (estimeret)
997592816	Aberdeen Eiendomsfond Norge AS	234 352	0,75 %	0,14 %	0,89 %	0,00 %	1 758	328	2 086	-	-	2 086	586	0,02 %	47
ABERDEENEI1	Aberdeen Eiendomsfond Norge IS	23 202 185	0,75 %	0,14 %	0,89 %	0,00 %	174 016	32 503	206 520	-	-	206 520	58 005	0,02 %	4 640
IE00BF4J2Y5	AKO Global L/O H2N CF2	41 043 689	0,50 %	0,06 %	0,56 %	1,11 %	205 218	22 984	228 203	455 995	-	684 198	-	0,03 %	12 313
IE00BNGMYG4	Arctic Norw. Value Creation	16 546 201	0,85 %	0,11 %	0,96 %	0,01 %	140 643	18 201	158 844	1 655	99 277,21	61 221	-	0,04 %	6 618
IE00BD040H9	Ardevora Global Equity SRI	77 006 639	0,75 %	0,11 %	0,86 %	0,00 %	577 550	84 707	662 257	-	192 516,60	469 740	-	0,14 %	107 809
LJ153101647	BlueBay IG Global Aggregate I	38 035 419	0,50 %	0,07 %	0,57 %	0,00 %	190 177	26 625	216 802	-	95 088,55	121 713	-	0,38 %	145 866
NO001034074	Danske Inv No. Aksjer Inst. II	14 359 419	0,90 %	0,00 %	0,90 %	0,00 %	129 235	-	129 235	-	71 797,10	57 438	-	0,02 %	2 872
NO000800181	DNB Obligasjon (III)	93 474 747	0,20 %	0,00 %	0,20 %	0,00 %	186 940	- 1 605	185 335	-	112 169,70	73 165	-	0,09 %	86 047
GB00BDB4W50	Lansdowne Dev. Mkt LO SRI H2N	31 097 098	0,80 %	0,31 %	1,11 %	0,00 %	248 777	96 401	345 178	-	-	345 178	62 194	0,32 %	99 511
IE00BYXVZY6	PIMCO Global Bond Fund ESG	38 256 441	0,52 %	0,00 %	0,52 %	0,00 %	198 933	-	198 933	-	23 872,02	175 061	-	-0,42 %	160 677
LJ153101647	Templeton Global Bond Fund	36 730 384	0,55 %	0,31 %	0,86 %	0,00 %	202 017	113 864	315 881	-	135 902,42	179 979	-	0,17 %	62 442
IE00BFML641	TT Emerging Markets Equity	12 755 904	0,80 %	0,20 %	1,00 %	0,00 %	102 047	25 512	127 559	-	-	127 559	-	0,36 %	45 921

	(NOK)	(%)
Sum gj.snittlig daglig MV	422 742 479	
Totale kostnader	3 157 790	0,75 %
Samlet kostnad verdipapirfond	2 503 859	0,59 %
Depothonorar/Ordreformidling Gabler	632 256	0,15 %
Rådgivningshonorar Gabler**	21 675	0,01 %
Avkastning		
Avkastning før kostnader (beregnet)	58 908 192	15,09 %
Avkastning etter kostnader (beregnet)	55 750 402	14,35 %
Sum rabatter***	851 409	0,20 %

* Performance fee er estimert for hele investeringen gj. Gabler-nominee ut fra avkastningstall fra forvaltere per andelsklasse. For de kundene som hadde beholdningsperiode på under 1 år ble perf. fee proratarisk justert

** Rådgivningshonorar er oppgitt eks. kostnader forbundet med rapportering, da kun investeringsrelaterte honorarer skal oppgis.

*** Sum rabatter er summen av rabatter som kommer i form av redusert forvaltningshonorar (Rabatter innebyttet) og rabatter som er blitt utbetalt i form av andeler (Rabatter utbetalt).

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 21/06732-25
Saksbehandler Ole Magnus Heimvik

Utvalg	Møtedato
Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	23.04.2021

Oppfølging av tilskudd til april 2021

Sekretariatets forslag til vedtak

Styret tar sak om tildelte tilskudd til etterretning.

Vedlegg

Oversikt over gjenstående utbetalinger april 2021

Saksopplysninger

I henhold til rutine for håndtering av tildelte tilskudd skal det ved hvert styremøte informeres om status angående del- eller sluttutbetalinger i de ulike prosjektene.

Tilsagn gitt i 2016

Fortsatt gjenstår det en bevilgning til Biozin AS (Synsel Energi AS) på 1 100 000 kroner, tilsagn 40/16. Sekretariatet er i dialog med selskapet om midlene skal inndras eller om selskapet vil sende en ny søknad. Sekretariatet har gitt Biozin AS i samarbeid med Åmli kommune utvidet frist til høsten 2021 til å komme med en fornyet søknad som tilfredsstillende kriteriene til Aust-Agder utviklings- og kompetansefond.

Tilsagn gitt i 2018

Det er foretatt en sluttutbetaling til UiA til prosjektet «KiseSim» på 255 097 kroner. Halvparten, det vil si 127 548,50 kroner er refundert av Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør. Som følge av lavere kostnader på prosjektet er 31 311,50 kroner inndratt.

Videre er det foretatt en sluttutbetaling til UiA til prosjektet «Innføring av velferdsteknologi, Agder» på 36 149 kroner. Som følge av betydelig lavere kostnader til prosjektet er 143 751 kroner inndratt.

Prosjektet «Virksomheters samfunnsansvar og likestilt arbeidsliv» som FAFO fikk en bevilgning på 200 000 kroner er ikke blitt gjennomført som følge av manglende finansiering. Beløpet på 200 000 kroner er derfor inndratt.

En er da ferdige med utbetalinger for tilsagn gitt i 2018. Det er inndratt i alt 1 073 486 kroner slik at samlet utbetaling for tilsagn gitt i 2018 er på 6 253 014 kroner.

Tilsagn gitt i 2019

Som følge av lavere kostnader til UiA-prosjektet «KriseSim» er tilsagnet på 86 000 kroner inndratt.

Det er videre foretatt en opprydding av utbetalingene til FK Jerv/Blå kors til prosjektet «Holdningskampanjer/Innafor». Dette er et fellesprosjekt med Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør. Begge stiftelser har bevilget 340 000 kroner i 2019. Det samlede tilsagnet i 2019 er på 680 000 kroner. Det er nå registret en utbetaling i 2020 på 227 589 kroner slik at samlet utbetaling for tilsagn gitt i 2019 er på 560 000 kroner. Refusjonen fra Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør er på 220 000 kroner. Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør har i tillegg utbetalt 120 000 kroner direkte til prosjektet.

Tilsagn gitt i 2020

Som følge av oppryddingen i utbetalingene til FK Jerv/Blå kors til prosjektet «Holdningskampanjer/Innafor» er det nå registret en utbetaling i 2020 på 71 394 kroner. Videre er det i 2021 utbetalt 153 606 kroner slik at samlet utbetaling for tilsagn gitt i 2020 er på 225 000 kroner. Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør har refundert 112 5000 kroner.

Tilsagn gitt i 2021

Det er ingen utbetalinger på tilsagn gitt i 2021.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond

Oversikt utbetalinger

Tilsagn i 2016

Tilsagn	Søker/organisasjon	Prosjektnavn	Tilsagn 2016	Utbetalt 2016	Utbetalt 2017	Utbetalt 2018	Utbetalt 2019	Utbetalt 2020	Utbetalt 2021	Inndratt	Rest	Kommentar
2016/8	NIBIO - videreføring	Kompetanse- og infrastrukturoppbygging	500 000		-500 000						0	
2016/11	Agderforskning AS - videreføring	VR1 III – Nye stier på Agder År 3/3	300 000		-300 000						0	
2016/12	TeamTec AS / IMS Group AS	Team IMS 2019	675 000		-675 000						0	
2016/49	UIS - videreføring	Agderprosjektet	2 100 000	-2 100 000							0	
2016/21	Devoteam AS - videreføring	eHelse: Continua test- og sertifiseringscenter	795 000		-763 688			-31 312			0	
2016/21	UIA - videreføring	Stipendiatstilling i innovasjon	250 000			-250 000					0	
2016/32	UIA - videreføring	Regionale tilpasninger til nasjonale utfordringer	500 000							-407 731	-92 269	0
2016/33	UIA	Lokal fundamentering av SFF for marin forskn	900 000					-900 000			0	
2016/34	Nymo AS	Effektivitet i verdiskapning	1 100 000					-1 100 000			0	
2016/35	VisitSørlandet AS	Digitalt innovasjonsprogram for USUS-bedrifte	500 000					-500 000			0	
2016/36	CFD Marine AS	Anvendelse av CFD for bygg og eiendom	250 000			-250 000					0	
2016/37	MacGregor Pusnes AS	MacGregor Pusnes Offshore Vind	900 000					-830 466			-69 534	0
2016/38	Panterra AS	Hvordan ivareta konkurransefortrinn	500 000					-500 000			0	
2016/40	Envirotech Solutions AS	DataHeat	500 000	-375 000	-125 000						0	
2016/41	Synsel Energi AS	Forstudie og konsekvensutredning for Jordøya	1 100 000								1 100 000	Overført til Biozin
2016/44	GCE NODE	SFI Mechatronics PhD's	560 000								-560 000	0
2016/44	Skild AS	Multi access tool	100 000								-100 000	0
2016/44	Sørlandssporten Næringshage/E	Innovation through design and entrepreneurship	400 000					-265 000			-135 000	0
	Sum		11 930 000	-2 475 000	-2 363 688	-500 000	-3 595 466	-531 312	-407 731	-956 803	1 100 000	

Tilsagn i 2018

Tilsagn	Søker/organisasjon	Prosjektnavn	Tilsagn 2018	Utbetalt 2018	Utbetalt 2019	Utbetalt 2020	Utbetalt 2021	Refundert Sparebanken	Inndratt	Rest	Kommentar
2018/4	UIS - videreføring	Agderprosjektet	1 600 000	-1 600 000						-	
2018/5	Edge consulting - videreføring	Continua test- og sertifiseringscenter	1 400 000			-1 400 000				-	
2018/6	UIA - videreføring	Stipendiatstilling i innovasjon	61 500	-61 500						-	
2018/7	UIA - videreføring	KriseSim	250 000	-180 000			-255 097	217 549	-32 452	-	
2018/8	Agderforskning - videreføring	SAMBA-skole - Samhandling mot barnefattig	300 000	-300 000						-	
2018/9	Envirotech Solution - videreføring	Dataheat	500 000	-125 000	-375 000					-	
2018/10	KS Agder - videreføring	I jobb i Agderkommunene	285 000			-285 000				-	
2018/11	Oxford Research - videreføring	Integrering og sivilsamfunn	175 000		-175 000					-	
2018/29	Oxford Research - videreføring	Integrering som virkemiddel	250 000		-250 000					-	
2018/30	FK Jerv og Blå Kors	Holdningskampanjer	290 000	-410 000	-85 000	-85 000		290 000		-	
2018/31	UIA	Innføring av velferdsteknologi, Agder	180 000				-36 249		-143 751	-	
2018/33	UIA	lokalmiljøer	125 000			-125 000				-	
2018/34	Agderforskning	Våre strender - vår velferd	500 000	-250 000	-250 000					-	
2018/35	Evejeklinikken AS	Helse	375 000		-655 000			280 000		-	
2018/36	Durapart AS	Minoritetspråklige menn i arbeid	320 000		-137 717					-182 283	
2018/37	Fafø	arbeidsliv	200 000							-200 000	Prosjekt ikke gjennomført
	Refugee AS	Refugee	515 000							-515 000	
	Sum		7 326 500	-2 926 500	-1 927 717	-1 895 000	-291 346	787 549	-1 073 486	-	

Tilsagn i 2019

Tilsagn	Søker/organisasjon	Prosjektnavn	Tilsagn 2019	Utbetalt 2019	Utbetalt 2020	Utbetalt 2021	Refundert Sparebanken	Inndratt	Rest	Kommentar
---------	--------------------	--------------	--------------	---------------	---------------	---------------	-----------------------	----------	------	-----------

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 21/07777-7
Saksbehandler Ole Magnus Heimvik

Utvalg	Møtedato
Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	23.04.2021

Klage på vedtak om fastsetting av formues- og inntektsskatt 2018 – 2019

Sekretariatets forslag til vedtak

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond påklager vedtak om fastsetting av formues- og inntektsskatt for 2018 og 2019, samt vedtak om illeggelse av tilleggsskatt.

Vedlegg

ORG.NR. 886 212 062 AUST-AGDER UTVIKLINGS- OG KOMPETANSEFOND - VARSEL OM BEGRENSET KONTROLL FOR 2018 OG 2019

Svar på varsel om begrenset kontroll for 2018 og 2019

Andeler i deltakerlignende selskaper

Varsel om fastsetting 2018 og 2019 - endring av forhold etter brev fra Aust-Agder utviklings- og kompetansefond

ORG.NR 886 212 062 AUST-AGDER UTVIKLINGS- OG KOMPETANSEFOND - VARSEL OM FASTSETTING AV SKATT OG ILEGGELSE AV TILLEGGSKATT

Vedtak om endringssak skattekontor 25.02.21

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - notat fra Gabler for møte om klage på vedtak om fastsetting av formues- og inntektsskatt 2018 – 2019

Saksopplysninger

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond mottok varsel om kontroll av 19.01.2021. Det ble i varslet etterspurt dokumentasjon rundt Aust-Agder utviklings- og kompetansefond sine investeringer i selskap med deltakerfastsetting (forkortet SDF). Samtidig varslet Skatteetaten at det etter etatens vurdering forelå skatteplikt på deltakers hånd også i de tilfeller hvor ellers skattefrie organisasjoner var innehaver av en eierandel i et selskap med deltakerfastsetting.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond har vært fritatt for skatteplikt i medhold av skattelovens § 2-32, første ledd, da men ikke har «*ervert til formål*». Ved brev av 19.01.2021 gjorde Skatteetaten gjeldende at Aust-Agder utviklings- og kompetansefond likevel var skattepliktig for investeringer i SDF'er i medhold av skattelovens § 2-32, annet ledd. Her fremgår det at innretninger (som stiftelser) som har fritak fra den generelle skatteplikten etter første ledd, likevel vil ha skatteplikt dersom man driver «*økonomisk virksomhet*». I tilfelle vil den del av virksomheten som er å definere som «*økonomiske virksomhet*» være skattepliktig for inntekts- og formuesskatt. Bortleie av fast eiendom er direkte angitt som «*økonomisk virksomhet*» i § 2-32, annet ledd.

I svarbrev av 4. februar 2021 redegjorde Aust-Agder utviklings- og kompetansefond i henhold til forespørselen for sine investeringer i Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS og DNB Scandinavian PropFund 4 KS for årene 2018 og 2019.

Kort tid etter, ved brev av 8. februar 2021 varslet Skatteetaten om fastsettelse av skatt, samt ileggelse av tilleggsskatt basert på samme argumentasjon som i varslet av 19.01.2021.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond fikk en frist for å komme med merknader til varslet, og kom med slik merknad ved brev av 24.02.2021. Aust-Agder utviklings- og kompetansefonds brevet var i stor grad basert på et notat fra advokater i PWC basert på tilsvarende problemstillinger i andre fond.

Det ble i notatet gjort gjeldende at skattefrie stiftelser etter skattelovens § 32-2, første ledd, sine investeringer i selskaper med deltakerfastsetting, vil være skattefrie dersom:

- i. Det deltakerfastsatte selskap kun har finansielle inntekter, og
- ii. Deltakerne sin investering kan karakteriseres som en passiv investering av begrenset omfang. Det ble videre trukket frem at stiftelsers manglende innflytelse i SDFene i tilfeller hvor eierandelene var begrenset, var av relevans.

Dersom selskapene med deltakerfastsetting også hadde operative inntekter ville det tilsvarende tale for at det forelå «*økonomisk virksomhet*», og derved skatteplikt etter skattelovens § 2-32, annet ledd.

Med dette som utgangspunkt ble det fra Aust-Agder utviklings- og kompetansefond sin side, ved brev av 24.02.2021 redegjort for fondets syn, kort oppsummert slik:

«Generelt er det vår vurdering at en skattefri stiftelse sine investeringer i et deltakerfastsatt selskap vil være skattefrie dersom det deltakerfastsatte selskapet kun har finansielle inntekter, og deltakeren sin investering kan karakteriseres som en passiv investering av begrenset omfang. En sakkyndige vurdering vi har fått tilgang til underbygger dette standpunktet. I den samme vurderingen fremgår det at dette kunne tenkes å stille seg annerledes dersom selskapet med deltakerfastsetting hadde inntekter også av operasjonell karakter, for eksempel leieinntekter, noe som ikke er tilfelle i

nærværende sak. Følgelig, ved avgjørelse av om en skattefri stiftelse kan anses som skattepliktig for investering i et deltakerfastsatt selskap må det gjennomføres en konkret helhetsvurdering hvor det sees hen til deltakerens formål og aktivitet, det deltakerfastsatte selskapets sin aktivitet/inntektenes karakter og deltakerens tilknytning til det deltakerfastsatte selskapets sin aktivitet.»

«Ut fra ovennevnte vurderinger er det Aust-Agder utviklings- og kompetansefond sin oppfatning at skattefrie stiftelsers investeringer i eiendomsfond organisert som et deltakerfastsatt selskap, faller utenfor skattelovens § 2-32, annet ledd, i et tilfelle som det foreliggende hvor det deltakerfastsatte selskapet kun har inntekter av finansiell karakter, og investeringer er for den skattefrie stiftelsen av passiv karakter og av begrenset omfang. Slike investeringer må følge hovedregelen om stiftelsens skattefrihet etter sktl. § 2-32 første ledd. På denne bakgrunn vil Aust-Agder utviklings- og kompetansefond bestride Skatteetatens konklusjoner når det gjelder varsel om fastsetting av skatt og illeggelse av tilleggsskatt slik det fremkommer i brev av 8.2-2021.»

Det ble videre argumentert særskilt om at det ikke var grunnlag for å ilegge 10 % tilleggsskatt.

Den 26.02.2021 (to dager etter brevet var sendt) mottok Aust-Agder utviklings- og kompetansefond endelig vedtak fra Skatteetatens side. Kort oppsummert er Skatteetatens standpunkt basert på følgende:

De to aktuelle fondene (SDFene) Aberdeen Eiendomsfond Norge i IS og DNB Scandinavian PropFund 4 KS er ikke egne skattesubjekter, og deltakerne skal som utgangspunkt skattlegges for sin andel av selskapets formue og inntekt, jf. Skattelovens § 2-2, tredje ledd, jfr. §§ 4-40 og 10-40 til 10-45.

Skatteetaten konstaterer at Aust-Agder utviklings- og kompetansefond ikke har levert skattemelding for 2018 og 2019, herunder selv om SDFene har sendt melding (RF1233) til Aust-Agder utviklings- og kompetansefond begge år.

Skatteetaten har endringsadgang for de to aktuelle årene da de ligger innenfor femårsfristen fastsatt i skatteforvaltningslovens § 12-6.

Skatteetaten bestrider ikke at Aust-Agder utviklings- og kompetansefond i utgangspunktet er en skattefri innretning etter skattelovens § 2-32, første ledd.

Spørsmålet slik Skatteetaten vurderer dette blir følgelig om stiftelsen likevel er skattepliktig for inntekter og formue i de to aktuelle SDFene med grunnlag i skattelovens § 2-32, andre ledd.

Skatteetaten legger avgjørende vekt på en uttalelse fra Skattedirektoratet (BFU01/05). Her var problemstillingen om en stiftelse, ved å eie i et kommandittselskap, som igjen eide eierandeler i et eiendomsfond, ble skattepliktig etter tilsvarende regel som dagens skattelovens § 2-32, annet ledd. Skattedirektoratet la da til grunn, med henvisning til tidligere lignings- og rettspraksis, at dersom et deltakerlignende selskap driver næringsvirksomhet, så skal også alle deltakere anses som næringsdrivende. Virksomheten skal med andre ord anses som om den var drevet av den enkelte deltaker direkte.

Basert på dette har Skatteetaten konkludert med at deltakelse i SDFene er å anse som «*økonomisk virksomhet*» for Aust-Agder utviklings- og kompetansefond sin side, og at det derfor oppstår skatteplikt etter skattelovens § 2-32, annet ledd.

Skatteetaten fremholder uten nærmere begrunnelse at det ikke har betydning hvor stor eierandel stiftelsen har i SDFene, eller hvor aktivt de utøver sin eierandel. Skatteetaten anfører også at det er irrelevant om de aktuelle SDFene kun har finansielle inntekter, og ikke inntekter fra operasjonell virksomhet. Også dette uten nærmere begrunnelse. Skatteetaten foretar ikke en konkret vurdering for hvert enkelt selskap med deltakerfastsetting (SDF).

Etter dette konkluderer Skatteetaten med at det foreligger skatteplikt for andel av inntekt og formue på Aust-Agder utviklings- og kompetansefond sin hånd, for eierandelene i SDFene, slik:

År	Postnummer	Post	Beløp
2018	201	Næringsinntekt	1 170 644
2018	412	Annen formue	53 180 351
2019	201	Næringsinntekt	2 536 014
2019	412	Annen formue	51 757 253

Dette medførte slik skatt:

2018 skatt	NOK 337.075,-	tilleggsskatt (10 %)	NOK 33.304,-
2019 skatt	NOK 623.679,-	tilleggsskatt (10 %)	NOK 61.613,-

Skatten for begge år er betalt ved forfall den 6. april 2021, men med forbehold om å kreve dette tilbakeført dersom man klager og får medhold i klagen.

Etter søknad er klagefristen forlenget til 7. mai 2021.

Vurderinger

Innledning

Sekretariatet anbefaler at vedtaket påklages.

Slik det fremstår har Skatteetaten tatt en prinsipiell avgjørelse om generelt å få fastslått skatteplikt for stiftelsers investeringer i selskaper med deltakerfastsetting. Dette har etter det sekretariatet forstår resultert i at en rekke stiftelser har fått tilsvarende varsler og vedtak som Aust-Agder utviklings- og kompetansefond.

Saken vurderes også av sekretariatet til å være av prinsipiell karakter. Vedtakene om skatteplikt i foreliggende tilfelle er slik både sekretariatet og flere øvrige stiftelser (og deres rådgivere) vurderer dette, en ny praksis hvor Skatteetaten tilsynelatende forsøker å utvide innholdet i begrepet «økonomisk virksomhet» i relasjon til skattelovens § 2-32, og derved også utvide selve virkeområdet for skattelovens § 2-32, annet ledd. Vedtaket omfatter kun investeringer i SDFer, men det kan ikke utelukkes at et utvidet anvendelsesområde for skattelovens § 2-32, annet ledd, i neste omgang vil kunne reise nye problemstillinger om beskatning av stiftelser også i andre relasjoner.

Det er videre slik sekretariatet ser dette også ønskelig at flest mulig stiftelser løfter problemstillingen frem ved en klage slik at det overfor Skattedirektoratet som klageorgan blir klart at dette er et prinsipielt spørsmål som rammer mange stiftelser.

Det bemerkes for øvrig at dersom endelig vedtak blir i samsvar med det nå foreliggende vedtak vil det være aktuelt for sekretariatet å foreslå at man må foreta en ny vurdering av stiftelsens investeringer i denne type eiendomsfond. Vedtaket om det blir stående vil under enhver omstendighet få den konsekvens at man også får skatteplikt minimum for årene 2020 (inntekt og formue) og 2021 (inntekt). Dette gjelder selv om man i løpet av

inneværende år eventuelt skulle velge å endre strategi knyttet til eiendomsinvesteringer for senere år.

Dersom det skulle bli aktuelt å se nærmere på rådgivningen rundt plasseringene i SDFene anses det også avgjørende at klagemulighetene er uttømt. Rådgiver/forvalter Gabler har da også anbefalt at vedtaket påklages, jfr. vedlagte notat.

Til dette kommer at det anses å være forholdsvis lite ressurskrevende å utarbeide en klage. Slik sekretariatet vurderer dette kan en klage utarbeides av sekretariatet selv med begrenset tidsbruk.

Nærmere begrunnelse

Slik sekretariatet leser vedtaket aksepterer Skatteetaten at virksomhetsbegrepets innhold og omfang varierer etter hvor i skattelovgivningen dette er benyttet. Vedtakene som nå foreligger (herunder overfor Aust-Agder utviklings- og kompetansefond) anses både av sekretariatet og øvrige aktører til å innebære en utvidelse av begrepet «økonomisk virksomhet» i relasjon til skattelovens § 2-32, annet ledd, og derved en utvidet anvendelse av bestemmelsen.

Skatteetaten er ikke enig i dette.

Etter sekretariatet vurdering har ikke Skatteetaten på en tilfredsstillende måte behandlet Aust-Agder utviklings- og kompetansefond sine argumenter knyttet til flere sentrale forhold:

- i. Hvilken betydning skal stiftelsens formål ha i relasjon til forståelsen av begrepet «økonomisk virksomhet».
- ii. Hvilken betydning har det for spørsmålet om man driver «økonomisk virksomhet» fra stiftelsens side at SDFene stiftelsen har investert i heller ikke selv har operative inntekter, men kun finansielle inntekter.
- iii. Innebærer virksomheten som finner sted i SDFene, at også Aust-Agder utviklings- og kompetansefond må anses å drive «økonomisk virksomhet» i relasjon til skattelovens § 2-32, annet ledd, også selv om eierandelen i SDFene er svært beskjeden, henholdsvis 0,25 % og ca 2,56 %. Aust-Agder utviklings- og kompetansefonds har følgelig ingen reell innflytelse i SDFene, og investeringer er utpreget passive.
- iv. Det må foretas en individuell og konkret vurdering av hvert enkelt SDF og stiftelsens tilknytning til disse, herunder ut fra aktivitet og tilknytning.

Disse sentrale problemstillingene ble tatt opp ved Aust-Agder utviklings- og kompetansefond ved brev av 24.02.2021. Slik sekretariatet vurderer dette er deler av punkt iii behandlet tilfredsstillende grundig og tilfredsstillende begrunnet fra Skatteetatens side. I relasjon til de øvrige punkter er reelt sett Skatteetatens behandling begrenset til å slå fast at man ikke er enig med Aust-Agder utviklings- og kompetansefond sine vurderinger.

Videre har Skatteetaten uten nærmere begrunnelse i stor grad benyttet begrepet næringsvirksomhet som vurderingskriterium for skatteplikt etter skattelovens § 2-32, annet ledd. Lovens vurderingskriterium er imidlertid om skattesubjektet selv kan anses for å drive «økonomisk virksomhet». De to begrepene er ikke sammenfallende og har ikke sammenfallende anvendelsesområde. Slik sekretariatet vurderer dette er følgelig Skatteetatens behandling og vedtak også mangelfullt basert på dette grunnlag.

Disse forhold bør gjøres til de sentrale poeng i en eventuell klage. Det må da, ut fra forvaltningslovens generelle krav til klagebehandling, forventes at Skattedirektoratet som klageinstans må behandle disse problemstillingene langt mer inngående enn det Skatteetaten har gjort.

Dette vil slik sekretariatet vurderer det kunne medføre at også klagemyndigheten vil se at det kan være hensiktsmessig å trekke et skille mellom eierskap i SDFer som kun har finansielle inntekter, slik tilfelle er for de SDFer hvor Aust-Agder utviklings- og kompetansefond har investert, og investeringer i SDFer som også har operasjonelle inntekter. Videre vil det, også om man ikke skulle få medhold i en klage, kunne komme avklaringer i en klagebehandling som Aust-Agder utviklings- og kompetansefond vil kunne ha nytte av å ha med seg i det videre, herunder ved en eventuell ny vurdering knyttet til investeringer i SDFer og/eller andre eiendomsfond.

Videre bør det også inntas en selvstendig klage på tilleggsskatten da Skatteetaten ved de vedtak som nå er fattet overfor en rekke stiftelser, under enhver omstendighet anses å innføre en ny fortolkning av skattelovens § 2-32, annet ledd, knyttet opp mot SDFer som kun har finansielle inntekter.

Konklusjon

Sekretariatet anbefaler at Skatteetatens vedtak av 26. februar 2021 i sin helhet påklages av Aust-Agder utviklings- og kompetansefond.

Returadresse:
Skatteetaten, Postboks 9200 Grønland, 0134 Oslo

Vår dato
19.01.2021

Din dato

Saksbehandler
Oddmar Rønning

800 80 000
Skatteetaten.no

Din referanse

Telefon

Org.nr
974761076

Vår referanse
2021/5065195

Postadresse
Skatteetaten
Postboks 9200 Grønland
0134 Oslo

U.off. offl. § 13, sktbl. § 3-2, skfvl. § 3-1 (1)

AUST-AGDER UTVIKLINGS- OG KOMPETANSEFOND

Postboks 788 Stoa

4809 ARENDAL

ORG.NR. 886 212 062 AUST-AGDER UTVIKLINGS- OG KOMPETANSEFOND VARSEL OM BEGRENSET KONTROLL FOR 2018 OG 2019

Skatteetaten vil gjennomføre en begrenset kontroll av virksomheten deres.

Etter skatteloven § 2-32 første ledd er organisasjoner, selskaper og innretninger som ikke har erverv til formål fritatt for å svare formues- og inntektsskatt. Bestemmelsen er et unntak fra alminnelig skatteplikt som følger av hovedregelen i skatteloven § 2-2. Selv om organisasjonen ikke har erverv til formål og er skattefri etter første ledd, er det begrenset skatteplikt for økonomisk virksomhet etter skatteloven § 2-32 annet ledd første punktum.

Plikten til å levere skattemelding følger av skatteforvaltningsloven § 8-2 og omfatter rettssubjekt som har hatt formue eller inntekt som er skattepliktig, jf. skatteforvaltningsloven § 9-1 om plikten til egenfastsetting. Dere har ikke levert skattemelding og det er ikke fastsatt formue eller inntekt som grunnlag for å beregne skatt.

Når en ellers skattefri organisasjon er deltaker i et selskap med deltakerfastsetting, som f.eks. ANS, DA, KS, IS, vil organisasjonen regnes som næringsdrivende for så vidt gjelder virksomheten i selskapet. Dette vil i utgangspunktet medføre skatteplikt etter skatteloven § 2-32 annet ledd.

Vi har mottatt opplysninger som viser at dere blant annet er deltaker i Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS både i 2018 og 2019, men vi kan ikke se at dere har levert skattemelding for andel av formue og inntekt.

Vi ber derfor med hjemmel i skatteforvaltningsloven § 10-1 om at dere gir en oversikt over formue og andel av overskudd/underskudd i alle selskapene med deltakerfastsetting dere er og har vært deltaker i for 2018 og 2019. Samtidig ber vi dere forklare hvorfor det ikke er levert skattemelding for 2018 og 2019.

Skattekontoret presiserer at denne kontrollen er begrenset til å gjelde skatteplikten for deltakelse i selskaper med deltakerfastsetting.

Kontrollens gjennomføring

Kontrollen vil bli gjennomført av saksansvarlig.

Det er ikke adgang til å endre fastsettingen i tidligere leverte skattemeldinger for det området vi har varslet

om kontroll.

Plikt til å yte bistand

Den opplysningspliktige eller dennes fullmektig plikter å bistå under kontrollen, gi de opplysningene og legge frem den dokumentasjonen som kontrolløren ber om.

Dersom dere ikke medvirker til kontrollen, kan vi ilegge administrative reaksjoner og straff.

Taushetsplikt

Alle som er ansatt i eller arbeider for Skatteetaten, har plikt til å sørge for at uvedkommende ikke får tilgang til opplysninger om økonomiske, bedriftsmessige eller personlige forhold vedrørende virksomheten deres. Taushetsplikten er generell og gjelder forhold som blir kjent for oss før, under og etter kontrollen.

Dere kan klage på pålegget om å medvirke til kontrollen

Den som blir pålagt å gi opplysninger eller medvirke til kontrollen, kan klage på dette. Klagefristen er en uke. Dere kan ikke klage på beslutningen om å gjennomføre kontrollen.

Aktuelle regler

Følgende lover og forskrifter er aktuelle for informasjonen i dette brevet:

- plikten til å gi opplysninger: se skatteforvaltningsloven § 10-1
- unntak for adgangen til egenendring: se skatteforvaltningsloven § 9-4
- retten til å fastsette skatt og avgift ved skjønn: se skatteforvaltningsloven § 12-1, jf. § 12-2
- gjennomføring av kontrollen: se skatteforvaltningsforskriften § § 10-14-1 til 10-14-8
- retten til å klage over pålegg: se skatteforvaltningsloven § 10-13 og forvaltningsloven § 14

Lover og forskrifter det er henvist til, finner dere på lovdata.no.

Har dere spørsmål?

Spørsmål om kontrollen kan rettes til Oddmar Rønning på e-post oddmar.ronning@skatteetaten.no, eller send oss eventuelt melding ved å gå inn på skatteetaten.no/sendepost.

Det er viktig å oppgi referansenummeret når dere kontakter oss. Referansenummeret er oppgitt øverst i brevet under 'Vår referanse'.

Frist for tilbakemelding er **05.02.2021**.

Med hilsen

Oddmar Rønning
seniorrådgiver
Skatteetaten

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevet signatur

Til Skatteetaten

Deres ref.: 2021/5065195

Att: Oddmar Rønning

Dato: 04.02.2021

MANGLEND INNSENDELSE AV DELTAKEROPPGAVE – VARSEL OM BEGRENSET KONTROLL

Viser til brev av 19. januar 2021 med varsel om begrenset kontroll etter manglende innsending av skattemelding knyttet til Aust-Agder utviklings- og kompetansefonds investeringer i deltakerlignende selskaper.

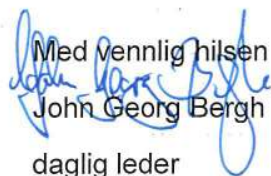
Aust-Agder utviklings- og kompetansefond benytter ekstern forvalter knyttet til sine investeringer, og har en bred spredning av ulike typer investeringsobjekter i sin portefølje. At dette også har inkludert deltakerlignende selskaper hvor det foreligger plikt til deltakerbeskatning, er noe vi dessverre ikke har fanget opp.

Manglende innrapportering skyldes i hovedsak at selskapenes rapportering av RF-1233 (Selskapets melding over deltakerens formue og inntekt), ikke har nådd rette vedkommende i stiftelsen, slik atplikten til innrapportering har blitt oversett. Revisor har heller ikke fanget dette opp.

Vi innser at vi ikke har oppfylt vår plikt etter skatteforvaltningsloven, og vil derfor iverksette tiltak for å rette opp i dette tilbake til 2018 og 2019, samt sikre at dette blir gjort for 2020 og fremover.

Vi har, i samråd med vår forvalter, gjennomgått vår portefølje tilbake til 2018, og har identifisert de andelene hvor det påhviler en plikt for oss å innberette inntekter og formue pr 31.12. Denne oversikten er vedlagt dette brevet, og viser formue og andel overskudd i de enkelte selskapene for 2018 og 2019.

Vi imøteser kontakt fra dere, og vil bistå med det vi kan under kontrollen.

Med vennlig hilsen

John Georg Bergh
daglig leder

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond

john.georg.bergh@agderfk.no

Telefon: +47 900 11 693

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond

Selskap	Inntektsår	Eierandel	Nettoformue 31.12 post 1101	Alminnelig inntekt post 1140	Utbetalinger mv. til upersonlig deltaker post 216
Aberdeen Eiendomsfond Norge 1 IS	2018	0,25800 %	18 265 452	242 847	0
DnB Scandinavian PropFund 4 KS	2018	2,48651 %	34 914 899	890 395	1 246 720
Sum 2018			53 180 351	1 133 242	1 246 720
Aberdeen Eiendomsfond Norge 1 IS	2019	0,25000 %	17 878 241	1 627 421	635 241
DnB Scandinavian PropFund 4 KS	2019	2,56182 %	33 879 012	848 444	1 369 042
Sum 2019			51 757 253	2 475 865	2 004 283

Returadresse:
Skatteetaten, Postboks 9200 Grønland, 0134 Oslo

Vår dato
08.02.2021

Din dato

Saksbehandler
Oddmar Rønning

800 80 000
Skatteetaten.no

Din referanse

Telefon
N/A

Org.nr
974761076

Vår referanse
2021/5065195

Postadresse
Skatteetaten
Postboks 9200 Grønland
0134 Oslo

U.off. offl. § 13, sktbl. § 3-2, skfvl. § 3-1 (1)

AUST-AGDER UTVIKLINGS- OG KOMPETANSEFOND
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

ORG.NR. 886 212 062 AUST-AGDER UTVIKLINGS- OG KOMPETANSEFOND VARSEL OM FASTSETTING AV SKATT OG ILEGGELSE AV TILLEGGSSKATT

Vi viser til varsel om kontroll av dato 19.01.2021 og til svar fra dere 04.02.2021.

På bakgrunn av opplysningene som har kommet frem under kontrollen, varsler vi om endring av følgende forhold:

Formues- og inntektsskatt

Avsnitt - Inntekt	2018	2019	Totalt
2.1 Eierandeler i selskap med deltakerfastsetting	1 170 644	2 536 014	3 706 658
Total	1 170 644	2 536 014	3 706 658

Formues- og inntektsskatt

Avsnitt - Formue	2018	2019	Totalt
2.1 Eierandeler i selskap med deltakerfastsetting	53 180 351	51 757 253	104 937 604
Total	53 180 351	51 757 253	104 937 604

Den foreslåtte økningen i formue er før verdsettelsesrabatt, se nærmere under avsnitt 2.1.

Har dere merknader til dette varselet, kan dere sende disse elektronisk via Altinn 01.03.2021. Gå inn på <https://www.skatteetaten.no/sendepost>. Merknadene kan også sendes på papir til adressen oppgitt øverst i dette brevet eller direkte til e-post oddmar.ronning@skatteetaten.no. Det er viktig at dere oppgir referansenummeret.

1 Endring av skattefastsetting

Vi kan endre enhver uriktig fastsetting av grunnlaget for skatt, og vi kan også endre dersom det ikke foreligger en tidligere skattefastsetting. Før vi tar fastsettingen opp til endring, skal vi vurdere om det er grunn til det. I vurdering skal vi ta hensyn til blant annet deres forhold, tiden som har gått, spørsmålets betydning og opplysningene i saken.

Vi kan ta opp saker til endring innen 5 år etter utløpet av skattelegingsperioden.

Aust-Agder Utviklings –og kompetansefond (Foreningen) har ikke levert skattemelding for 2018 og 2019. Det foreligger ingen fastsetting for disse årene. I tilsvaret datert 04.02.2021 forklarer Foreningen at de innser at de ikke har oppfylt sin opplysningsplikt for 2018 og 2019. Det er lagt ved oversikt over eierandeler i Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS og DNB Scandinavian Propfund 4 KS. Denne oversikten viser formue og andel overskudd i selskapene for 2018 og 2019.

Kontrollen har avdekket at Foreningen har virksomhetsområder som utløser skatteplikt etter skatteloven § 2-32 andre ledd. Dette gjelder eierandeler i selskaper med deltakerfastsetting (SDF), jf. skatteloven § 4-40 og § 10-40 – 10-45.

På bakgrunn av det som er avdekket under kontrollen og etter en samlet vurdering av momentene ovenfor, har vi besluttet å ta fastsettelsen av formue og inntektsskatt for årene 2018 og 2019 opp til endring.

Vi presiserer at kontrollen er begrenset til å gjelde skatteplikten for eierandelene i SDF. Det er ikke vurdert om vilkårene for skattefritak etter skatteloven § 2-32 første ledd er oppfylt.

2 Grunnlag for endring av skattefastsetting

2.1 Eierandeler i selskap med deltakerfastsetting

SDF er ikke egen skattesubjekter. Deltakerne skal skatlegges for sin del av selskapets formue og inntekt, jf. skatteloven § 2-2 tredje ledd, jf. §§ 4-40 og 10-40 – 10-45. Foreningen omfattes av fritaksmetoden, jf. skatteloven § 2-38 første ledd bokstav e. Som skattepliktig inntekt anses 3 prosent av utdeling fra SDF, jf. § 2-38 sjette ledd bokstav a. SDF'ets beregning av formue, andel overskudd og skattepliktig utdeling, framgår av selskapets deltakeroppgave, RF 1233 Selskapets melding over deltakerens formue og inntekt i selskap med deltakerfastsetting.

Foreningens opplysninger i tilsvaret samsvarer med de kontrollopplysninger skattekontoret har hentet fra Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS og DNB Scandinavian Propfund 4 KS. Det gir følgende oversikt:

2018:

Selskap	Formue	Andel overskudd	3% tillegg av skattepliktig utdeling
DNB Scandinavian Propfund 4 KS	kr 34 914 899	kr 890 395	kr 37 402
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS	kr 18 265 452	kr 242 847	kr 0

2019:

Selskap	Formue	Andel overskudd	3% tillegg av skattepliktig utdeling
DNB Scandinavian Propfund 4 KS	kr 33 879 012	kr 848 444	kr 41 071
Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS	kr 17 878 241	kr 1 627 442	kr 19 057

Foreningen eier eierandeler i selskaper som omfattes av reglene om deltakerfastsettning, og anses som næringsdrivende. Virksomhet med eiendomsforvaltning og annen kapitalplassering må etter skattekontorets vurdering klassifiseres som økonomisk aktivitet som bidrar til å finansiere Foreningens ikke-erhvervsmessige formål. Aktiviteten er skattepliktig etter skatteloven § 2-32 andre ledd.

Vi foreslår at fastsettningen for 2018 og 2019 blir endret slik at andelen av formue og inntekt, inkl 3% av skattepliktig utdeling, blir skattlagt.

Fastsettning

RF-1028: Skattemelding for aksjeselskaper, verdipapirer, banker mv

År	Postnummer	Post	Beløp
2018	201	Næringsinntekt	1 170 644
2018	412	Annen formue	53 180 351
2019	201	Næringsinntekt	2 536 014
2019	412	Annen formue	51 757 253

Ved fastsettelse av formuesskattegrunnet blir det beregnet verdsettelsesrabatt iht skatteloven § 4-40 siste punktum. Verdsettelsesrabatten er 20 pst i 2018 og 25 pst i 2019.

Det følger av dette at skattekontoret mener Foreningen har plikt til å levere skattemelding for 2020, jf. sktfvl § 8-2. Se nærmere om levering av skattemelding på <https://www.skatteetaten.no/skjema/Skattemelding-for-aksjeselskap-mv/>.

3 Tilleggsskatt

Vi vurderer å ilegge tilleggsskatt på de varslede endringene.

Tilleggsskatt skal ilegges skattepliktige som gir uriktige eller ufullstendige opplysninger til skattemyndighetene, eller unnlater å gi pliktige opplysninger, når opplysningssvikten kan føre til skattemessige fordeler. Som unnlatt levering av pliktige opplysninger regnes også levering etter at skattemyndighetene har truffet vedtak om skattegrunnet og beregnet skatt.

Dere har gitt uriktige /ufullstendige opplysninger ved å ikke levere skattemelding for inntekt og formue. Dette har ført til skattemessige fordeler. Vilårene for å ilegge tilleggsskatt er derfor oppfylt.

Tilleggsskatt skal beregnes med 10% av den skattemessige fordelen som er eller kunne vært oppnådd, jf. her at forholdet gjelder opplysninger gitt etter sktfvl § 8-9 for deltakere som skattlegges etter skatteloven §§ 10-40 – 10-48.

Tilleggsskatt ilegges ikke når skattepliktiges forhold må anses unnskyldelig. Vi oppfordrer dere til å opplyse om mulige unnskyldelige grunner til at opplysningsplikten ikke er overholdt. Ved sykdom bør det legges ved legeerklæring.

4 Rettigheter etter EMK

Den Europeiske Menneskerettskonvensjon (EMK) gir dere særlige rettigheter ved varsel om tilleggsskatt. Dere har for eksempel rett til å forholde dere tause (selvinkrimineringsvernet). Dette betyr at dere ikke behøver å svare på spørsmål eller forklare forhold som kan føre til tilleggsskatt. Dere har også rett til å få varsel om tilleggsskatt oversatt til et språk dere forstår.

Varsel om tilleggsskatt utløser særskilte rettigheter etter Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 6. Dette gjelder for eksempel rett til å fremlegge nye bevis, at avgjørelsen må tas innen rimelig tid, vern mot selvinkriminering mv.

Etter skatteforvaltningsloven har skattekontoret plikt til å veilede om taushetsretten mv. Dette kan for eksempel bety at dere har rett til å ikke forklare dere om forhold som gir grunnlag for tilleggsskatt.

5 Informasjon om betaling

Vi gjør oppmerksom på muligheten til å betale før vedtaksfastsettelsen. Det skal beregnes lovbestemte renter ved økning av skatt og avgift.

Dere finner informasjon om kontonummer og kidnummer på [Skatteetaten.no/kid](https://skatteetaten.no/kid)

6 Aktuelle regler

Disse lovene og forskriftene er aktuelle for informasjonen i dette brevet:

- Skatteforvaltningsloven
 - Skattekontorets rett til å fastsette et skjønn [§§ 12-1](#) og [12-2](#)
 - Skattekontorets rett til å endre skattefastsettingen [§ 12-1](#)
 - Skattekontorets frister for endring [§ 12-6](#)
 - Tilleggsskatt [§§ 14-3](#) og [14-6](#)
 - Administrative sanksjoner og straff [kap. 14](#)
- Skattebetalingsloven
 - Renter [§ 11-2](#)
- [EMK artikkel 6](#)

Dere finner de aktuelle bestemmelsene på www.lovdatab.no. Dere kan også få de aktuelle bestemmelsene ved henvendelse til skattekontoret.

Har dere spørsmål?

Spørsmål kan rettes til Oddmar Rønning på e-post oddmar.ronning@skatteetaten.no, eller send oss melding ved å gå inn på skatteetaten.no/sendepost.

Det er viktig å oppgi referansenummeret når dere kontakter oss. Referansenummeret er oppgitt øverst i brevet under 'Vår referanse'.

Med hilsen

Oddmar Rønning
seniorrådgiver
Skatteetaten

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevet signatur

SKATTEETATEN
Postboks 9200 Grønland
0134 OSLO

**Unntatt offentlighet iht. §
Offl. § 13 jf. fvl. § 13 (1) nr.1**

Dato: 24.02.2021
Vår ref: 21/07777-4
Deres ref: 2021/5065195
Saksbeh.: John Georg Bergh

**ORG.NR 886 212 062 AUST- AGDER UTVIKLINGS- OG KOMPETANSEFOND
VARSEL OM FASTSETTING AV SKATT OG ILEGGELSE AV TILLEGGSSKATT**

Det vises til tidligere brev med varsel om kontroll datert 19.01.2021, vårt svar datert 4.2.2021, og deres brev datert 8.2.2021 med varsel om fastsetting av skatt og illeggelse av tilleggs-skatt.

Skatteetaten har i brev av 19.1.2021 bedt Aust-Agder utviklings- og kompetansefond (AAUKF) sende inn opplysninger om alle investeringer i selskap med deltakerfastsetting. Det ble samtidig informert om at skattefrie organisasjoner som er deltaker i et selskap med deltakerfastsetting i utgangspunktet vil være skattepliktig etter sktl. § 2-32 annet ledd for så vidt gjelder deltakerandelen. I brev av 4.2.2021 redegjorde AAUKF for sine investeringer i Aberdeen Eiendomsfond Norge 1 IS og DnB Scandinavian PropFund 4 KS for 2018 og 2019. I brev av 8.2.2021 har Skatteetaten kommet med varsel om fastsetting av skatt og illeggelse av tilleggs-skatt.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond (AAUKF) er en skattefri stiftelse, jf. skatteloven (sktl.) § 2-32 første ledd. AAUKF vil bestride de konklusjoner som Skatteetaten har kommet til i brev av 8.2.2021, og gjør gjeldende at stiftelsen ikke har skatteplikt, heller ikke i et tilfelle som det foreliggende, da stiftelsen ikke kan anses å drive økonomisk virksomhet, jfr. sktl § 2-32, andre ledd. Nedenfor følger en nærmere begrunnelse for vårt standpunkt. Videre gjøres uansett gjeldende at det ikke foreligger grunnlag for å ilegge tilleggs-skatt.

Det er vår vurdering at AAUKF sine investeringer i Aberdeen Eiendomsfond Norge 1 IS og DnB Scandinavian PropFund 4 KS (deltakerfastsatte selskap) er strukturert slik at selskapene kun har finansielle inntekter (aksjeutbytte, renter, men ikke operative inntekter som leieinntekter). Dette er etter vår vurdering investeringer som ikke kan anses som skattepliktige etter sktl. § 2-32, annet ledd, som økonomisk virksomhet.

1. Vår vurdering - kort oppsummert

Generelt er det vår vurdering at en skattefri stiftelse sine investeringer i et deltakerfastsatt selskap vil være skattefri dersom det deltakerfastsatte selskapet kun

Postadresse:
Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal

Telefon:
3805 0000
E-post:
postmottak@agderfk.no

Org.nr.:
886 212 062
Nettsted:
www.aaukf.no

har finansielle inntekter, og deltakeren sin investering kan karakteriseres som en passiv investering av begrenset omfang. En sakkyndige vurdering vi har fått tilgang til underbygger dette standpunktet. I den samme vurderingen fremgår det at dette kunne tenkes å stille seg annerledes dersom selskapet med deltakerfastsetting hadde inntekter også av operasjonell karakter, for eksempel leieinntekter, noe som ikke er tilfelle i nærværende sak.

Følgelig, ved avgjørelse av om en skattefri stiftelse kan anses som skattepliktig for investering i et deltakerfastsatt selskap må det gjennomføres en konkret helhetsvurdering hvor det sees hen til deltakerens formål og aktivitet, det deltakerfastsatte selskapet sin aktivitet/inntektenes karakter og deltakerens tilknytning til det deltakerfastsatte selskapet sin aktivitet.

2. Utgangspunkt

Ved investering i et deltakerfastsatt selskap er det som hovedregel deltakerne som er skattepliktige for formue og inntekt hos det deltakerfastsatte selskapet, jf. sktl. §§ 10-40 flg. og § 4-40.

Av sktl. § 2-32 annet ledd følger at skatteplikt vil foreligge for skattefrie stiftelser som:

“driver [...] økonomisk virksomhet – herunder bortleie av fast eiendom, også i tilfelle eiendommen delvis er benyttet til egen bruk – [...] formue i og inntekt av den økonomiske virksomheten [vil] være skattepliktig”.

Ved vurdering av om en skattefri stiftelse kan anses som delvis skattepliktig etter sktl. § 2-32, annet ledd, må det trekkes en grense mellom hva som ligger innenfor den skattefrie stiftelsen sitt ideelle formål på den ene siden, og økonomisk virksomhet som er skattepliktig, på den annen side. Vi er følgelig ikke enige med Skatteetatens vurdering når det i brev av 8. februar 2021, hvor man varsler fastsetting av skatt, uttaler følgende:

«Foreningen eier eierandeler i selskaper som omfattes av reglene om deltakerfastsetting, og anses som næringsdrivende. Virksomhet med eiendomsforvaltning og annen kapitalplassering må etter skattekontorets vurdering klassifiseres som økonomisk aktivitet som bidrar til å finansiere Foreningens ikke-erhvervsmessige formål. Aktiviteten er skattepliktig etter skatteloven § 2-32 andre ledd.»

Etter vår vurdering er Skatteetatens rettsanvendelse uriktig når man konkluderer med at foreninger som eier eierandeler i selskaper med deltakerfastsetting er å anse som «næringsdrivende», og videre at «virksomhet med eiendomsforvaltning og annen kapitalplassering må... klassifiseres som økonomisk aktivitet». En sentral del av stiftelsens formål er å forvalte egen kapital og deretter dele dette ut til formål innenfor stiftelsens vedtekter. Etter AAUKF sitt syn medfører ikke dette at stiftelsen ved dette er å anse som «næringsdrivende» og heller ikke at dette er «økonomisk virksomhet» i lovens forstand. Det presiseres her at lovens vilkår er knyttet til begrepet «økonomisk virksomhet», og ikke «økonomisk aktivitet» slik Skatteetaten viser til i sitt brev.

Det anses uriktig å legge til grunn at en investering i et deltakerfastsatt selskap automatisk innebærer at en skattefri stiftelse blir skattepliktig for sin deltakelse i selskapet. Hvorvidt skatteplikt blir aktuelt må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Dette er skatteetaten åpenbart enig i, ettersom det i varselet fra skatteetaten angis:

“Når en ellers skattefri organisasjon er deltaker i et selskap med

deltakerfastsetting, som f.eks. ANS, DA, KS, IS, vil organisasjonen regnes som næringsdrivende for så vidt gjelder virksomheten i selskapet. Dette vil i utgangspunktet medføre skatteplikt etter skatteloven § 2-32 annet ledd.”

I den konkrete helhetsvurderingen må det foretas følgende vurderinger:

- 1) hva er den skattefrie institusjonens ideelle formål (subjektet),
- 2) hvilken økonomisk aktivitet er deltakelsen i (objektet), og
- 3) hvilken økonomisk aktivitet utføres (aktiviteten).

3. Subjektet

Det første spørsmålet er om den skattefrie stiftelsen sin aktivitet knyttet til forvaltningen av egen kapital er en del av det ideelle formålet og følgelig en skattefri aktivitet, jf. sktl. § 2-32 første ledd.

Aust-Agder utviklings- og kompetansefond ble opprettet i 2003 og har en grunnkapital på 244 mill. kroner. Stiftelsen har som formål å bidra til økt kompetanse og nyskapingsevne i Aust-Agder og til sikring og etablering av arbeidsplasser og gode levekår, herunder bidra til å styrke og videreutvikle Universitet i Agder. Formålet realiseres gjennom avkastningen av stiftelsens grunnkapital som er en integrert del av stiftelsens ideelle formål. Videre er det en del av det ideelle formålet å foreta utdelinger, som forutsetter at stiftelsen har tilgjengelig kapital til dette. Etter § 2-32 første ledd vil slik aktivitet i utgangspunktet være en skattefri aktivitet.

Stiftelsesloven § 18 slår også fast at forvaltning av stiftelsen sin kapital er en sentral del av stiftelsens oppgaver “... for å ivareta stiftelsens formål”. Njaal Høyland har i en artikkel i skatterett (SR-2012-256) grundig redegjort for relevante rettskilder vedrørende stiftelser og forvaltning av kapital. Hans konklusjon er at pengeutdelende stiftelser er forpliktet til å forvalte kapitalen forsvarlig, og at slik forvaltning må anses som en skattefri aktivitet for stiftelser som ikke har “ervert til formål”, jf. sktl. § 2-32 første ledd.

Utgangspunktet er derfor at det ligger innenfor AAUKF sitt ideelle formål å forvalte stiftelsens kapital. Aktiviteten og resultatene av slik forvaltning faller dermed inn under § 2-32 første ledd om skattefrihet.

4. Objektet

I henhold til sktl. § 2-32 annet ledd er det formue og inntekt av “økonomisk virksomhet” som er skattepliktig. Det må derfor sees hen til det deltakerfastsatte selskapet sin virksomhet.

AAUKF har investert i Aberdeen Eiendomsfond Norge 1 IS og DnB Scandinavian PropFund 4 KS. De to eiendomsfondene er begge deltakerfastsatte selskap, men med ulik struktur og organisering.

De to eiendomsfondene har ikke selv operative inntekter, kun finansielle inntekter. De operative inntektene, som leieinntekter, ligger i egne selskap og beskattes på ordinær måte. Dette samsvarer med prinsippet om at nettoresultatet av operativ virksomhet skal skattlegges uavhengig av eier. Virksomheten til det deltakerfastsatte selskapet er således av finansiell karakter.

Etter grunnleggende skatterettslig prinsipp, skal skattlegging skje av operative inntekter/virksomhet og på eiernivå. Mellomliggende enheter skal i prinsippet ikke

skattlegges. Det gir nøytralitet i skattleggingen ved at indirekte investeringer skattlegges på samme måte som direkte investeringer. Fritaksmetoden er et eksempel på dette.

Stiftelsens andeler i begge fond utgjør en marginal andel av fondenes totale kapital og stiftelsen har ingen innflytelse i noen av fondene, jfr. nedenfor. Investeringen er følgelig kun knyttet til stiftelsens formål om å forvalte stiftelsens kapital forsvarlig. Investeringen innebærer følgelig ikke at stiftelsen kan anses å drive «*økonomisk virksomhet*» slik vilkåret er i skattelovens § 2-32, annet ledd. Som beskrevet ovenfor, ligger AAUKF sin finansielle aktivitet innenfor det ideelle formålet. At aktiviteten overføres til stiftelsen gjennom deltakerfastsettelse, kan ikke gi et annet resultat enn om stiftelsen selv hadde utført aktiviteten direkte. Det følger blant annet av nøytralitetsprinsippet.

5. Aktiviteten – tilknytning

Det neste spørsmålet er om den virksomheten i Aberdeen Eiendomsfond Norge 1 IS og DnB Scandinavian PropFund 4 KS utfører innebærer at AAUKF anses å drive økonomisk virksomhet i tråd med unntaket i § 2-32 annet ledd, og dermed at det blir skatte- og rapporteringsplikt for denne virksomheten.

De to aktuelle eiendomsfondene er av betydelig størrelse, mens stiftelsens enkelte deltakerandeler som nevnt er små. I Aberdeen Eiendomsfond Norge 1 IS er AAUKF sin andel på 0,25 %. I DnB Scandinavian PropFund 4 KS er den på 2,56182 %.

Investeringsaktiviteten i eiendomsfondene er utpreget passiv. AAUKF deltar ikke i forvaltningen verken finansielt eller operasjonelt, og får heller ikke detaljert informasjon om aktiviteten. Det er derfor ikke noe som tilsier annet enn at dette er en passiv investering og som ikke kan anses som «*økonomisk virksomhet*» i henhold til § 2-32 annet ledd. Dette må også gjelde selv om det er tale om deltakerfastsettelse av en virksomhet som i seg selv må anses som skattepliktig virksomhet.

Det er sikker rett at terskelen for hva som er virksomhet er høyere etter § 2-32 annet ledd enn det generelle skatterettslige virksomhetsbegrep. Det vises bl.a. til Ot.prp. nr.1 (1997–1998) i pkt. 14.3.1:

“Det er antatt at kravene for at aktivitet i en ellers skattefri institusjon skal anses som skattepliktig økonomisk virksomhet, er noe høyere enn det alminnelige virksomhetskravet i skatteloven § 42 første ledd. Av særlig betydning for organisasjoner som bygger opp fonds, finansierer drift, stipendier eller lignende med renteinntekter, er at passiv kapitalavkastning med unntak av utleieinntekter er skattefrie.”

Tilsvarende oppfatning følger også av Skatte-ABC, 2020/2021, Skattefrie institusjoner mv., punkt 4.1. s. 1165.

Det anføres følgelig fra stiftelsens side at selv om det deltakerfastsatte selskapet, som er et eiendomsfond som anses å drive virksomhet i henhold til det generelle skatterettslige virksomhetsbegrep, så medfører ikke dette at stiftelsen, ved sitt eierskap av eierandeler i et slikt fond, anses å drive økonomisk virksomhet i forhold til § 2-32, annet ledd. Dette må uansett gjelde der alle inntekter i det deltakerfastsatte selskapet er av finansiell karakter slik tilfelle er i foreliggende sak.

6. Samlet vurdering

Ut fra ovennevnte vurderinger er det Aust-Agder utviklings- og kompetansefond sin oppfatning at skattefrie stiftelsers investeringer i eiendomsfond organisert som et deltakerfastsatt selskap, faller utenfor skattelovens § 2-32, annet ledd, i et tilfelle som det foreliggende hvor det deltakerfastsatte selskapet kun har inntekter av finansiell karakter, og investeringer er for den skattefrie stiftelsen av passiv karakter og av begrenset omfang. Slike investeringer må følge hovedregelen om stiftelsens skattefrihet etter sktl. § 2-32 første ledd.

På denne bakgrunn vil Aust-Agder utviklings- og kompetansefond bestride Skatteetatens konklusjoner når det gjelder varsel om fastsetting av skatt og illeggelse av tilleggsskatt slik det fremkommer i brev av 8.2-2021.

7. Tilleggsskatt

Som det fremgår over har stiftelsen gjort gjeldende at det ikke er grunnlag for å ilegge stiftelsen skatteplikt for eierandeler i selskaper med deltakerfastsetting. Dersom endelig konklusjon likevel, mot formodning skulle bli at det fastslås en skatteplikt anføres uansett at det ikke foreligger grunnlag for tilleggsskatt. Det vises i denne forbindelse til at dersom Skatteetaten skulle nå frem med sitt krav om skatteplikt for stiftelser i et tilfelle som dette så må dette anses som en ny praksis i strid med det som har vært den rådene oppfatning knyttet til stiftelser skatteplikt ved eierskap av andeler i selskaper med deltakerfastsetting. Stiftelsen kan følgelig vanskelig se at den skal kunne lastes for at man ikke har sett en slik endring i forhold til den rådende rettsoppfatning. Det fremstår følgelig som åpenbart urimelig å ilegge tilleggsskatt dersom Skatteetaten mot formodning skulle få endelig medhold i at det foreligger skatteplikt i et tilfelle som dette.

Med hilsen

John G. Bergh
daglig leder

Brevet er godkjent elektronisk.

Returadresse:
Skatteetaten, Postboks 9200 Grønland, 0134 Oslo

Vår dato
26.02.2021

Din dato

Saksbehandler
Oddmar Rønning

800 80 000
Skatteetaten.no

Din referanse

Telefon
N/A

Org.nr
974761076

Vår referanse
2021/5065195

Postadresse
Skatteetaten
Postboks 9200 Grønland
0134 Oslo

U.off. offl. § 13, sktbl. § 3-2, skfvl. § 3-1 (1)

AUST-AGDER UTVIKLINGS- OG KOMPETANSEFOND
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

ORG.NR. 886 212 062 AUST-AGDER UTVIKLINGS- OG KOMPETANSEFOND VEDTAK OM FASTSETTING AV FORMUES- OG INNTEKTSSKATT - FOR PERIODEN 2018 - 2019

Vedlagt følger skattekontorets vedtak av 26.02.2021. Som det fremkommer her har skattekontoret fastsatt skattepliktig formue og inntekt for 2018 og 2019 i samsvar med varselbrevet. Skattekontoret har også vedtatt illeggelse av 10 pst tilleggsskatt.

Det er viktig at dere setter dere godt inn i vedtaket.

Dere kan klage på dette vedtaket

Klage må sendes innen seks uker fra dere mottar dette brevet. Klagen må inneholde informasjon om:

- Hvilket vedtak klager dere på?
- Hvorfor det klages på dette vedtaket
- Hvilke endringer som ønskes.

Ta også med eventuelle andre opplysninger som kan ha betydning for klagen.

Klagen skal sendes til skattekontoret. Dere kan sende klagen elektronisk ved å benytte klageskjema på Altinn.no.

Dere kan lese mer om klageretten på skatteetaten.no.

Innsyn i egen sak

Dere har rett til å gjøre dere kjent med saksdokumentene i deres egen sak. Ta kontakt med skattekontoret.

Søksmål

Dere kan reise søksmål mot staten om prøving av vedlagte vedtak. Søksmål som gjelder enkeltvedtak om skattefastsetting må reises innen seks måneder regnet fra datoen vedtaket ble sendt.

Aktuelle regler

Følgende lover er aktuelle for informasjonen i dette brevet:

- retten til å påklage vedtak: skatteforvaltningsloven § 13-1
- klageinstans: skatteforvaltningsloven § 13-3
- klagefrist: skatteforvaltningsloven § 13-4
- innhold i klagen mv.: skatteforvaltningsloven § 13-5
- retten til å se sakens dokumenter: skatteforvaltningsloven § 5-4
- søksmålsadgang: skatteforvaltningsloven § 15-1

- søksmålsfrist: skatteforvaltningsloven § 15-4
- adgang til å stille vilkår for søksmålsadgang: skatteforvaltningsloven § 15-5

Skatteforvaltningsloven finner dere på lovdata.no.

Har dere spørsmål?

Spørsmål om vedtaket kan rettes til Oddmar Rønning på e-post oddmar.ronning@skatteetaten.no, eventuelt sende epost ved å gå inn på skatteetaten.no/sendepost.

Det er viktig å oppgi referansenummeret 2021/5065195 eller org.nr. 886 212 062 når dere kontakter oss.

Med hilsen

Oddmar Rønning
seniorrådgiver
Skatteetaten

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevet signatur

Skattekontorets vedtak i endringssak

ORG.NR. 886 212 062 AUST-AGDER UTVIKLINGS- OG KOMPETANSEFOND

Kommune: **ARENDAL**
Inntektsår: **2018 - 2019**

Formues- og inntektsskatt

Avsnitt - Inntekt	2018	2019
4.2 Formue og inntekt av eierandeler i selskap med deltakerfastsetting	1 170 644	2 536 014
Total	1 170 644	2 536 014

Formues- og inntektsskatt

Avsnitt - Formue	2018	2019
4.2 Formue og inntekt av eierandeler i selskap med deltakerfastsetting	53 180 351	51 757 253
Total	53 180 351	51 757 253

1 Saken gjelder

Myndighetsfastsetting av:

- Formue
- Inntekt
- Tilleggsskatt

Dokumentliste:

Dok.nr.	Dok.dato.	Gjelder	Avsender
1	2021.01.19	Varsel om kontroll	Skattekontoret
2	2021.02.04	Svar på varsel om kontroll	Aust-Agder Utviklings-og kompetansefond
3	2021.02.08	Varsel om endring av fastsettingen	Skattekontoret
4	2021.02.24	Tilsvar varsel om endring av fastsettingen	Aust-Agder Utviklings-og kompetansefond

2 Saksforholdet

AUST-AGDER UTVIKLINGS- OG KOMPETANSEFOND (heretter Stiftelsen) er registrert i Enhetsregisteret med forretningssted i ARENDAL med næringskode 94.991: Aktiviteter i andre interesseorganisasjoner ikke nevnt annet sted og formål Stiftelsens formål er å bidra til økt kompetanse og nyskapingsevne i Aust- Agder til sikring og etablering av arbeidsplasser og gode levevilkår-herunder bidra til utvikling av et universitet i landsdelen.

Tormod Vågsnes er styreleder, jf. Enhetsregisteret.

I brev av 19.01.2021 ble AUST-AGDER UTVIKLINGS- OG KOMPETANSEFOND varslet om at skattekontoret ville gjennomføre kontroll for perioden **2018 - 2019**. Kontrollen ble gjennomført i januar – februar 2021, og var begrenset til å gjelde skatteplikten for eierandeler i selskaper med deltakerfastsetting (SDF). Kontrollen omfattet ikke spørsmål om vilkårene for skattefritak i skatteloven (sktl.) § 2-32 første ledd er oppfylt.

Stiftelsen har ikke levert skattemelding for fastsetting av formue- og inntektsskatt, og det foreligger ingen skattefastsetting for kontrollperioden 2018 og 2019.

Skattekontoret varslet den 08.02.2021 om at kontoret vil ta fastsettingen for 2018 og 2019 opp til endring, slik at formue og inntekt av foreningens andeler i SDF, inkl. 3 pst av skattepliktig utdeling, blir skattlagt. I samme brev varslet skattekontoret om at det kunne bli ilagt 10 pst tilleggsskatt. Foreningen fikk frist til 26.02.2021 for å komme med merknader til varselet.

3 Merknader fra den skattepliktige

Stiftelsen har kommet med sine merknader i brev av 24.02.2021. Nedenfor gjengis hovedtrekkene i Stiftelsens merknader.

Det er Stiftelsens vurdering at investeringene i SDFene er strukturert slik at selskapene kun har finansielle inntekter (aksjeutbytte, renter, men ikke operative inntekter som leieinntekter). Dette er etter Stiftelsens vurdering investeringer som ikke kan anses som skattepliktige etter sktl § 2-32 annet ledd, som økonomisk virksomhet. Ved avgjørelse av om en skattefri stiftelse kan anses som skattepliktig for investering i et deltakerfastsatt selskap må det gjennomføres en konkret helhetsvurdering hvor det sees hen til deltakerens formål og aktivitet, det deltakerfastsatte selskapet sin aktivitet/inntektenes karakter og deltakerens tilknytning til det deltakerfastsatte selskapet sin aktivitet.

Etter Stiftelsens vurdering er skatteetatens rettsanvendelse uriktig når man konkluderer med at stiftelser som eier eierandeler i selskaper med deltakerfastsetting er å anse som næringsdrivende og videre at virksomhet med eiendomsforvaltning og annen kapitalplassering må klassifiseres som økonomisk aktivitet. En sentral del av stiftelsens formål er å forvalte egen kapital og deretter dele ut dette til formål innenfor stiftelsens vedtekter. Etter stiftelsens syn medfører ikke dette at stiftelsen ved dette er å anses som næringsdrivende og heller ikke at dette er økonomisk virksomhet i lovens forstand.

Det anses uriktig å legge til grunn at en investering i et deltakerfastsatt selskap automatisk innebærer at en skattefri stiftelse blir skattepliktig for sin deltakelse i selskapet. Hvorvidt skatteplikt blir aktuelt må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Det legges til grunn at skatteetaten er enig i dette.

I den konkrete helhetsvurderingen må det foretas følgende vurderinger:

1. hva er den skattefrie institusjonens ideelle formål (subjektet)
2. hvilken økonomisk aktivitet er deltakelsen i (objektet). og
3. hvilken økonomisk aktivitet utføres (aktiviteten)

Det første spørsmålet er om den skattefrie stiftelsen sin aktivitet knyttet til forvaltningen av egen kapital er en del av det ideelle formålet og følgelig en skattefri aktivitet, jf. sktl § 2-32 første ledd. Stiftelsen har som formål å bidra til økt kompetanse og nyskapingsevne i Aust-Agder og til sikring og etablering av arbeidsplasser og gode

levevilkår, herunder bidra til å styrke og videreutvikle Universitet i Agder. Formålet realiseres gjennom avkastningen av stiftelsens grunnkapital som er en integrert del av stiftelsens ideelle formål.

Njaal Høyland har i en artikkel i skatterett (SR-2012-256) konkludert med at pengeutdelende stiftelser er forpliktet til å forvalte kapitalen forsvarlig, og at slik forvaltning må anses som en skattefri aktivitet for stiftelser som ikke har erverv til formål.

I henhold til sktl. § 2-32 annet ledd er det formue og inntekt av økonomisk virksomhet som er skattepliktig. Det må derfor sees hen til det deltakerfastsatte selskapet sin virksomhet. Stiftelsen har investert i Aberdeen Eiendomsfond Norge 1 IS og DnB Scandinavian PropFund 4 KS. De to eiendomsfondene er begge deltakerfastsatte selskap, men med ulik struktur og organisering.

De to eiendomsfondene har ikke selv operative inntekter, kun finansielle inntekter. De operative inntektene, som leieinntekter, ligger i egne selskap og beskattes på ordinær måte. Dette samsvarer med prinsippet om at nettoresultatet av operativ virksomhet skal skattlegges uavhengig av eier. Virksomheten til det deltakerfastsatte selskapet er således av finansiell karakter.

Stiftelsens andeler i begge fond utgjør en marginal andel av fondets totale kapital og stiftelsen har ingen innflytelse i noen av fondene. Investeringen er følgelig kun knyttet til stiftelsens formål om å forvalte stiftelsens kapital forsvarlig. Investeringen innebærer følgelig ikke at stiftelsen kan anses som å drive økonomisk virksomhet slik vilkåret er i sktl § 2-32 annet ledd. Stiftelsen sin finansielle aktivitet ligger innenfor det ideelle formålet. At aktiviteten overføres til stiftelsen gjennom deltakerfastsettelse, kan ikke gi et annet resultat enn om stiftelsen selv hadde utført aktiviteten direkte. Det følger blant annet av nøytralitetsprinsippet.

Det tredje spørsmålet er om den virksomheten i Aberdeen Eiendomsfond Norge 1 IS og DnB Scandinavian PropFund 4 KS innebærer at stiftelsen anses å drive økonomisk virksomhet i tråd med unntaket i § 2-32 annet ledd, og dermed at det blir skatte- og rapporteringsplikt for denne virksomheten.

Stiftelsens eierandeler er små, og investeringsaktiviteten i eiendomsfondene er utpreget passiv. Stiftelsen deltar ikke i forvaltningen verken finansielt eller operasjonelt, og får heller ikke detaljert informasjon om aktiviteten. Det er derfor ikke noe som tilsier annet enn at dette er en passiv investering og som ikke kan anses som økonomisk virksomhet i henhold til § 2-32 annet ledd.

Det er sikker rett at terskelen for hva som er virksomhet er høyere etter § 2-32 annet ledd enn det generelle skatterettslige virksomhetsbegrepet. Dette bla a ut fra Ot.prp. nr. 1 (1997-1998) i pkt 14.3.1, jf. også Skatte-ABC 2020/2021 pkt 4.1. s.1165.

Det anføres fra stiftelsens side at selv om det deltakerfastsatte selskapet, som er et eiendomsfond som anses å drive virksomhet i henhold til det generelle skatterettslige virksomhetsbegrep, så medfører ikke dette at stiftelsen, ved sitt eierskap av eierandeler i et slikt fond, anses å drive økonomisk virksomhet i forhold til § 2-32 annet ledd. Dette må uansett gjelde der alle inntekter i det deltakerfastsatte selskapet er av finansiell karakter slik tilfelle er i foreliggende sak.

Det anføres at det uansett ikke er grunnlag for å ilegge tilleggsskatt. Det vises i denne forbindelse til at dersom skatteetaten skulle nå fram med sitt krav om skatteplikt for stiftelser i et tilfelle som dette så må det anses som en ny praksis i strid med det som har vært den rådende oppfatning knyttet til stiftelsers skatteplikt ved eierskap av

andeler i selskaper med deltakerfastsetting. Stiftelsen kan følgelig vanskelig se at den skal kunne lastes for at man ikke har sett en slik endring i forhold til den rådende rettsoppfatning. Det fremstår følgelig som åpenbart urimelig å ilegge tilleggsskatt dersom skatteetaten mot formodning skulle få endelig medhold i at det foreligger skatteplikt i et tilfelle som dette.

4 Skattekontorets vurderinger

4.1 Endringsadgang

Skattemyndighetene kan endre enhver skattefastsetting når fastsettingen er uriktig. Dette følger av sktfvl. § 12-1. Før fastsettingen tas opp til endring, skal skattemyndighetene vurdere om det er grunn til det, under hensyn til blant annet den skattepliktiges forhold, den tid som er gått, spørsmålets betydning og sakens opplysning, jf. sktfvl. § 12-1 annet ledd.

Skattekontoret har gjennom kontrollen avdekket at Stiftelsen eier andeler i 2 SDF, Aberdeen Eiendomsfond Norge I IS og DnB Scandinavian PropFund 4 KS. Selskap med deltakerfastsetting er ikke egne skattesubjekter, deltakerne skal skattlegges for sin andel av selskapets formue og inntekt, jf. sktl. § 2-2 tredje ledd, Jf. §§ 4-40 og 10-40 – 10-45. Stiftelsen har ikke levert skattemelding for 2018 og 2019, og har ikke opplyst om skattepliktig formue og inntekt knyttet til eierandelene.

Skattekontoret har foretatt en vurdering av momentene over og er kommet til at det er grunnlag for å endre skattefastsettingen for kontrollperioden. Det er særlig lagt vekt på den skattepliktiges forhold og at saken er godt opplyst. Endringssaken gjelder for de to siste års skattefastsetting, og er nødvendig for å få en riktig skattlegging av formue og inntekt knyttet til eierandelene i SDF.

Fristene for å endre skattefastsettingen fremkommer av skatteforvaltningsloven § 12-6. Fristen for å ta opp saker til endring er 5 år etter utgangen av skattleggingsperioden. Endringssaken er tatt opp innenfor denne fristen.

4.2 Formue og inntekt av eierandeler i selskap med deltakerfastsetting

Kontrollen omfatter ikke spørsmål om vilkårene for skattefritak i sktl § 2-32 første ledd er oppfylt. Skattekontoret legger uten nærmere vurdering til grunn at vilkårene er oppfylt.

For en innretning som er skattefri etter sktl. § 2-32 første ledd, er det vilkårene i § 2-32 andre ledd som bestemmer om deltakelsen i selskap med deltakerfastsetting utløser skatteplikt. I gjeldende retningslinjer i Skatte-ABC 2019 side 1524 pkt. 1.2 fremgår at alle deltakerne anses som næringsdrivende dersom et selskap med deltakerfastsetting driver virksomhet. Tilsvarende i Norsk Bedriftsskatterett 2018 pkt. 14.4.2 h) der det fremgår at den ellers skattefrie institusjonen regnes som næringsdrivende for såvidt gjelder virksomheten i selskap med deltakerfastsetting.

Stiftelsen hevder det må skilles mellom om andel av inntekt og formue i SDF stammer fra operasjonell leieinntekt eller kun finansinntekter og at Stiftelsen sine eierandeler i SDFene er beskjedne. I tillegg fremstår Stiftelsen som en passiv eier. Skattekontoret er ikke enig i denne vurderingen.

Skattedirektoratet har i BFU 01/05 uttalt følgende:

Det fremgår videre av fremstillingen i proposisjonen at dette særlig vil gjelde kravet til varighet og omfang. Når det imidlertid gjelder virksomhet som består i "bortleie av fast eiendom" er det i proposisjonen samme sted uttalt:

Som skattepliktig økonomisk aktivitet etter § 26 første ledd bokstav k annet avsnitt (någjeldende skattelov § 2-32 annet ledd) regnes også utleie av fast eiendom, uavhengig av om utleien har en karakter eller et omfang som ville medført at den måtte karakteriseres som virksomhet etter skattelovens alminnelige virksomhetsbegrep i § 42 første ledd (någjeldende skattelov § 5-1 første ledd).”

Det kommandittselskapet som stiftelsen vurderer å delta i har til formål ”å være sameier i Eiendomsfondet, hvis formål er å investere i fast eiendom som skal leies ut samt hva hermed står i forbindelse”. En virksomhet med utleie av fast eiendom som var drevet av stiftelsen selv ville falt inn under ordlyden i § 2-32 annet ledd, og medført skatteplikt for stiftelsen om de angitte beløpsgrenser var overskredet.

I dette tilfellet vil ikke stiftelsen drive utleie av fast eiendom i eget navn, men via deltakelse i kommandittselskapet. Spørsmålet er om en slik deltakelse vil medføre skatteplikt for stiftelsen i medhold av skatteloven § 2-32 annet ledd.

Et kommandittselskap er en selskapsform hvor selskapets skattepliktige inntekt og formue skal undergis deltakerligning etter nettometoden, jf. skatteloven § 10-40, jf. § 10-41 og § 4-40. Deltakerligning innebærer at det ikke er kommandittselskapet som er skattesubjekt, men de enkelte deltakerne. Når deltakerligning foretas etter nettometoden, fastsettes selskapets skattepliktige inntekt og formue som om selskapet var eget skattesubjekt, men selskapets netto inntekt og formue fordeles på de enkelte deltakerne og beskattes på deres hånd.

Det er i lignings- og rettspraksis lagt til grunn at hvis et deltakerlignet selskap driver næringsvirksomhet, skal alle deltakerne anses som næringsdrivende, se Lignings-ABC 2003 side 694, pkt. 1.2. Virksomheten som drives i selskapet anses mao. som drevet av den enkelte deltaker direkte.

På bakgrunn av det ovennevnte legger Skattedirektoratet til grunn at dersom kommandittselskapet stiftelsen ønsker å erverve andel i driver virksomhet, vil stiftelsen bli ansett for å drive den samme virksomhet. Etter direktoratets oppfatning innebærer det at stiftelsen blir skattepliktig i medhold av skatteloven § 2-32 annet ledd.

Skattedirektoratet er med bakgrunn i ovenstående kommet til at stiftelsen ved sin deltakelse i kommandittselskapet blir skattepliktig for inntekt og formue som refererer seg til stiftelsens forholdsmessige andel i kommandittselskapets virksomhet. Det er en forutsetning for skatteplikt at stiftelsens forholdsmessige del av kommandittselskapets omsetning overstiger beløpsbegrensningen i skatteloven § 2-32 annet ledd.

Skattekontoret mener dette underbygger de generelle standpunktene det er vist til i Skatte-ABC og Norsk Bedriftsskatterett, jf. ovenfor. Det er uten betydning hvor stor eierandel stiftelsen har i SDFene og hvor aktivt de utøver sin eierandel. Dette så lenge SDFene det investeres i driver næringsvirksomhet og Stiftelsen sin forholdsmessige del av SDFenes omsetning overstiger beløpsgrensene i skatteloven § 2-32 annet ledd.

Det kan her tilføyes at det selskapsrettslig forutsettes – for etablering av deltakerlignet selskap – at selskapet utøver virksomhet, jf. selskapsloven § 1-1.

Stiftelsen har som formål å bidra til økt kompetanse og nyskapingsevne i Aust-Agder og til sikring og etablering av arbeidsplasser og gode levevilkår, herunder bidra til å styrke og videreutvikle Universitet i Agder. Skattekontoret mener dette finansieres gjennom forvaltning av kapitalen i Stiftelsen. Når deler av denne kapitalforvaltningen klassifiseres som virksomhet i skattelovens forstand, oppstår skatteplikt etter sktl. § 2-32 annet ledd.

Skattekontoret mener etter dette at formue og inntekt for 2018 og 2019 må fastsettes som beskrevet i varsel om endring av fastsettingen, jf. brev av 08.02.2021.

Fastsetting

RF-1028: Skattemelding for aksjeselskaper, verdipapirer, banker mv

År	Postnummer	Post	Beløp
2018	201	Næringsinntekt	1 170 644
2018	412	Annen formue	53 180 351
2019	201	Næringsinntekt	2 536 014
2019	412	Annen formue	51 757 253

Etter fradrag for verdsettelsesrabatt, jf. sktl. § 4-40 siste punktum, utgjør formuesskattegrunnet 2018 kr 42 544 280 og formuesskattegrunnet 2019 kr 38 817 939.

5 Tilleggsskatt

5.1 Tilleggsskatt

Tilleggsskatt skal ilegges skattepliktige som gir uriktige eller ufullstendige opplysninger til skattemyndighetene, eller unnlater å gi pliktige opplysninger, når opplysningssvikten kan føre til skattemessige fordeler, se sktfvl. § 14-3. Som unnlatt levering av pliktige opplysninger regnes også levering etter at skattemyndighetene har truffet vedtak om skattegrunnet og beregnet skatt.

Det kreves klar sannsynlighetsovervekt for at det er gitt uriktige eller ufullstendige opplysninger for at tilleggsskatt skal kunne ilegges. Det samme beviskravet gjelder også for vilkåret om at opplysningssvikten har ført til eller kunne ha ført til skattemessige fordeler, samt størrelsen på den skattemessige fordelene. Det er den skattemessige fordelene som er grunnlaget for beregningen av tilleggsskatten.

Stiftelsen har ikke levert skattemelding for 2018 og 2019, og har ikke gitt pliktige opplysninger om skattepliktig formue og inntekt knyttet til eierandelene i SDF. Det er klar sannsynlighetsovervekt for at denne opplysningssvikten har ført til skattemessige fordeler. Videre finner vi det klart sannsynlig at de skattemessige fordelene utgjør kr 42 544 280 og kr 38 817 939 i uoppgett formue for 2018 og 2019, og tilsvarende kr 1 170 644 og kr 2 536 014 i uoppgett inntekt. Grunnvilkåret for tilleggsskatt er derfor oppfylt.

Tilleggsskatt ilegges ikke når skattepliktiges forhold må anses unnskyldelig, jf. sktfvl. § 14-3 andre ledd. Det skal heller ikke fastsettes tilleggsskatt dersom det foreligger unntak som nevnt i sktfvl. § 14-4.

I tilsvaret til varsel om endring er det anført at skatteplikt for eierandeler i SDF for ellers skattefrie institusjoner er ny praksis av skatteetaten. Stiftelsen bør ikke straffes for ikke å ha oppfattet denne endringen av rådende rettsoppfatning. Skattekontoret er ikke enig i dette. Som vist til ovenfor uttalte skattedirektoratet i BFU 01/2005 at det medførte skatteplikt etter sktl. § 2-32 andre ledd når ellers skattefrie institusjoner eide andeler i SDF. Dette er derfor ingen ny rettsoppfatning.

Generelt gjelder at rettsvillfarelse ikke er et unnskyldelig forhold iht sktfvl. § 14-3 andre ledd.

Etter skattekontorets vurdering er det klar sannsynlighetsovervekt for at Stiftelsen kan lastes for opplysningssvikten. Stiftelsens forhold anses ikke unnskyldelig, og det foreligger heller ikke unntak som nevnt i § 14-4.

Satsen for tilleggsskatt skal iht. sktfvl. § 14-5 første ledd siste pkt. være 10 pst. når de uriktige eller ufullstendige opplysningene gjelder opplysninger som selskapet har gitt etter sktfvl. § 8-9 for deltakere som skattlegges etter sktl. §§ 10-40 til 10-48.

SDFene har levert pliktig melding etter sktfvl. § 8-9 for deltakerne, jf. at det er levert RF 1233.

Skattekontoret finner etter dette at det er grunnlag for å ilegge 10 pst. tilleggsskatt. Tilleggsskatten utgjør kr 33 304 for 2018 og kr 61 613 for 2019.

6 Renter og betalingsinformasjon

Det skal beregnes renter etter skattebetalingsloven (sktbl.) kapittel 11 ved endret fastsetting etter sktfvl. §§ 12-1 og 12-2.

Betalingsinformasjon knyttet til fastsatt formue og inntekt vil bli ettersendt i egne forsendelser.

7 Konklusjon

2018: Skattepliktig formue fastsettes til kr 42 544 280
Skattepliktig inntekt fastsettes til kr 1 170 644

Det ilegges 10 pst tilleggsskatt, dette utgjør kr 33 305

2019: Skattepliktig formue fastsettes til kr 38 817 939
Skattepliktig inntekt fastsettes til kr 2 536 014

Det ilegges 10 pst tilleggsskatt, dette utgjør kr 61 613

From: Jonas Osland <jonas.osland@gabler.no>
Sent: mandag 22. mars 2021 08:50
To: Bergh, John Georg; tvaagsn@online.no; Heimvik, Ole Magnus
Cc: Ernst Hagen
Subject: Aust-Agder utviklings- og kompetansefond - Noen kommentarer i forkant av morgendagens møte

Hei John,

Vi tenkte å komme med noen kommentarer og innspill til enkelte av agendapunktene til morgendagens møte, slik at dere kan lese det i forkant av møtet.

Vi synes agendaen er god og dekkende, og har umiddelbart ingen egne agendapunkt å tilføye. Kommentarene er dermed strukturert i henhold til agendaen.

1. Status i skattesaken hos andre stiftelser som har plassert midler i eiendomsfond

Det er viktig å påpeke at det er mange stiftelser i samme båt som dere i denne saken. Brev med pålegg om skatt knyttet til investeringer i ubelånte næringseiendomsfond, eller mer presist selskaper med deltakerfastsetting, har gått bredt ut til stiftelser som er investert i denne type fond. Det omfatter noen stiftelser rådgitt av Gabler, men også stiftelser som bruker andre rådgivere og store stiftelser uten investeringsrådgiver.

Av de vi har vært i kontakt med så er det Kavlifondet som har tatt den sterkeste posisjonen. De har blitt møtt med samme respons som dere med tanke på klagevedtaket, og opplever skattemyndighetene ikke går inn i saken/prosedyren i sitt tilsvarende. Aksel Mjøs, som er styreleder i Kavlifondet, ønsker å kjøre saken videre. De har sendt over nytt brev hvor man gjentar argumentasjonen og ber om grundig behandling. Kavlifondet har sagt at de om nødvendig ønsker å ta saken videre til Skatteklagenemda, og i siste instans Tingretten.

Den største stiftelsen med investering i samme type eiendomsfond som dere, er Gjensidigestiftelsen. De er den tredje største investoren i Aberdeen Eiendomsfond Norge I, og er også den tredje største investoren i Malling sitt ubelånte næringseiendomsfond, som også er organisert som et IS/AS. Det hadde dermed vært veldig interessant og nyttig å vite mer om hva de tenker om denne saken, og hva de har tenkt å gjøre, men våre forsøk på å snakke med Gjensidigestiftelsen har så langt vært resultatløse

2. Bør vi klage på vedtaket fra Skatteetaten?

Vår oppfatning er at det er lite å tape på å klage på vedtaket.

3. Hvis vi klager, hva skal vi legge vekt på i klagen?

Vi mener argumentasjonen bør bygge på at Aberdeen og DNB sine fond ikke driver virksomhet, men er en måte å organisere eierskap i underliggende aksjeselskaper som driver virksomhet. Her må statteetaten foreta individuell og begrunnet vurdering for hvert IS/KS. Også argumentasjon omkring tolkningen i lov og uttalelser kan problematiseres. Virksomhetsbegrepet i skatteloven er et begrep som brukes i mange sammenhenger, og begrepet kan ikke automatisk trekkes inn i forhold til stiftelsesparagrafen

4. Har vi behov for bistand av skattejurist?

Et innspill fra vår side er å ta kontakt med Dag Saltnes i PWC som skrev notatet om skattefrie stiftelser og deltakerfastsatte selskap til Kavlifondet. På PWCs hjemmesider står det følgende om Dag Saltnes sin kompetanse:

Nylig har Dag hatt ansvaret for oppdragene som følger: Omstilling av et stort norsk livsforsikrings-selskaps investeringsformue i eiendom og private equity, Grenseoverskridende sammenslåing av et europeisk forsikringskonsern med filialer i Norge som ikke medfører noen skatte- og merverdiavgiftseffekter i Norge M&A og eiendomstransaksjoner for institusjonelle investorer, Etablering av EUs investeringsfond.

5. Er det grunnlag for å gjøre noe sammen med andre stiftelser i samme situasjon?

Det mener vi at det bør være grunnlag for. La oss diskutere det i morgen

6. Burde Gabler vært klar over denne skattesaken i sin rådgivning til AAUKF?

Vi har forståelse for at dette spørsmålet stilles. Vi har nevnt at skatteproblematikken rundt stiftelsers investeringer i eiendom er en sovende bjørn, og det er tidligere henvist til revisors kommentarer for Sørlandet.

Det er også verdt å nevne at det ikke har blitt praktisert noen skatteplikt for stiftelsers investeringer i eiendomsfond fra skattemyndighetenes side før nå.

At praksisen har vært som den har vært, med ingen skatteplikt knyttet til stiftelsers investeringer i ubelånte eiendomsfond, har gått hånd i hånd med at det har vært vanlig for stiftelser å investere i denne type fond av porteføljemessige årsaker. Aust-Agder utviklings- og kompetansefond sin største investering i eiendomsfond (DNB Scandinavian Property Fund) ble gjort på anbefaling fra Pensjon og Finans, og Gabler har i ettertid ikke anbefalt et salg av denne investeringen. Gjensidigestiftelsen, som tidligere nevnt, er den største stiftelsen med denne type investeringer, og de har gjort investeringene uten råd fra noen (så vidt vi vet).

For ordens skyld kan det være verdt å nevne at Gabler ikke driver med skatterådgivning, men det vil selvsagt være forventet at grunnleggende og velkjente skattespørsmål blir hensyntatt i vår investeringsrådgivning.

Et siste poeng er at selv om dere nå blir pålagt skatt for eiendomsinvesteringene, så er ikke det samme som at det har vært dårlige investeringer. For å sette det i perspektiv. Ved inngangen til 2019 hadde dere ca MNOK 71 investert i eiendom. Avkastningen gjennom året var på 5,3 %, og skattebelastningen på ca 600 000 utgjorde 0,9 % av investert beløp ved inngangen til året. I 2020 var eiendomsavkastningen 7,6 % (før skatt) og tilbake til første investering som ble gjort i 2010 har årlig avkastning i eiendom vært 6,9 % (før skatt). Skattebelastning knyttet til eiendom reduserer utvilsomt attraktiviteten ved aktivaklassen, men det forandrer ikke på det faktum at det har vært fordelaktig å ha vært investert i eiendom over den siste tiårsperioden, også når man tar hensyn til skattebelastning for de seneste årene

7. Hvis skattevedtaket blir stående, hvilken konsekvens har det for kapitalforvaltningsstrategien for AAUKF for 2021?

Dersom skattevedtaket blir stående vil det være naturlig å gjøre en helhetlig vurdering av kapitalforvaltningsstrategien. Finnes det andre innretninger av eiendomsfond som ivaretar aktivklassens egenskaper, men som løser skatteproblematikken? Bør eiendom som aktivaklasse

kuttet helt som aktivaklasse og erstattes av aksjer og obligasjoner, som i sum gir ønsket risikoprofil for stiftelsen?

8. Hvordan gjennomfører vi eventuelle endringer i kapitalforvaltningsstrategien?

Dersom utfallet av revisjonen av kapitalforvaltningsstrategien skulle ende med at man ønsker å selge seg ut av eiendom, så er det som dere er kjent med usikkerhet rundt andrehåndsmarkedets evne til å absorbere ledig kapasitet og lang formell oppgjørstid, slik at slike endringer vil kunne ta tid og også være uforutsigbar. Det vil være naturlig å lage en plan/»roadmap» for hvordan en slik strategiendring gjennomføres i praksis

Med vennlig hilsen

Jonas Osland
Investment Manager

(+47) 408 91 426
jonas.osland@gabler.no

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 21/08974-3
Saksbehandler Ole Magnus Heimvik

Utvalg	Møtedato
Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	23.04.2021

Søknad fra Mechatronics Innovation Lab AS – for prosjekt AI:hub

Sekretariatets forslag til vedtak

1. Aust-Agder utviklings- og kompetansefond bevilger NOK 640.000,- til Mechatronics Innovation Lab AS til prosjektet AI:hub.
2. Styret i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond stiller seg positive til videre oppfølging av prosjektet i 2022. Det forutsettes i tilfelle ny søknad om dette og at prosjektet har tilfredsstillende fremdrift og innhold i samsvar med søknaden.
3. Tilskuddet er bevilget basert på et kostnadsoverslag på totalt NOK 6.400.000,- over to år, hvorav verdien av egeninnsats og egne ressurser er beregnet til NOK 3.200.000,-. Ved avkortning av prosjektets endelige kostnader blir tilskuddet tilsvarende avkortet.
4. Tilsagnet forutsetter at en vurdering av resultat og nytteverdi, samt et revidert prosjektregnskap, oversendes Aust-Agder utviklings- og kompetansefond når prosjektet er gjennomført.
5. Tilsagnet er gyldig til 1. januar 2024. Nærmere vilkår fremgår av tilsagnsbrevet.

Vedlegg

Søknad fra Mechatronics Innovation Lab AS - AI:hub 2021
Budsjett og finansieringsplan AI:hub 2021
Revidert budsjett finansieringsplan for søknad AI:hub 2021

Saksopplysninger

Innledning

Som varslet i forrige styremøte er det mottatt en søknad fra Mechatronics Innovation Lab AS om støtte til prosjektet AI:hub. Søknaden omfatter totalt søknad om støtte med NOK 3.200.000,- hvorav NOK 1.280.000,- (NOK 640.000,- hvert år over to år) fra Aust-Agder utviklings- og kompetansefond og NOK 1.920.000,- (NOK 860.000,- hvert år over to år) fra Sørlandets kompetansefond.

Nærmere om søker og søknaden

Kort om søker

Søker Mechatronics Innovation Lab AS er et aksjeselskap eid av Universitetet i Agder (ca 86 %) og Norce AS (ca 14 %). Selskapet skal i følge egne opplysninger være et nasjonalt senter for innovasjon, pilotering og teknologi-kvalifisering innen mekatronikk og andre nærliggende fagområder. Formålet til MIL er å styrke bedriftenes konkurranseevne og markedsposisjon ved å tilby en rekke innovasjons-tjenester som i dag ikke finnes blant annet innenfor prosessendringer, produktutvikling, tjenester, planlegging mv. Selskapet har siden oppstart i 2016 samarbeidet med over 500 aktører og gjennomført over 200 innovasjonsprosjekter, samt bidratt til at over 3000 ansatte i ulike virksomheter har deltatt på ulike kurs knyttet til teknologikompetanse.

Bakgrunn for søknaden

Kunstig intelligens vil, på samme måte som automatisering og robotisering, i betydelig grad påvirke utviklingen innenfor industriproduksjon. Videre vil kunstig intelligens fremover påvirke en rekke andre områder innenfor både offentlig og privat sektor, slik som blant annet bankvirksomhet, energiproduksjon, regnskap, rettspleien, transport, medisin/helse, forsvar, offentlig forvaltning mv.

Tanken bak Ai:Hub er å skape et økosystem for å akselerere kommersiell distribusjon av kunstig intelligens metoder og teknologi til ulike aktører på Agder. Målet er å gi små og store aktører i regionen mulighet til å ta i bruk kunstig intelligens som ledd i videreutvikling av sin virksomhet. Via Ai:Hub vil man gjennom et nettverk av nasjonal og internasjonal ekspertise tilby private og offentlige aktører mulighet til å ta i bruk eller videreutvikle kunstig intelligens for å oppnå bedre produksjon, og eventuelt også å bruke teknologien for å oppnå konkurransefortrinn.

Ved å tilby lokal industri praktisk tilpasset kunstig intelligens vil man bidra til et løft for regionen gjennom økt aktivitet, kompetanseheving, etablering av nye arbeidsplasser mv.

De konkrete målene for prosjektet

De konkrete mål for prosjektet er angitt slik:

- Fornye og styrke regional industri ved hjelp av AI teknologi og løsninger
- Skape bærekraftige arbeidsplasser
- Koble lokale aktører opp mot et nettverk av regionale, nasjonale og internasjonale aktører innenfor AI
- Sammen med lokale aktører – kjøre pilotprosjekter og bistå konkret med implementering av AI systemer
- Tiltrekke seg og beholde talenter innenfor kunstig intelligens området
- Utvikle og øke kompetanse innenfor kunstig intelligens gjennom «teknologiradar», ulike kurs og arrangementer
- Øke kapasitet herunder ved å legge til rette for nasjonal og internasjonal finansiering (EU)

Oppbygging av prosjektet

Prosjektet består av to hoveddeler:

Del 1: Kunstig intelligens – Utvikling - Henvende seg aktivt til kommersielle partnere, vurdere deres kunstig intelligens behov og nivå, og deretter bidra med pilotprosjekter, samt implementering.

Sentrale oppgaver vil være:

1. Undersøke mottakelighet hos aktører i regionen for å ta i bruk kunstig intelligens løsninger
2. Identifisere aktuelle aktører for videre samarbeid
3. Bidra til å få på plass finansieringsløsning for utvikling av kunstig intelligens løsninger
4. Bidra i pilotprosjekter
5. Revidere designløsninger
6. Yte støtte til grundere og «start-up» aktører
7. Rapportering og statistikk

Del 2 Kunstig intelligens – Samfunn - Skape et nettverk av kunder og leverandører av løsninger. Bruke nasjonale og internasjonale eksperter for å tilrettelegge for utviklingsprosjekter sammen med lokale aktører.

Sentrale oppgaver vil være:

1. Tilstedeværelse/synlighet på internett
2. Tilby medlemstjenester
3. Rekruttering
4. Teknologiradar – følge utviklingen innenfor fagfeltet
5. Tilby nettverksarrangement
6. Tilby relevant kompetanse
7. Følge opp internasjonale partnerskap
8. Ivareta sponsor relasjoner
9. Etablere nettverk for unge talent

Prosjektgjennomføring

Prosjektet er planlagt gjennomført i regi av søker Mechatronics Innovation Lab AS og har en tidsramme på to år, hvorefter infrastrukturen og videre driftsløsninger forutsettes å være etablert, og prosjektet eventuelt går over i en driftsfase finansiert av søker og/eller andre aktører.

Søker vil ansette relevant personell i prosjektfasen. Ut fra oversendte opplysninger, herunder budsjettet, er det lagt opp til ansettelse av en prosjektleder på heltid, samt en deltidsstilling knyttet til drift av AI-Hub samfunnet. Videre er det lagt opp til at man kjøper inn bistand fra en ekspertgruppe, herunder fra relevante aktører ved MIL/Universitet i Agder. Øvrige kostnader er først og fremst andre ordinære driftskostnader.

Søker bidrar selv med egeninnsats angitt til totalt 50 % av totalprosjektets kostnadsramme. Egeninnsatsen består etter det opplyste av bruk av arbeidskraft, fasiliteter og teknologi hos søker. Det bemerkes at egeninnsatsen ikke var synliggjort i første oversikt, og at dette er ettersendt etter forespørsel fra sekretariatet.

Budsjett					
Kostnadsart (Hovedposter)	Første år	Andre år	Tredje år	Senere	Sum
Project Manager & WP1 Manager	700000,00	700000,00	0,00	0,00	1400000,00
WP Community Manager	375000,00	375000,00	0,00	0,00	750000,00
Expert Pool (Goodwin, Reichert, ...)	300000,00	300000,00	0,00	0,00	600000,00
DIGIN services (Member mgmt, events, news)	125000,00	125000,00	0,00	0,00	250000,00
Materials, internet services, software, travel expenses, ...	100000,00	100000,00	0,00	0,00	200000,00
		0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum	1600000,00	1600000,00	0,00	0,00	3200000,00

Finansieringsplan					
Kilde	Første år	Andre år	Tredje år	Senere	Sum
Sørlandets Kompetansefond	960 000	960 000	0	0	1 920 000
AAUF	640 000	640 000	0	0	1 280 000
MIL AS egeninnsats knyttet til tidsbruk	675 000	675 000	0	0	1 350 000
MIL As egeninnsats knyttet til tilgang fasiliteter og teknologi	925 000	925 000	0	0	1 850 000
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Sum	3 200 000	3 200 000	0	0	6 400 000

Det bemerkes at budsjett over kun er knyttet til kostnader som forutsettes finansiert eksternt. Prosjektets totalramme fremgår av finansieringsplanen.

Vurderinger

Kunstig intelligens blir et stadig viktigere redskap og verktøy for aktører i både privat og offentlig sektor. Innenfor de aller fleste sektorer arbeides det i dag med forbedringer av produksjon og servicetilbud ved bruk av kunstig intelligens. For en rekke bransjer er det lagt til grunn at kunstig intelligens vil være en helt sentral del av driften og virksomheten i løpet av få år. For en rekke bransjer vil det også være helt avgjørende at man tar i bruk slike løsninger for å sikre og eventuelt også forbedre sin konkurranseevne.

Universitetet i Agder har over tid satset på utvikling av fagmiljøer innenfor kunstig intelligens, herunder gjennom Center for Artificial Intelligence (CAIR). Søker Mechatronics Innovation Lab AS angir i søknaden at man arbeider tett opp mot både CAIR og forskningsselskapet NORCE. Sistnevnte er også medeier i Mechatronics Innovation Lab AS.

Det anses utvilsomt at kunstig intelligens vil ha stor betydning for produksjon og tilbud innenfor både privat og offentlig sektor i fremtiden. Skal aktører i regionen «henge med» i utviklingen, og kunne konkurrere og levere på linje med andre aktører, vil satsning på kunstig intelligens være avgjørende for mange.

Slik sekretariatet vurderer er det derfor svært viktig at lokale aktører kan dra nytte av den kompetanse som er etablert ved og rundt Universitetet i Agder knyttet til kunstig intelligens. På denne måten vil aktører innenfor både privat og offentlig sektor kunne etablere fremtidsrettede løsninger for sin drift som er med på å sikre sysselsetning, rekruttering og nyskaping, samt bidra til bedring av levekårene i regionen.

Prosjektet anses ut fra ovennevnte å være i kjerneområdet for Aust-Agder utviklings- og kompetansefond sitt formål. Gjennom en tildeling til prosjektet vil man bidra til ytterligere styrking av kunstig intelligens miljøet ved og rundt UIA, herunder hos søker. Går prosjektet som forutsatt vil den teoretiske kunnskap og kompetansen som i dag foreligger ved UIA, gjennom utvikling av praktiske løsninger og tiltak for kompetanseheving, bli overført til aktører innenfor både privat og offentlig sektor i regionen. Dette vil igjen kunne bidra til å sikre eksisterende og utvikle nye arbeidsplasser, samt også bidra til bedring av levekårene i regionen.

Når en ser dette i sammenheng med at det søknaden om støtte fra Aust-Agder utviklings- og kompetansefond er forholdsvis begrenset både med hensyn til økonomi og tidshorisont, innstiller sekretariatet på at støtte innvilges som omsøkt.

Konklusjon

Sekretariatet vil anbefale at styret i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond bevilger NOK 640.000,- for første prosjektår, til prosjektet AI:Hub i regi av Mechatronics Innovation Lab AS.

Videre anbefales at styret også gir signal om at man stiller seg positiv til å vurdere en søknad også for andre prosjektår, forutsatt at prosjektet har tilfredsstillende fremdrift og for øvrig det innhold som er beskrevet i søknaden.

Det anbefales videre at styret tar sedvanlige forbehold om prosjektreknskap før utbetaling, og en forutsetning om at også Sørlandets kompetansefond deltar med beskrevet andel.

From: Kontaktskjema <kontaktskjema@aaukf.no>
Sent: mandag 15. mars 2021 08:53
To: AFK.Postmottak; Bergh, John Georg
Subject: 2015/2206 Søknad fra Mechatronics Innovation Lab AS (Org.nr: 916 274 920)
Attachments: Budsjett-og-finansieringsplan-aihub-002-MNOK.xlsx
Categories: Ann-Karin; Sjekket

1. Søker

Organisasjon/foretak/institusjon (obligatorisk)
Mechatronics Innovation Lab AS ([Org.nr:](#) 916 274 920)

Kontaktperson
Svein-Inge Baade Ringstad

Adresse
Jon Lilletunsvei 9, Bygg J

Postnummer/sted
4879 Grimstad

E-post (obligatorisk)
svein-inge@mil-as.no

Telefon
951 95 992

Det gjøres oppmerksom på at det er særlige kriterier for tildeling av midler til oppretterne/kommunene i Aust-Agder.

Se eget notat med særlige kriterier dersom dette er relevant.

Ønskes søknaden unntatt offentligheten?

NB Sammendraget i søknadens punkt 3 må utformes slik at dette ikke behøver å unntas fra offentligheten.

Begrunnelse

Dersom hele eller deler av søknaden ønskes unntatt offentligheten må dette begrunnes. Det kreves særskilt hjemmel i lov eller forskrift for å unnta saksdokumenter fra offentligheten, offl. §3 (Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd av 19. mai 2006 nr. 16). Unntak fra innsynsretten kan f.eks gis jmf. §13 Tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold, eller § 26 Unntak fra eksamensdokument, forskningsopplysninger.

2. Prosjektnavn og søknadsbeløp

Prosjektnavn

AI:hub

Søknadsbeløp første år

640000

Totalt søknadsbeløp (hvis prosjektet løper over flere år)

1280000

Prosjektets totalkostnad

3200000

Prosjektperiode

2021-2023

3. Sammendrag

Sammendraget er en kortfattet beskrivelse av prosjektet. Sammendraget skal kunne gis/sendes videre ved forespørsel om innsyn fra ulike medier. Sammendraget vil i tillegg kunne publiseres på Aust-Agder utviklings- og kompetansecfond sine hjemmesider www.aaukf.no. Sammendraget må derfor utformes slik at dette ikke behøver å unntas fra offentligheten.

AI:hub Agder is an initiative for creating an ecosystem to accelerate commercial deployment of AI methods & technology. AI technology improves productivity, enables smarter decisions and smart production both for small and large enterprises.

AI:hub is a network and draws from national and international AI expertise to assist industrial and public organizations in Agder turning AI technology into competitive advantages.

Our project aims at stimulating regional industry with practical artificial intelligence. This should help give the local industry a boost, develop competency, create jobs, and ultimately sustain the local economy. Central to achieving this is networking activities, including national and international collaboration, attracting AI-talents, and strengthening capacity to attract funding.

4. Bakgrunn

Bakgrunnen for igangsettelse av prosjektet

Mechatronics Innovation Lab AS has proven that a national center for innovation, piloting, and technology verification in mechatronics & automation is critical for the competitiveness of our region.

Businesses and manufacturers need access to external innovation resources, enabling dynamic capabilities and cope with a constantly changing environment. After 3,5 year in operation 500 customer relationships are established nationally, (80% SME), 200+ innovation projects have been delivered and close to 3000 operators have attended technology competence courses.

MIL is part of a national infrastructure and offers assistance in process change, product development, services, planning, and business modeling.

Artificial Intelligence is a new technology that will impact the industry in the same way as automation and robotics. However, AI will not only affect production but many new segments of the private and public sectors such as banking, energy production, accounting, law, transport, medicine and health, government, and defense.

Numerous organizations will have to use AI but are unsure how to proceed or what solutions might solve their problems.

AI:hub is a knowledge platform for small, medium, and large businesses and assists in understanding the potential and applicability of AI solutions. AI:hub will accompany members from assessing innovation potential through fundraising and finally implementation. In parallel AI:hub will build a community for business and suppliers together with national and international knowledge organizations.

5. Prosjektbeskrivelse

5.1. Lag en beskrivelse av prosjekt og produkt/tjenester

Our ambitions are:

- Renew and strengthen regional industry with AI technology & solutions.
- Create sustainable economic impact and jobs.
- Connect network regional, national, and international actors.
- Drive pilot projects and assist implementation.
- Attract and retain the best AI talents.
- Develop competence through courses, and attractive events.
- Strengthen capacity by attracting European and national funding.

AI:hub has two major work packages: WP1 – AI:Development and WP2:AI:Community

WP1 actively approaches commercial partners, assesses their AI- readiness, offers assistance for creating pilot projects, and provides services during implementation.

WP2 creates a community of customers, solution providers, and national & international experts to facilitate innovative projects. WP2 offers competence developments through technology radar briefs, events, and courses. Attracts, inspires, and links young talents for the benefit of our partners.

WP1 – AI:Development tasks:

1. Ai Readiness Surveys
2. Innovation candidates Identification
3. Fund raising for innovation
4. Project assistance for pilots
5. Design reviews
6. Gründer & start-up support
7. Reporting & statistics

WP2:AI:Community – Tasks:

- Internet/cyber presence
- Member services & recruitment

- Technology radar
- Ai:hub network events
- Competence & creativity
- International partnering
- Sponsor relationships
- Young talents network

5.2. Hvordan bidrar prosjektet i forhold til kompetansefondets overordnede målsettinger?

Økt kompetanse og nyskaping i Aust-Agder?

Sikring og etablering av arbeidsplasser i Aust-Agder?

Gode levekår for befolkningen i Aust-Agder?

Utvikle ny kompetanse og styrke forskning i Aust-Agder

Annet

5.3. Hvordan passer prosjektet i forhold til innretningen på årets utlysning?

AI:hub is a knowledge network that assists businesses to create value with AI technology.

AI:hub will create a knowledge center for educational events and competence development

Ai:hub partners with national and international partners

We will implement a technology radar activity

We will support and attract young talents as part of our strategy

Preserving the competitiveness of our industry by exploiting AI technology.

Being a national focus for industrial AI activities.

Besides supporting businesses to stay competitive AI technology can be applied to, e.g., education, health care, and transport.

AI:hub has close relations with the University of Agder CAIR and NORCE.

AI:hub is hosted by Mechatronics Innovation Lab (MIL), which is a long-term investment by the region and the Norwegian government into innovation and automation. AI technology is strategically important for the region to maintain long-term technology leadership and attractive job offers.

6. Prosjektmål og målgruppe

Formuler målet så klart som mulig.

The AI:hub goals are:

- Enable the industry in Agder to apply AI technology and develop AI-solutions.
- Develop AI-competence in the industry in Agder through events, courses, and workshops.
- Connect the regional network with national and international actors and networks.
- Attract and retain the best AI talents, including young talents.
- Facilitate pilot projects and assist with implementation.
- Strengthen capacity to attract funding, including national (e.g., Innovation Norway, The National Research Council), and internationally (e.g., EU-funding).

Hvem er kunden eller markedet for prosjektet?

The focus is on private companies, AI suppliers, start-ups, and companies creating solutions for the public sector, e.g., for Sørlandets Sykehus or companies like Bliksund.

Hvilken nytteverdi har prosjektet for aktører utover deltakende prosjektpartnere?

The project is targeting external businesses and organizations, their technology readiness and competitiveness.

7. Organisering

Prosjektleder, kompetanse, eventuelle samarbeidspartnere og utgangspunkt for å kunne gjennomføre prosjektet som planlagt:

The project will be hosted by MIL AS who will hire relevant personnel.

A project manager assures the timely and efficient execution of the project. A steering group, e.g., with representatives from NODE, EYDE, SINPRO, UIA, should provide strategic recommendations and evaluation of the AI:hub activities.

The expert pool complements the project organization with critical competence. Prof. Morten Goodwin will be Chief Scientist and increase AI:hub's national visibility. Prof. Frank Reichert will assist in continuous strategy development and general networking.

The administration services will draw from the experience and networks established by the DIGIN and Mechatronics Innovation Lab community.

Eventuell styringsgruppe, referansegruppe mv.

8. Tidsplan og milepæler

Fremdriftsplan, planlagt oppstart- og sluttdato, eventuelle aktiviteter undervegs.

Project Owner: MIL AS

Proposed project start: Apr. 2021

Proposed project duration: 24 months

Proposed budget 2021-2023: 3.2 MNOK (total budget requested from SKF and AAUF)

Apr. 2021

WP2

Project launch & kickoff

WP1

Project Year 1 Work Plan updates

June 2021

WP2

Cyberpresence & IT infrastructure installed

WP2

Steering Group 1: Status and way forward

Aug. 2021

WP1

10 Pilot candidates identified (including SINPRO/M-AI pilots)

WP2

10 key peer hubs/networks identified

Oct. 2021

WP2

Public AI:hub event

WP2

10 digital showcases

WP1

“AI readiness survey” ready to be launched

Nov. 2021

WP1

2 Pilot projects selected and start of preparation

WP2

100 members joined AI:hub

WP2

Steering Group 2: Status and way forward

Dec. 2021

WP1

Yearly Report 2021

WP2

Yearly Report 2021

9. Økonomi

Se vedlegg.

10. Offentlig støtte

I henhold til regelverket om offentlig støtte, må kompetansefondet innhente informasjon om eventuell annen offentlig støtte søkerne har mottatt i de to forutgående regnskapsår, samt innværende budsjettår. Vi ber om at eventuelle offentlige støttegivere og støttebeløp oppgis i tekstboksen under. Dersom støtten er gitt med konkrete referanser til regelverket om offentlig støtte (for eksempel bagatellmessig støtte, ESA-godkjente gruppeunntak eller lignende), ber vi om at dette oppgis.

Fyll ut evt. støttegiver, støttebeløp, evt. type støtte i tekstboksene under.

Støttegiver

Sørlandets Kompetansefond

Støttebeløp

1,92 MNOK

Type støtte

Direct funding.

Er noen av støttebeløpene tildelt til samme støtteformål som det søkes om i denne søknaden? Hvis ja, redegjør for hvilke.

This is a resubmission of the proposal sent minutes ago but it was unclear whether we were successful

Økonomi

AI:hub original budget is 5.2 MNO. This is a scaled down version for 3.2 MNOK (as SKF indicated that as their overall project budget)

9.1. Budsjett og finansierungsplan for ettårige prosjekter. For flerårige prosjekter, gå videre til 9.2.

Budsjett

Kostnadsart (Hovedposter)	Norske kroner
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
SUM	0,00

Finansierungsplan

Kilde	Merknad	Norske kroner
		0,00
		0,00
		0,00
		0,00
		0,00
		0,00
		0,00
Sum		0,00

Vær tydelig på om kilden til finansierung er i form av egeninnsats (tidsbruk). Legg også inn eventuell merknad/status for andre finansierungs-kilder.

9.2. Budsjett og finansieringsplan for flerårige prosjekter (fylles ikke ut for ettårige prosjekter, se punkt 9.1.)

Budsjett						
Kostnadsart (Hovedposter)	Første år	Andre år	Tredje år	Senere	Sum	
Project Manager & WP1 Manager	700000,00	700000,00		0,00	0,00	1400000,00
WP Community Manager	375000,00	375000,00		0,00	0,00	750000,00
Expert Pool (Goodwin, Reichert, ...)	300000,00	300000,00		0,00	0,00	600000,00
DIGIN services (Member mgmt, events, news)	125000,00	125000,00		0,00	0,00	250000,00
Materials, internet services, software, travel expenses, ...	100000,00	100000,00		0,00	0,00	200000,00
		0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Sum	1600000,00	1600000,00		0,00	0,00	3200000,00

Finansieringsplan						
Kilde	Første år	Andre år	Tredje år	Senere	Sum	
Sørlandets Kompetansefond	960000,00	960000,00		0,00	0,00	1920000,00
AAUF	640000,00	640000,00		0,00	0,00	1280000,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Sum	1600000,00	1600000,00		0,00	0,00	3200000,00

Vær tydelig på om kilden til finansiering er i form av egeninnsats (tidsbruk). Legg også inn eventuell merknad/status for andre finansieringskilder.

Økonomi

AI:hub original budget of 5.2 MNO, A scaled down version for 3.2 MNOK is in the next page in this excel book.

9.1. Budsjett og finansierungsplan for ettårige prosjekter. For flerårige prosjekter, gå videre til 9.2.

Budsjett

Kostnadsart (Hovedposter)	Norske kroner
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
SUM	0,00

Finansierungsplan

Kilde	Merknad	Norske kroner
		0,00
		0,00
		0,00
		0,00
		0,00
		0,00
		0,00
Sum		0,00

Vær tydelig på om kilden til finansierung er i form av egeninnsats (tidsbruk). Legg også inn eventuell merknad/status for andre finansierungs-kilder.

9.2. Budsjet og finansieringsplan for flerårige prosjekter (fylles ikke ut for ettårige prosjekter, se punkt 9.1.)

Budsjet						
Kostnadsart (Hovedposter)	Første år	Andre år	Tredje år	Senere	Sum	
Project Manager & WP1 Manager	1000000,00	1000000,00		0,00	0,00	2000000,00
WP Community Manager	800000,00	800000,00		0,00	0,00	1600000,00
Expert Pool (Goodwin, Reichert, ...)	400000,00	400000,00		0,00	0,00	800000,00
DIGIN services (Member mgmt, events, news)	200000,00	200000,00		0,00	0,00	400000,00
Materials, internet services, software, travel expenses, ...	200000,00	200000,00		0,00	0,00	400000,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Sum	2600000,00	2600000,00		0,00	0,00	5200000,00

Finansieringsplan						
Kilde	Første år	Andre år	Tredje år	Senere	Sum	
Sørlandets Kompetansefond	1560000,00	1560000,00		0,00	0,00	3120000,00
AAUF	1040000,00	1040000,00		0,00	0,00	2080000,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Sum	2600000,00	2600000,00		0,00	0,00	5200000,00

Vær tydelig på om kilden til finansiering er i form av egeninnsats (tidsbruk). Legg også inn eventuell merknad/status for andre finansieringskilder.

DIGIN services (Member mgmt, events, news)	125000,00	125000,00	0,00	0,00	250000,00
Materials, internet services, software, travel expenses, ...	100000,00	100000,00	0,00	0,00	200000,00
		0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum	1600000,00	1600000,00	0,00	0,00	3200000,00

Finansieringsplan					
Kilde	Første år	Andre år	Tredje år	Senere	Sum
Sørlandets Kompetansefond	960000	960000	0	0	1920000
AAUF	640000	640000	0	0	1280000
MIL AS egeninnsats knyttet til tidsbruk	675000	675000	0	0	1350000
MIL As egeninnsats knyttet til tilgang fasiliteter og teknologi	925000	925000	0	0	1850000
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0
Sum	3200000	3200000	0	0	6400000 new sum???

Vær tydelig på om kilden til finansiering er i form av egeninnsats (tidsbruk). Legg også inn eventuell merknad/status for andre finansieringskilder.

Økonomi

AI:hub original budget of 5.2 MNO, A scaled down version for 3.2 MNOK is in the next page in this excel book.

9.1. Budsjett og finansieringsplan for ettårige prosjekter. For flerårige prosjekter, gå videre til 9.2.

Budsjett

Kostnadsart (Hovedposter)	Norske kroner
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
	0,00
SUM	0,00

Finansieringsplan

Kilde	Merknad	Norske kroner
		0,00
		0,00
		0,00
		0,00
		0,00
		0,00
		0,00
Sum		0,00

Vær tydelig på om kilden til finansiering er i form av egeninnsats (tidsbruk). Legg også inn eventuell merknad/status for andre finansieringskilder.

9.2. Budsjett og finansieringsplan for flerårige prosjekter (fylles ikke ut for ettårige prosjekter, se punkt 9.1.)

Budsjett						
Kostnadsart (Hovedposter)	Første år	Andre år	Tredje år	Senere	Sum	
Project Manager & WP1 Manager	1000000,00	1000000,00		0,00	0,00	2000000,00
WP Community Manager	800000,00	800000,00		0,00	0,00	1600000,00
Expert Pool (Goodwin, Reichert, ...)	400000,00	400000,00		0,00	0,00	800000,00
DIGIN services (Member mgmt, events, news)	200000,00	200000,00		0,00	0,00	400000,00
Materials, internet services, software, travel expenses, ...	200000,00	200000,00		0,00	0,00	400000,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Sum	2600000,00	2600000,00		0,00	0,00	5200000,00

Finansieringsplan						
Kilde	Første år	Andre år	Tredje år	Senere	Sum	
Sørlandets Kompetansefond	1560000,00	1560000,00		0,00	0,00	3120000,00
AAUF	1040000,00	1040000,00		0,00	0,00	2080000,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00		0,00	0,00	0,00
Sum	2600000,00	2600000,00		0,00	0,00	5200000,00

Vær tydelig på om kilden til finansiering er i form av egeninnsats (tidsbruk). Legg også inn eventuell merknad/status for andre finansieringskilder.

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 20/30158-2
Saksbehandler Ole Magnus Heimvik

Utvalg	Møtedato
Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	23.04.2021

Sluttrapport for UiA-prosjektet «Innføring av velferdsteknologi, Agder»

Sekretariatets forslag til vedtak

Styret i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond tar sluttrapporten fra Universitet i Agder vedr. prosjektet «Innføring av velferdsteknologi, Agder» til etterretning.

Vedlegg

Sluttrapport - Følgeprosjekt Innføring av trygghets- og varslingsteknologier
Rapport fra innføring i velferdsteknologi - Agder - UiA
AAUKF-Prosjektregnskap- følgeprosjekt innføring av trygghets- og varslingsteknologier
Utbetalingsanmodning AAUKF

Saksopplysninger

Styret i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond vedtok i møte 16.02.2018 å støtte prosjektet «Innføring i velferdsteknologi, Agder» med 180 000 kroner. Styret gjorde i den forbindelse følgende vedtak i sak 30/18:

- 1. Aust-Agder utviklings- og kompetansefond bevilger Universitetet i Agder et tilskudd på 180 000 kroner til prosjektet «Innføring av velferdsteknologi, Agder». Det forutsettes at Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør bevilget et tilskudd på 180 000 kroner.*
- 2. Tilskuddet er bevilget med bakgrunn i et kostnadsoverslag på 717 040 kroner. Ved avkorting av prosjektets endelige totalkostnader i forhold til totalrammen blir tilskuddet tilsvarende avkortet.*
- 3. Tilsagnet forutsetter at en vurdering av resultat og nytteverdi av prosjektet oversendes Aust-Agder utviklings- og kompetansefond når prosjektet er gjennomført.*
- 4. Tilsagnet er gyldig til 1. januar 2021. Nærmere vilkår for tilsagnet fremgår av utbetalingsvilkårene i tilsagnsbrevet.*

Bakgrunn for søknaden

Prosjektet «Innføring av velferdsteknologi, Agder» hadde som mål å følge innføringen av velferdsteknologi i Agder fylkene med tilhørende kompetanseutvikling og gevinstrealisering frem mot 2020. Prosjektet skulle kobles nært opp til kommunene som deltar i innføringsprosjektet og vil dele resultatene underveis, slik at læring kan tas ut i praksis. Derved kan en gradvis få til bedre innførings- og endringsprosesser og gevinstrealisering. Arbeidet i prosjektet la opp til både følgeforskning og elementer av aksjonsforskning.

Prosjektets målsetting var å forske på og bidra til at teknologisk støtte kan brukes både av hjemmeboende og av personer som bor på sykehjem, slik at de i større grad kan klare seg selv og oppnå større trygghet og derigjennom bedre livskvalitet, samtidig som de økonomiske ressursene brukes mest mulig effektivt. Gjennom bedre innførings- og endringsprosesser kan kommunene jobbe smartere, og derved levere bedre tjenester. Dette vil bidra til økte gevinster i form av bedre ressursutnyttelse og bedre livskvalitet for velferdsmottakere.

Det var planlagt å sende en søknad til FORKOMMUNE programmet i Norges forskningsråd (NFR) for å følge innføringsprosjektet videre. Skrivning av denne NFR søknaden inngår i dette prosjektet, slik at prosjektet skulle ansees som et forprosjekt til det treårige prosjektet basert på støtte fra Norges forskningsråd.

Vurderinger

Som det går frem av vedtaket over har både Aust-Agder utviklings- og kompetansefond og Sparebankstiftelsen Sparbenken Sør bevilget 180 000 kroner til dett prosjektet. Til sammen blir det en bevilgning fra de to stiftelsene på 360 000 kroner. Det samlede kostnadsoverslaget var på 717 040 kroner.

Prosjektregnskapet viser en samlet kostnad på 144 994 kroner. Dert er 572 046 kroner lavere enn lagt til grunn i søknaden. Dette innebærer at avkortning av tilskuddet fra AAUKF med 144 751,50 kroner til 36 248,50 kroner og innebærer en betydelig lavere aktivitet i prosjektet enn opprinnelig lagt til grunn. Bl.a. har en ikke som del av dette prosjektet sendt noen søknad til FORKOMMUNE programmet i Norges forskningsråd for å følge innføringsprosjektet videre.

I følge tilbakemeldingen fra prosjektlederen er prosjektplanen fulgt, og sluttrapport ble oversendt i september 2019. Videre sies det at prosjektmålene er nådd, og det er blitt identifisert forslag til forbedringer. Måloppnåelsen er av prosjektlederen karakterisert som tilfredsstillende.

Prosjektresultatene er kommunisert i sluttrapporten som ble oversendt Aase Hobbesland, som var leder for RKG Agder (Regional Koordineringsgruppe for Velferdsteknologi).

Prosjektet har vært organisert med 3 prosjektmedarbeidere: Agate Folgerø representant arbeidsutvalget (AU) RKG, Charlotte Kiland, UiA og Carl Erik Moe, UiA (prosjektleder). Som det går frem av prosjektregnskapet har det vært brukt mindre ressurser enn budsjettet. Avviket skyldes bl.a. at en vurderte det ikke hensiktsmessig å hente data fra sammenlignbare prosjekter i Skottland.

Prosjektet kommer med følgende anbefalinger:

Ildsjeler:

Det er viktig å følge opp og fordele arbeidsmengden. Det kan bli sårbart hvis det en noen få ildsjeler som står for mye. Samtidig vil det også kunne begrense at flere engasjerer seg selv om det er flere som kanskje ønsker større ansvar og å delta mer. Det er viktig å være bevisst på å tilrettelegge for ressurs- og tidsbruk.

Leverandør:

Systematiser og sørg for at support og avvikssystem fungerer, og at leverandør faktisk er ute hos kommunene og får et visst kjennskap til de ulike kommunene.

Tydeliggjør hva RKG sentralt arbeider med i forhold til leverandør slik at også prosessene blir synlig i kommunene. Legg vekt på å bygge tillit til at man faktisk har både innkjøps- og forhandlingskompetanse og -makt, og at denne brukes aktivt i forhold til leverandør. Samtidig er det viktig å kommunisere ut til kommunene med hva som gjøres i forhold til leverandør.

Prosedyrer:

Vektlegg viktigheten av at hver kommune må gå gjennom egne rutiner, og ikke adoptere andres uten at det gjøres en grundig "hjemmelektse". Rutiner og planer må følges, og tjenesteutøver må bruke de verktøy som er tilgjengelige, følge systemene og dokumentere underveis slik at både tjenesteyter, bruker og pårørende blir trygge.

Kompetansedeling:

Involver de som har erfaring og er ressurspersoner i systemet. Det gjelder også de som har kunnskap som kommer fra privat næringsliv.

Varier innholdet i Agderkonferansene. Det er behov for en arena for å diskutere problemer og vanskeligheter, både for å dele løsninger og for å komme frem til løsninger sammen. Et alternativ er å dele opp i fagområder for diskusjon, erfaringsutveksling og kompetansedeling.

Målrettet informasjonen som distribueres ut til ulike aktører (hjemmesykepleie, ansatte ved sykehjem) vil bidra til større aksept og bredere forståelse av problemstillingene. Det er

viktig å få aksept blant ansatte om hvorfor man gjør det man gjør, også når man går over i et annet innføringsprogram, skifter leverandør eller lignende, for å unngå endringstretthet.

Gjennomføring av samarbeidsmøter på tvers i kommunene og mellom ulike enheter innen helse-sektoren er nyttig. Det er svært viktig å involvere IKT tidlig. Det er god effekt av superbrukere fordelt ut på alle soner.

Prosjektorganiseringen:

Et viktig funn i denne studien er at informantene opplever RKG strukturen som hensiktsmessig, blant annet for å få til viktig kompetanse- og erfaringsdeling mellom de ulike kommunene. Det tyder på at man har funnet frem til en prosjektorganisering som fungerer, og som klarer å ivareta ulike innføringsprosesser i kommunene og kompetanse- og erfaringsdeling mellom kommuner som har innført ulike velferdsteknologiske løsninger.

Konklusjon

Sekretariatet foreslår at styret tar til etterretning sluttrapporten fra Universitet i Agder vedr. prosjektet «Innføring av velferdsteknologi, Agder.»

From: Kontaktskjema <kontaktskjema@aaukf.no>
Sent: tirsdag 15. desember 2020 11:15
To: AFK.Postmottak; Bergh, John Georg
Subject: 2013/3148 Sluttrapport: Følgeprosjekt - Innføring av trygghets- og varslingsteknologier
Attachments: AAUKF-Prosjektregnskap-pro-801045.xlsx; AAUKF-Revisorattest-norsk-versjon.pdf
Categories: Sjekket

Prosjekt

Prosjektnavn (obligatorisk)
Følgeprosjekt – Innføring av trygghets- og varslingsteknologier

Dato
12.09.2019

Organisasjon/foretak/institusjon
Universitetet i Agder

Kontaktperson (obligatorisk)
Carl Erik Moe

Telefon (obligatorisk)
97128924

Adresse
Gimlemoen

Postnummer/sted
4604 Kristiansand

E-post (obligatorisk)
Carl.E.Moe@uia.no

Kontonummer for sluttutbetaling
7694.05.18748

1. Sammendrag

Et kort sammendrag av nedenstående punkter.
Prosjektplanen er fulgt, og sluttrapport ble oversendt i September 2019. Følgeprosjektet identifiserte forslag til forbedringer i innføringsprosjektet. Det ble brukt mindre midler enn det var tildelt.

2. Gjennomføring i henhold til prosjektplanen

Her gis en vurdering av om prosjektplanen er fulgt, eventuelt hvorfor ikke. Prosjektplanen er fulgt, og sluttrapport ble oversendt i September 2019

3. Vurdering av måloppnåelse

Er prosjektmålet nådd? Beskriv oppnådd/forventet effekt av tiltaket i forhold til det som var planlagt, og hvordan dette er etterprøvd.

Prosjektmålet ble nådd, og det ble identifisert forslag til forbedringer

3.a Måloppnåelse (egenvurdering) sett kryss:

Tilfredsstillende

3.b Hvordan er prosjektresultatene kommunisert? Hva er viderformidlet? Effekt utover de involverte prosjektpartnere? Gi en beskrivelse (se også punkt 8 vedlegg)

Prosjektresultatene er kommunisert i sluttrapport som ble oversendt Aase Hobbesland, som var leder for RKG Agder (Regional Koordineringsgruppe for Velferdsteknologi).

4. Prosjektorganisering og ressursdimensjonering

Hvordan har organiseringen vært og er ressursene brukt iht plan – hva er eventuelt avvikene.

Prosjektet har vært organisert med 3 prosjektmedarbeidere: Agate Folgerø representant arbeidsutvalget (AU) RKG, Charlotte Kiland, UiA og Carl Erik Moe, UiA (prosjektleder). Det er brukt mindre ressurser enn budsjettet, avviket skyldes at vurderte det ikke hensiktsmessig å hente data fra sammenlignbare prosjekter i Skottland. Midlene brukt var tilstrekkelig til datainnsamling i Agder

5. Kostnader og finansiering

Prosjektregnskap – totalkostnader

Se vedlegg.

Kommenter eventuelle betydelig avvik fra det opprinnelige budsjettet, herunder fremdriftsplan.

Det er brukt mindre ressurser enn budsjettet, avviket skyldes at vurderte det ikke hensiktsmessig å hente data fra sammenlignbare prosjekter i Skottland. Midlene brukt var tilstrekkelig til datainnsamling i Agder

6. Viktige erfaringer

Hvilken erfaring har dere gjort i prosjektet som kan ha betydning for fremtidig læring. Er det noe dere må være spesielt oppmerksom på i nye prosjekt.

7. Avslutning

Konklusjoner, videreføring mv.

Anbefalinger:

Ildsjeler: Følg opp og fordel arbeidsmengden, det blir sårbart med noen få som står for mye.

Samtidig vil det også kunne begrense at flere engasjerer seg selv om det er flere som kanskje ønsker større ansvar og å delta mer. Det er viktig å være bevisst på å tilrettelegge for ressurs – og tidsbruk.

Leverandør: Systematiser og sørg for at support og avvikssystem fungerer, og at leverandør/ faktisk er ute hos kommunene og får et visst kjennskap til de ulike kommunene.

Tydliggjør hva RKG sentralt arbeider med i fht leverandør slik at også prosessene blir synlig i kommunene.

Legg vekt på å bygge tillit til at man faktisk har både innkjøps- og

forhandlingskompetanse og -makt, og at denne brukes aktivt i forhold til leverandør. Samtidig er det viktig å kommunisere ut til kommunene med hva som gjøres i forhold til leverandør.

Prosedyrer: Vektlegg viktigheten av at hver kommune må gå gjennom egne rutiner, og ikke adoptere andres uten at det gjøres en grundig "hjemmelelse". Rutiner og planer må følges, og tjenesteutøver må bruke de verktøy som er tilgjengelige, følge systemene og dokumentere underveis slik at både tjenesteyter, bruker og pårørende blir trygge.

Kompetansedeling; Involver de som har erfaring og er ressurspersoner i systemet – også de som har kunnskap som kommer fra privat næringsliv.

Varier innholdet i Agderkonferansene; det er behov for en arena for å diskutere problemer og vanskeligheter, både for å dele løsninger og å komme frem til løsninger sammen. Et alternativ er å dele opp i fagområder for diskusjon, erfaringsutveksling og kompetansedeling

Målrett informasjonen som distribueres ut til ulike aktører (hjemmesykepleie, ansatte ved sykehjem) vil bidra til større aksept og bredere forståelse av problemstillingene. Det er viktig å få

22

aksept blant ansatte om hvorfor man gjør det man gjør, også når man går over i et annet innføringsprogram, skifter leverandør eller lignende, for å unngå endringstretthet.

Gjennomfør samarbeidsmøter på tvers i kommunene, mellom ulike enheter innen helse-sektoren er nyttig, og det er kritisk å involvere IKT tidlig. Det er god effekt av superbrukere fordelt ut på alle soner.

Prosjektorganiseringen; et funn i denne studien er at informantene opplever RKG strukturen som hensiktsmessig, blant annet for å få til viktig kompetanse- og erfaringsdeling mellom de ulike kommunene. Det tyder på at man har funnet frem til en prosjektorganisering som fungerer, og som klarer å ivareta ulike innføringsprosesser i kommunene og kompetanse- og erfaringsdeling mellom kommuner som har innført ulike velferdsteknologiske løsninger.

8. Vedlegg

- Regnskapsoppstilling bekreftet av revisor (for prosjekter der tilskuddet er på 100 000,- eller mer.)
- Utbetalingsanmodning for sluttutbetaling (ikke faktura)
- Eventuelle rapporter, studier eller annen dokumentasjon som er fremkommet fra prosjektet.

Se vedlegg.

Prosjektleder
Carl Erik Moe

Prosjektansvarlig
Carl Erik Moe

Rapport følgeprosjektet “Innføring av trygghets- og varslingsteknologi”

En case studie av innføring av trygghets-og varslingsteknologi i kommuner i Agder.

CARL ERIK MOE, AGATE FOLGERØ &
CHARLOTTE KILAND

Forord

I arbeidet med dette oppdraget vil vi rette en stor takk til ledelsen i Regional koordineringsgruppe for e-helse og velferdsteknologi Agder, ved Aase Hobbesland (leder) og Kjetil Løyning (sekretær i arbeidsutvalget). Vi takker også prosjektledelsen for «Innføring av trygghets- og varslingsteknologi», for godt samarbeid, bistand og nyttige tilbakemeldinger underveis. Denne studien er i hovedsak basert på intervjudata fra informanter som velvillig har stilt opp og delt sine erfaringer og synspunkter med oss.

Vi takker for oppdraget, det har vært spennende og lærerikt. Prosjektet har mottatt midler fra Aust-Agder utviklings- og kompetansefond (AAUKF) og Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør.

Kristiansand, 11.09.2019

Agate Folgerø

Charlotte Kiland

Carl Erik Moe

Sammendrag

Prosjektets målsetting har vært å undersøke prosessen med å innføre trygghets- og varslingsteknologi i enkelte kommuner i Agder, for å bidra til å *«en best mulig innførings- og endringsprosess ved innføring av flere ulike velferdsteknologier over en periode i en gruppe kommuner»*. Vi har søkt å bruke en proaktiv tilnærming. Følgeforskningen legger opp til at vi har ønsket å komme tett på kommunene som deltar i innføringsprosjektet og prosjektledelsen. I tillegg har vi delt resultater underveis, slik at læring kan tas ut i praksis. Håpet er at dette vil føre til justeringer, tilpasninger og læring underveis, som kan styrke pågående innførings- og endringsprosesser, samt gevinstrealisering både for kommunene og for prosjektledelsen.

Innenfor rammene av dette prosjektet har vi ikke hatt mulighet til å følge innføringsprosessene fra start til avslutning. Vi har basert oss på datainnsamling og treffpunkter med ulike involverte aktører i en gitt periode, fra september 2018 til mars 2019. Datainnsamlingen er hovedsakelig basert på åpne intervjuer med et utvalg informanter eller deltakere som representerer ulike funksjoner i tre kommuner. Vi har videre prøvd å dele resultatene underveis, i dialog med prosjektgruppa og prosjektledere, og til kommunene på konferansen «Samarbeid om velferdsteknologi Agder» i mars 2019. Følgeforskningsprosessen har forhåpentligvis ført til at flere funn som trekkes frem i rapporten allerede er kjent for flere involverte aktører, og at flere utfordringer allerede er tatt tak i og jobbes med.

Våre funn er i korthet som følger: Ildsjeler med stor interesse for og kunnskap om velferdsteknologi, har vært viktige i de tre kommunene. I disse kommunene er det arbeidet godt med å forankre innføringsprosessene hos både ledelse, ansatte og innbyggere. Funnene viser at kompetansedeling og nettverk er opplevd som verdifullt i arbeidet. Samtidig gis det uttrykk for at det faglige innholdet på fagsamlingene (Agdersamlingene) kan bli mer relevant for de involverte i kommunene. Det pekes på utfordringer med leverandøren, spesielt etterlyses større forståelse og kjennskap til enkeltkommuner og kommunesektoren. Det er behov for kommunikasjon om utfordringer og om hvordan disse løses (blant annet i forhold til leverandør) fra prosjektledelsen, til de enkelte involverte i kommunene.

Basert på disse har vi følgende anbefalinger: Legg enda bedre til rette for at ildsjelenes kompetanse og engasjement utnyttes i den videre prosessen i alle kommuner. I arbeid med forankring, er det viktig å involvere både politiske og administrative ledere, ansatte og innbyggere. Dette kan gjøres både med informasjonsmøter for eksempel i ulike foreninger og ved aktiv involvering av ansatte underveis. Utnytt de nettverkene som er etablert og gjør fagsamlingene mer relevante ved å ta utgangspunkt i temaer kommunene har behov for. Dette fordrer at man undersøker hvilke kompetansebehov de enkelte kommuner har. Prosjektledelsen må være tydelige i kravene til leverandøren, og kommuniser tydelig til kommunene hvordan de arbeider overfor leverandør, og hvilke utfordringer de har grepet fatt i.

Innholdsfortegnelse

Forord.....	0
Sammendrag	1
1. Innledning.....	5
2. Organisering av arbeidet og valg av metode	6
3. Data fra intervjuene	11
3.1 Kommune A	11
3.1.1 Opplevelser med innføring av velferdsteknologi	11
3.1.2 Samarbeidet med andre kommuner og med RKG Agder.....	12
3.1.3 Samarbeidet og dialogen internt i kommunen.....	13
3.1.4 Betydningen av, og arenaer for kompetanse- og erfaringsdeling.....	13
3.1.5 Forslag til forbedringer	14
3.2 Kommune B	15
3.2.1 Opplevelser med innføring av velferdsteknologi	15
3.2.2 Samarbeidet med andre kommuner og med RKG Agder.....	16
3.2.3 Samarbeidet og dialogen internt i kommunen.....	16
3.2.4 Betydningen av, og arenaer for kompetanse- og erfaringsdeling.....	16
3.2.5 Forslag til forbedringer	17
3.3 Kommune C	17
3.3.1 Opplevelser med innføring av velferdsteknologi	17
3.3.2 Samarbeidet med andre kommuner og med RKG Agder.....	18
3.3.3 Samarbeidet og dialogen internt i kommunen.....	19

3.3.4 Betydningen av, og arenaer for kompetanse- og erfaringsdeling	19
3.3.5 Forslag til forbedringer	20
4. Hovedfunn og anbefalinger.....	20
5. Begrensninger i studien og videre arbeid.....	22
Referanser	24
Vedlegg 1 Vurdering fra personvernombudet.	25
Vedlegg 2 Intervjuguide.	29

Rapport følgeprosjektet “Innføring av trygghets- og varslingsteknologi”

1. Innledning

Universitetet i Agder har sammen med Regional koordineringsgruppe for e-helse og velferdsteknologi Agder (RKG e-helse), gjennomført følgeprosjektet «Innføring velferdsteknologi Agder 2020». Hensikten med prosjektet var å innhente erfaringer med innføring av trygghets- og varslingsteknologi i et lite antall kommuner for å bidra til å videreutvikle og kvalitetssikre prosessen i de resterende kommunene. I prosjektet spurte vi informantene om erfaringer fra egen kommune, samarbeidet med andre kommuner og RKG, samt kompetanse- og erfaringsdeling. Vi har også spurt etter forbedringsområder. Hensikten er at resultatene fra studien vil bli bidra til å forbedre innføringsprosessen. Universitetet i Agder (UiA) er ansvarlig for prosjektet.

RKG har etablert satsningen «Velferdsteknologi Agder 2020» som et samlebegrep for fellesprosjekter mellom Agderkommunene, og koordinerer arbeidet som består av følgende utviklingsområder:

- 1) Innføring velferdsteknologi Agder
 - a) Delprosjekt Implementering velferdsteknologi
 - b) Delprosjekt Tjenesteinnovasjon og forvaltning
 - c) Delprosjekt Kompetanseløft velferdsteknologi
- 2) Felles anskaffelse av trygghets- og varslingsteknologi (sluttført oktober 2017)
- 3) Kommunal responsentertjeneste (overført til drift i 2017)

Dette følgeforskningsprosjektet omhandler både område 1a) Implementering velferdsteknologi og område 1c) Kompetanseløft velferdsteknologi Agder. Prosjektet er delvis finansiert med midler fra Aust-Agder Utviklings- og kompetansefond og Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør, og delvis med egenandel.

Forskningsspørsmålet vi ønsker å besvare i denne studien er:

“Hvordan få til en best mulig innførings- og endringsprosess ved innføring av flere ulike velferdsteknologier over en periode i en gruppe kommuner?”

Vi har forsøkt å følge en proaktiv tilnærming, og koblet oss nært opp til kommunene som deltar i innføringsprosjektet. Målet med prosjektet har vært at kommunene skal kunne benytte resultatene fra forskningsprosjektet til å gradvis utvikle bedre innførings- og endringsprosesser og gevinstrealisering, og at læring således kan tas ut i praksis. Fokus har derfor vært på utvikling av praksis mer enn utvikling av teori.

Der er foreløpig relativt lite forskning internasjonalt på innføring av velferdsteknologi. Mye av det som er publisert innen dette temaområdet er fra en skandinavisk kontekst. Mari S. Berge avla doktorgrad basert på funn fra Lindås-prosjektet i 2017, og har som en del av arbeidet sitt publisert flere artikler (Berge, 2017, Berge, 2018). Cecilie Karlsen har studert innføring og bruk over tid i vestre Vest-Agder, som en del av sitt doktorgradsarbeid (planlagt levert i 2018), og funnene er foreløpig publisert i to artikler (Karlsen et al. 2018, Karlsen et al. 2019)

Vi vil i neste del beskrive organisering av følgeforskningsprosjektet og metodebruk for å til en slik proaktiv tilnærming, før vi i del 3 redegjør for våre hovedfunn. I del 4 følger så konklusjonene, før vi avslutter med å peke på begrensninger i studien og noen tanker om arbeidet videre.

2. Organisering av arbeidet og valg av metode

For å kunne få til et godt samarbeid med de deltakende kommunene, samtidig som prosjektet skulle være samstemt med ledelsen i RKG, har vi valgt å organisere prosjektet som følger:

- Styringsgruppe bestående av Aase Hobbesland (leder, RKG og kommunalsjef helse, Grimstad) og Andreas Prinz (leder, Senter for ehelse, UiA)
- Prosjektgruppe bestående av to representanter fra to ulike fagmiljø ved UiA; Carl Erik Moe, Institutt for informasjonssystemer og Charlotte Kiland, Institutt for folkehelse,

idrett og ernæring og representant arbeidsutvalget (AU) RKG Agate Folgerø fra Helsenettverket i Region Kristiansand, RKG sekretariat v/ Kjetil Løyning

I denne studien har vi valgt å basere oss på en såkalt eksplorativ case tilnærming (Yin, 2014) der tre kommuner utgjør casene, og vi har benyttet et strategisk utvalg der kommunene ble valgt ut fra følgende kriterier:

- *Kommuner som var tidlig ute med innføring av velferdsteknologi.* Vi anser det som særlig hensiktsmessig å hente erfaringer fra foregangskommuner eller kommuner som var tidlig ute i prosessen for å styrke læring og kunnskapsoverføring. Hensikten er at både RKG, prosjektledelsen i Innførings- og kompetansehevingsprosjektet (utviklingsområde 1 og 2) og prosjektdeltakerne i kommunene kan lære og dra nytte av erfaringene fra disse case-kommunene i det videre arbeidet (Alvesson & Sköldbberg 2009).
- *Kommuner som til en viss grad var representative for kommunene i Agder.* Det innebærer at vi ikke valgte den største kommunen i Agder (Kristiansand) og heller ikke noen av de minste kommunene (med under 2.000 innbyggere).
- *Kommuner som hadde erfaring med innføring av ulik teknologi.* Dette for å kunne få mer empiri og dermed et bredere bilde av innføringsprosessene.

Begrunnelsen for å velge ut tre kommuner er pragmatisk. Mange Agder-kommuner befinner seg nå i en omfattende innførings- og endringsprosess. Mens et større antall kommuner og informanter trolig ville styrket dataenes gyldighet, er det primære siktemålet med denne studien å hente erfaringer fra utvalgte kommuner som var tidlig ute med innføring av velferdsteknologi, og derved har bedre grunnlag for å bidra med erfaring. Totalt er 15 informanter fra de tre utvalgte kommunene intervjuet.

Formålet med denne studien er som nevnt først og fremst erfaringslæring og kunnskapsoverføring. Hensynet til representativitet og muligheten for å generalisere funn fra de tre case-kommunene til de andre kommunene er derfor tillagt mindre vekt. Vi vil presisere at prosjektet er meldt Norsk senter for forskningsdata (NSD) og gjennomført i tråd med gjeldende retningslinjer (se vedlegg).

I datainnsamlingsprosessen baserte vi oss på bruk av en semi-strukturert intervjuguide (Kvale & Brinkmann 2009) inndelt i ulike temaer;

- informantenes opplevelse og erfaring med innføring av velferdsteknologi
- samarbeidet med andre kommuner og med RKG Agder
- samarbeidet og dialogen internt i kommunene i forbindelse med innføringsprosessen
- betydningen av og arenaer for kompetanse- og erfaringsdeling
- forslag til forbedringer i den videre prosessen

Spørsmålene som ble stilt var relativt åpne. Dette ble gjort for å få informantene til å fortelle mest mulig fritt om erfaringene så langt, og for å ha friheten til å følge opp temaer som informantene var opptatt av. Vi ønsket også å kunne gå i dybden i de tilfeller det dukket opp temaer som var nye for oss. Utover i datainnsamlingsprosessen benyttet vi oss i større grad av såkalt aktiv informantintervjuing (Andersen, 2006) der informasjon fra de første intervjuene ble testet ut i de neste intervjuene. Dermed kunne vi «validere» og teste ut funn utover i datainnsamlingsprosessen.

Vi har valgt å intervju flere fra hver case-kommune for å sikre oss at vi får refleksjoner og erfaringer fra informanter med ulike roller i innførings- og endringsprosessen. Fordelingen av informanter fremgår av tabell 1 nedenfor; fire fra kommune A, seks fra kommune B og fem fra kommune C. Utvalget er foretatt for å oppnå spredning i stillingstype/rolle. Informantene representerer derfor ulike stillinger/posisjoner i kommuneorganisasjonen; interne prosjektledere, koordinatore, teknisk- og driftsansvarlige, saksbehandlere, profesjonsaktører med nærhet til brukere, leder/ avdelingsledere og tillitsvalgte. Personene er valgt strategisk da de i kraft av sine roller besitter kunnskap om og erfaring med den konkrete prosessen vi undersøker i denne studien, og innehar ulik informasjon og innsikt som kan bidra til mer helhetlige beskrivelser og tolkninger (Alvesson 2003).

Noen av informantene er intervjuet på egen arbeidsplass og noen på fagsamlinger i forbindelse med innføringsprosjektet. Ett intervju ble gjennomført på Skype. Intervjuene hadde en varighet fra 30 til 60 minutter og ble gjennomført i perioden september – januar 2019. Det ble gjort lydopptak av intervjuene som ble transkribert i ettertid, før lydfilene ble slettet. Intervjuene er

anonymisert i den grad det er mulig. I tillegg er det gjennomført et fokusgruppemøte i slutten av januar 2019 med prosjektledelsen av innføringsprosjektet og kompetansehevingsprosjektet for å validere resultatene (Winter & Munn-Giddings 2001, Webb & Kevern 2003). Dataene er analysert ut fra en klassisk tematisk innholdsanalyse (Jacobsen, 2015) der alle tre forfatterne har vært involvert. Alle tre forfatterne har gått igjennom de transkriberte intervjudatene og validert hverandres kategorier og tolkninger. I tillegg er hovedinntrykk og funn presentert for ulike deltakere underveis i følgeforskningsprosjektet. Det ble også gitt en presentasjon av foreløpige resultater på konferansen «Samarbeid om velferdsteknologi Agder» i Arendal i mars 2019, samt på et fagseminar på Universitetet i Aalborg i mai 2019.

En case studie som dette har sine åpenbare begrensninger. Funnene er fra tre kommuner, og kan være spesifikke for disse tre kommunene. Alle tre kommunene er relativt erfarne brukere av velferdsteknologi, og det er trolig slik at vi vil gjøre andre funn i kommuner som er mindre erfarne, spesielt gjelder dette med hensyn på kompetanse og på hvordan de vurderte teknologien, i en av kommunene (A) ble vi fortalt at de betraktet teknologivalget som en oppbremsing, mens i en av de andre (C) ble vi fortalt at noen av de teknologiske løsningene de benyttet tidligere faktisk fungerte bedre, og at de på noen områder har stagnert eller reversert i forhold til produktens bruksområde og brukervennlighet.

Det er viktig å understreke at intervjuene ble gjennomført i perioden september 2018 - januar 2019, og tolkningene og konklusjonene må derfor forstås i lys av at dette er et følgeforskningsprosjekt i kontinuerlig utvikling. I sluttarbeidet med rapporten er vi gjort kjent med at flere utfordringer og problemstillinger som belyses i denne rapporten allerede er tatt tak i og styrket, uten at det framkommer i denne rapporten. Det er nettopp noe av formålet med denne type følgeforskning.

Tabell 1: Oversikt over stillingskategorier og kommuner

	<i>Kommune A</i>	<i>Kommune B</i>	<i>Kommune C</i>
Innbyggertall	20.000-30.000	10.000-20.000	5.000-10.000
Geografisk plassering	Sentrum	Sentrum	Periferi
Type teknologi	Digital nattalarm på sykehjem	Trygghetsalarm, responscenter og medisindispensere	Trygghetsalarm, responscenter og medisindispensere
Informanter per stillingskategori	Fagutvikler hjemmetjenesten	Avdelingsleder, prosjektleder velferdsteknologi	Sykepleier, hjemmetjenesten
	Avdelingsleder Fag og utvikling	Saksbehandler, forvaltning, helse- og omsorg (2010)	Saksbehandler, helse- og omsorg
	Fagutvikler bo- og omsorgssenter	Prosjektleder velferdsteknologi / hjemmetjenesten	Ansvarlig drift/ teknisk ansvarlig
	Saksbehandler	Koordinator velferdsteknologi og tekniske hjelpemidler	Leder, hjemmesykepleien
		Avdelingsleder, hjemmesykepleie	Prosjektleder
		Tillitsvalgt, helse	

3. Data fra intervjuene

3.1 Kommune A

3.1.1 Opplevelser med innføring av velferdsteknologi

Kommune A har arbeidet med innføring av velferdsteknologi siden 2013, og var kommet godt i gang da de gikk inn i felles anskaffelse og innføring i Agder under RKG-strukturen. Det å delta i felles innkjøpsprosess opplevdes som tidkrevende og som en oppbremsing, og man opplevde at det etter hvert ble mindre tålmodighet blant ansatte. Ventetiden ble lengre før man kunne bestille og iverksette, og samkjøring med andre kommuner for å komme frem til prioritert rekkefølge førte til oppbremsing i fremdriften.

Man opplevde å måtte gjøre prosesser om igjen, f.eks. å arbeide med tjenestevei og gevinstrealisering, og å måtte bestille andre produkter enn de man helst ville, for så å måtte vente lengre før utstyret kom. Samtidig blir det tretthet i organisasjonen når man opplever å måtte gå tilbake og gjøre ting om igjen.

Etter hva vi forstår måtte kommune A (og alle de andre kommunene) uansett gjøre nyanskaffelser, og en felles prosess kan ha spart en del ressurser for kommunene totalt sett, kanskje mest for de kommuner som hadde minst «bestillerkompetanse» på dette teknologi-området. Det å komme inn i felles storskala anskaffelsesprosjekt opplevdes som at det ble mange ukontrollerbare faktorer med innvirkning på arbeidet. Det skapte en del frustrasjon å gå fra å være selvstyrt til å være avhengig av større systemer og leverandører. Man måtte nå vente på avgjørelser/beslutninger som ble tatt i regionale organ, der man før tok avgjørelser selv.

Problemer med innføring av ny teknologi fører til at man blir mer skeptisk enn man var i utgangspunktet, og når systemer ikke virker gir det grobunn for motvilje hos ansatte som ellers var positive. Noen har opplevd at deres tillit til de teknologiske løsningene har sviktet da de har opplevd tilfeller hvor teknologien ikke fungerer 100%. Support opplevdes vanskelig tilgjengelig og lite systematisert, og det har vært liten tillit til avvikssystemet.

Ildsjeler i organisasjonen har vært essensiell. Disse har gjort en viktig innsats og stått på for at de som arbeider tettest på pasientene ikke skal bli belastet dersom noe ikke fungerer etter

intensjonen. Samtidig blir det ofte en stor belastning på noen få enkeltpersoner, og det er sårbart for systemet å være avhengig av noen få.

Flere av informantene ga uttrykk for at leverandøren ikke har god nok kjennskap til kommunene og til sektoren, og kommunikasjonen ble derved ikke så god som ønskelig. I og med at det er 30 ulike kommuner har leverandøren mange å forholde seg til; det er viktig at leverandøren kjenner de forskjellige kommunene: “En kommune er ikke en kommune!” (sitat fra informant). Det å opparbeide en relasjon med leverandør oppgis å være et viktig element for å få til et godt samarbeide.

Flere informanter gir uttrykk for en oppfatning om at RKG ikke klarer å legge tyngde bak forhandlinger og innkjøp, og blir for svake når leverandør ikke leverer som forventet. Det oppleves som en skjev maktbalanse i favør av leverandør. Vi vil presisere at det var en egen styringsgruppe for anskaffelsesprosjektet og at det var OFA som var ansvarlig for anskaffelsen, altså ikke RKG. Uavhengig av dette uttrykte flere informanter at de forventet at man står sterkere i forhandlinger når man er 30 kommuner, og de uttrykte tvil om forhandlingskompetansen i kommunene på dette feltet.

Samarbeidsmøter på tvers av soner, med teamledere og gruppeledere, og superbrukere fordelt i alle soner og avdelinger, framheves som viktige faktorer for å få til en god innføring.

3.1.2 Samarbeidet med andre kommuner og med RKG Agder

Omstruktureringen som er foretatt av hovedprosjektene i RKG-regi oppleves som god, men man etterlyser et eget prosjekt som tar for seg informasjonssikkerhet og personvern.

Det hevdes å være en god kultur for kompetansedeling i og mellom kommunene. Man har god kontakt kommunene imellom og finner “sine” som man samarbeider godt med og som gjerne står overfor de samme problemstillingene. Det er vilje til å dele, men i hverdagen opplever informantene mangel på midler og kapasitet, og det faller mye på enkeltpersoner som tar ansvar - de tidligere omtalte ildsjelene.

Informantene uttrykte at det er uklarheter ved prosedyreutforming; både hvem som skal ha ansvar for hvilke prosedyrer, hvilke prosedyrer som skal utvikles først, og hva som må være på plass av prosedyrer for å få til god innføring. Manglende organisering av prosedyreutforming

fører til dobbeltarbeid, flere kommuner gjør det samme, noe som igjen fører til motstand og tretthet i organisasjonene. Manglende prosedyrer fører til forsinkelser og at prosesser stopper opp, noe som igjen fører til dalende motivasjon hos ansatte. Igjen er det ildsjeler som tar tak og arbeider med dette.

Man etterlyser mer hjelp fra RKG i fht. det tekniske, samtidig som man opplever at kommunikasjonen inn til AU RKG og RKG styringsgruppe er god. Det er et stort behov for informasjon i organisasjonene, og det eksisterer en oppfatning om at man ikke får nok informasjon helt ut til de som arbeider i feltet. Samtidig er det en refleksjon rundt spørsmålet om hvor mye informasjon man egentlig trenger, og at informasjonen må være målrettet.

Vi presiserer at våre funn er fra januar 2019. Vi har fått innspill om at det er arbeidet videre med å styrke teknisk hjelp og informasjon og at dette kan fungere bedre i dag, men vi har ikke empiri på dette.

3.1.3 Samarbeidet og dialogen internt i kommunen

Kommune A har jobbet mye med å få frem og vise fram mulighetene og arbeide med å heve kompetanse, slik at organisasjonen er veldig klar for å ta i bruk teknologien.

Man har arbeidet med kompetanse i forhold til holdninger, og det er ikke motstand mot endring. Ansatte er egentlig veldig klare for å ta i bruk velferdsteknologi.

Kommunen har vært med i tidlig fase, og har opparbeidet en viss kompetanse hos ansatte helt ute i «hands-on» linja, helt ut i tjenesten. Det er dannet ressursgrupper som har møter innen velferdsteknologi. Først må deltagerne i gruppen være samstemte, så har ressursgruppa ansvar ovenfor sine ansatte igjen. Det har vært brukt mye tid på intern opplæring, men i lengden kan det strande på to ting; interessen og engasjementet: hvorfor skal man bruke så mye tid på det. Dette har sammenheng med den tidligere nevnte trettheten i organisasjonen, hvor man opplever å måtte gjøre ting om igjen som man kanskje anså seg ferdig med.

3.1.4 Betydningen av, og arenaer for kompetanse- og erfaringsdeling

Noen informanter påpeker at utfordringen fremover blir å holde oppe implementeringstrykket og entusiasmen. Det er avgjørende at staben som er i direkte kontakt med brukere og pårørende er motivert og oppdatert, og får tilstrekkelig ressurser til opplæring, kompetanseheving osv. Det er

en utfordring å rigge arbeidshverdagen på en slik måte at staben gjennomfører nødvendig opplæring. For å sikre at dette blir prioritert har kommunene så langt det har latt seg gjøre satt av tid i arbeidstiden til at man gjennomgår opplæringsdelen, og ikke bare satset på at de ansatte gjennomfører dette på fritiden.

Informantene beskriver selve opplæringsdelen som nyttig og god. Arenaer som er velkjent for kompetansedeling mellom kommuner er Agdersamlingene, regionale fagnettverk og egne arbeidsgrupper i kommunen. Regionale fagnettverk er f.eks. saksbehandlerforum i regi av utviklingsentrene, og disse samt velferdsteknologi-nettverk har stor nytteverdi.

Agdersamlingene oppleves som preget av deling av informasjon om hva som fungerer, men med litt for mange gjentakelser. Man etterlyser mer erfaringsutveksling mellom kommunene, og ville gjerne hatt arenaer for å ta opp og drøfte problemer man støter på, og hvordan løse disse. Det er en fordel at det er dagssamlinger slik at man har større mulighet for å delta. Man gjenkjenner og blir kjent med folk, og får tilhørighet til Agder. Nettsiden til RKG er godt utviklet og fungerer som en verktøykasse.

Videre ønskes det tilrettelagt en arena for å diskutere utviklingsmuligheter og neste steg, det kan bli for mange alternativer å velge mellom. Workshops kan være nyttig men blir lett gjentagende.

Det er mange deltidsstillinger og små stillingsprosenter som avsettes til dette arbeidet, noe som gjør at det blir ekstraarbeid, og igjen er det ildsjelene som står for det meste. Leder for innføringsprosjektet i RKG burde ha vært mer enn en 100% stilling ifølge informanter. Slitasjen blir stor i organisasjonene når det er mye ekstraarbeid, spesielt der man hadde forventet at det kom bistand fra sentralt hold (f.eks. i form av ferdige maler).

Flere informanter pekte på forventninger til at Kristiansand kommune som testkommune både deler mer og utarbeider flere standarder rundt prosedyrer.

3.1.5 Forslag til forbedringer

Det pekes på behov for å tenke helhetlig og utarbeide enkle rutiner for feilmeldinger, at man har ett sted for å melde fra, og at det bør utarbeides felles løsninger for support og feilsøking. Systemet for feilsøking bør forbedres, det nevnes eksempel på at leverandøren mente feilen var i kommunene, men viste seg å være hos leverandøren. Det er nødvendig med avklaring rundt hvem som tar kostnadene når det avdekkes feil.

Slik informantene opplever det (per januar 2019) er man usikker på hva som ligger i avtalene mht. support og feilmeldinger, eventuelle sanksjonsmuligheter ved manglende leveranse. Dette må tydeliggjøres. Videre pekes det på manglende involvering av IKT Agder og at det er uklar ansvarsfordeling spesielt ved feilmeldinger. Dette fører til stor belastning på enkeltpersoner pga manglende system for oppfølging.

3.2 Kommune B

3.2.1 Opplevelser med innføring av velferdsteknologi

Informantene oppgir at det har styrket dem å komme inn i «Agderparaplyen», og at de opplever det som bra at fokus har vært på tjenesteinnovasjon og forvaltning. De oppgir at RKG absolutt har vært en viktig motor og at RKG-sekretariatet har hatt en veldig viktig rolle. En av informantene beskrev det slik: «Det handler det om å være litt taktisk klok, å få folk til å spille på lag».

Det kommer også frem at det har vært en lang prosess, nærmest som maraton. Det kreves mye forankring og det er viktig med informasjon. Det oppleves som viktig at det er godt forankret både hos toppledelsen og hos brukere; brukerorganisasjoner har vært involvert underveis i prosessen. Det har vært politisk interesse for at dette skal undersøkes og satses på, man har søkt på midler, fått prosjektledere, og fått inn rette personer med genuin interesse.

Digitale trygghetsalarmer erfares å gi bedre kvalitet i form av at hjemmehjelper ikke blir forstyrret når vedkommende er hos en pasient, og at de alarmene som ikke er reelle blir silt ut. Man er bevisst på at det skal innføres velferdsteknologi som gir gevinst i form av frigjøring av tid, økt kvalitet i tjenesten og økonomiske innsparinger. Innføringsprosjektet oppleves å bidra til dette, «man må ikke bare sette velferdsteknologi på toppen av ordinær drift» (en av informantene).

En respondent fremhever viktigheten av at man har klare rutiner og planer for kartlegging av bruker med kriterier for inklusjon og eksklusjon i saksbehandlingen. Det må gis god informasjon til bruker og pårørende, og det fremheves som viktig at man følger planen ved utlevering av utstyr og opplæring av bruker; at man ikke «hopper av» eller velger enkle utveier hvis man

mener bruker kan mestre dette. Tjenesteutøver må bruke tilgjengelige verktøy og planer og dokumentere underveis. Prosjektledere må være tilgjengelige og delta. Da blir det trygt for tjenestested, bruker og pårørende, og man får et robust system.

3.2.2 Samarbeidet med andre kommuner og med RKG Agder

De fem regionene i Agder (Lister, Lindesnes, Region Kristiansand, Setesdal og Østre Agder) oppfattes nå å gå i takt, og man har fått et fagutvalg i hver region som oppleves å bidra til kompetansedeling og -overføring til den enkelte kommune. Samarbeidet har blitt bedre, ikke bare i regionene, men på tvers av regionene. Samarbeidet har gitt kommunene et betydelig løft, ifølge informantene, «når det gjelder velferdsteknologi i Norge så er det i hvert fall unikt. Look to Agder sier de på Helsedirektoratet» (sitat fra intervju).

3.2.3 Samarbeidet og dialogen internt i kommunen

Lederinnvolvering har vært viktig for samarbeidet. Kommune B oppgir å ha fått til en struktur som de ikke hadde før, og som fungerer, og en effektiv og god struktur på bruk av ressurspersonene. Forvaltning i form av saksbehandling oppleves å være helt avgjørende, alle de ni saksbehandlerne i kommune B har vært veldig viktige. Det har videre vært viktig å samarbeide med IKT i forkant. Digitalisering av alarmene har blitt gjort i løpet av kort tid. I 2015 opplevde man en del motstand fra lokale lag og foreninger, f. eks. Sanitetsforeningen. Det opplever man ikke lengre, det har vært en «uhorvelig kultur- og holdningsendring til det positive» (informant). Kommune B har invitert seg inn på mange arenaer, både hos politikere, i personalmøter og i FFO, og har hatt en humoristisk film, men har hatt problemer med å få innpass i lokale media.

3.2.4 Betydningen av, og arenaer for kompetanse- og erfaringsdeling

Kommunen har sendt ansatte på «Velferdsteknologiens ABC»¹, og de har opprettet flere tverrfaglige grupper enn hvis man skulle arrangert dette som enkeltstående kommune. E-læring er også benyttet, og det oppleves som en stor fordel med lett tilgjengelige opplæringsprogram. Prosessveiledning benyttes, samt frikjøp av folk fra drift. Erfaringen fra samlingene er at det er litt ulik nytteverdi av disse. Noen informanter opplever at det blir for mye gjentakelse, det er best når det kommer en ekstern innleder. Deling av kunnskap i eget arbeidsmiljø fungerer bra, og ledere etterspør kompetansedeling fra de som har deltatt på kurs og samlinger.

¹ <https://www.ks.no/fagomrader/helse-og-omsorg/velferdsteknologi3/velferdsteknologiens-abc---opplaringspakke-til-kommunene/>

3.2.5 Forslag til forbedringer

Det er en teknisk utfordring med pålogging for deltidsansatte og med avvikende turnuser i forbindelse med e-læringsprogram. Det har vært utfordrende å innføre noe av teknologien (eksempelvis medisindispensere), og informantene peker på at politikerne undrer på hvorfor det tar så lang tid. Man ser nå at innbyggerne begynner å etterspørre teknologien. Kompetanseløft var tidligere organisert som et separat prosjekt, noe som førte til at det ikke var så godt samkjørt med Innføringsprosjektet, og det var ikke effektivt. Der er også opplevd utfordringer med informasjonssikkerhet og GDPR, informantene fremhever behov for bistand til dette.

Nøkkelfaktorer som fremheves er å sette av tid og ressurser, bygge gode team, og etablere superbrukere. Det har vist seg å være viktig med jevnlig oppdatert informasjon ut til tjenestestedene, brukerne og pårørende, og der kan man bli flinkere. Man har erfart at det er viktig å være oppmerksom på språkbuk, at man ikke benytter «stammespråk» fra velferdsteknologi som gevinstrealisering og forkortelser når man snakker med ansatte, slik at de har en begrepsbruk som ansatte kan benytte i samtaler med bruker og pårørende.

Det ble også etterspurt kunnskap om mer forskning på området, og at dette gjøres lett tilgjengelig, slik at man kan lære av hva som er gjort andre steder.

3.3 Kommune C

3.3.1 Opplevelser med innføring av velferdsteknologi

Informantene som ble intervjuet har vært involvert i implementeringsprosjektet og kompetanseutviklingsprosjektet. Informantene i kommune C beskriver innføringen av velferdsteknologi som gjennomgående positiv, uavhengig av stillingstype. Staben forteller at;

1. De sparer tid som kan omdisponeres til andre arbeidsoppgaver. Eksempelvis påpeker de at Responssenteret avlastet dem gjennom færre utrykninger/hjemmebesøk. Flere fremhever at gevinsten her kan bli enda større.

2. Brukerne og pårørende etterspør velferdsteknologiske løsninger.

3. Stabsmedlemmer viser til at deres leder har lagt til rette for at de selv har fått testet ut ulike velferdsteknologiske løsninger hjemme som gjør at de blir overbevist. Skepsisen de hadde er blitt mindre eller forsvunnet, og de ser hensiktsmessigheten og mulige gevinster ved bruk når de ser at det fungerer.

Samtlige informanter trekker frem betydningen av ildsjeler i implementeringsprosessen.

Kommunen har noen stabsmedlemmer som er svært teknologisk interesserte «entusiaster», blant annet med spisskompetanse på teknologi og velferdsteknologi, og deres kunnskap og entusiasme løftes frem som svært viktig for å ufarliggjøre og skape oppslutning om velferdsteknologi.

Ulempen med å lene seg for mye på ildsjeler er at kommunen blir sårbar i forhold til at mye kompetanse er fordelt på få personer og kanskje i for liten grad er formalisert. Hva skjer med den videre prosessen dersom en av disse slutter eller blir sykemeldt?

Flere påpeker at de opplevde at noen av de teknologiske løsningene de benyttet tidligere faktisk fungerte bedre, og at de på noen områder har stagnert eller reversert i forhold til produktenes bruksområde og brukervennlighet. Det fremheves derfor en forventning om at ettersom omfanget av kommuner er stort, så er de en betydelig bestiller, og burde kunne ha en større gjennomslagskraft overfor leverandør enn det de opplever at de har per i dag.

3.3.2 Samarbeidet med andre kommuner og med RKG Agder

Gjennomgående fremheves samarbeidet med andre kommuner som godt, og terskelen for uformell kontakt er lav. De benytter seg av kontakt med andre kommuner og spiller på andre kommuners erfaringer og kunnskap. Kontakten med RKG Agder er begrenset, men det fremheves at behovet faktisk er begrenset. Alt i alt beskrives prosjektorganiseringen som hensiktsmessig.

Agdersamlingene oppleves som en viktig arena for å treffe samarbeidspartnere/ andre kommuner. Samtidig påpeker flere informanter at det faglige innholdet på disse samlingene kan forbedres. Flere mener man bruker mye tid på repeterende informasjon, og at det er ønskelig å høre mer om andre kommuners erfaringer samt mer informasjon om selve de tekniske løsningene.

3.3.3 Samarbeidet og dialogen internt i kommunen

Samarbeidet og dialogen internt i kommune C med innføringen av velferdsteknologiske løsninger beskrives som god. Samtidig er det flere som fremhever at dialogen rundt tilbakemeldinger knyttet til selve de tekniske løsningene er krevende. Det gis uttrykk for at noen av de tekniske løsningene ikke fungerer optimalt eller godt nok, og når de videreformidler dette til prosjektledelsen er de usikre på hva slags dialog prosjektledelsen har med leverandør. Et spørsmål som går igjen hos flere av informantene er om tilbakemeldingen kommer frem til leverandør, og hvordan jobbes det med å forbedre løsningene? Her ser det ut til å være et informasjonsbehov hos informantene.

I denne kommunen har tillitsvalgtapparatet vært tett involvert i implementeringsprosessen. Både hovedtillitsvalgt og tillitsvalgt representant har deltatt fra første fase, og vært viktige nøkkelpersoner i å fremsnakke velferdsteknologi overfor stab.

Flere av informantene trekker også frem betydningen av forankring hos politisk og administrativ ledelse. Det oppleves som motiverende og viktig for implementeringsprosessen at politiske og administrative ledere er opptatt av velferdsteknologi og løfter diskusjoner og fokus på dette internt i organisasjonen, samt i lokalsamfunnet for øvrig, f.eks overfor lokale medier, brukere, pårørende osv.

Informantene er opptatt av at den innsatsen som er lagt ned i forhold til å informere lokalsamfunnet om mulighetsrommet og fordelene med velferdsteknologi har vært av stor betydning for implementeringsprosessen. Kommunene har tatt initiativ til utstrakt informasjons- og møtevirksomhet med eksempelvis pårørende grupper, brukergrupper, eldreråd, politiske utvalg og interesseorganisasjoner for å «berede grunnen». Det er gitt informasjon om ulike produkter, og flere av løsningene er også demonstrert og stilt ut. Dermed er det også skapt forventninger til de ulike produktene/ løsningene, og potensiell skepsis kan på denne måten også ha blitt redusert.

3.3.4 Betydningen av, og arenaer for kompetanse- og erfaringsdeling

Noen informanter påpeker at utfordringen fremover blir å holde oppe implementeringstrykket og entusiasmen. Det er avgjørende at staben som er i direkte kontakt med brukere og pårørende er motivert og oppdatert, og får tilstrekkelig ressurser til opplæring, kompetanseheving osv. Det er en utfordring å rigge arbeidshverdagen på en slik måte at staben gjennomfører opplæringsdelen.

For å sikre at dette blir prioritert har kommunene så langt det har latt seg gjennomføre, satt av tid i arbeidstiden til at man gjennomgår opplæringsdelen, og ikke bare satser på at de ansatte gjennomfører dette på fritiden.

Informantene beskriver selve opplæringsdelen som nyttig og god.

3.3.5 Forslag til forbedringer

Hjemmetjenesten må bidra med tilstrekkelig informasjon om brukere til Responssenteret slik at beslutningsgrunnlaget blir bedre for dem som tar imot henvendelsene.

Kommunen burde legge til rette for at kompetansen til personer med spesiell kjennskap til og interesse for feltet, faktisk benyttes riktig og utnyttes godt nok, at slike personer gis handlingsrom og blir benyttet mest mulig hensiktsmessig.

Vi anbefaler at leverandøren også i fortsettelsen gis anledning til å være tilstede på fagsamlingene. Dette er nyttig for å kunne møte de ulike kommunene. Dette vil være nyttig, både for kommunene og for leverandør for å få feedback på hva som fungerer bra og hvor «skoen trykker».

4. Hovedfunn og anbefalinger

Som gjennomgangen viser, var det stort samsvar mellom funnene fra de tre kommunene.

Faktorer som gikk igjen i de ulike intervjuene var blant annet:

- Verdien av ildsjeler og behovet for å gi dem muligheter
- Verdien av å forankre forståelse for nødvendigheten av innføring av velferdsteknologi, hos både ledelse, ansatte og inbyggere
- Verdien av kompetansedeling og nettverk, samtidig med at samlingene kunne bli enda bedre
- utfordringer hos leverandøren, spesielt med hensyn til kjennskap til enkeltkommuner og kommunesektoren, og behovet for at prosjektledelsen var enda tydeligere i kravene til leverandøren

- Behovet for kommunikasjon om utfordringer og om hvordan disse løses (blant annet i forhold til leverandør) fra prosjektledelsen til de enkelte involverte i kommunene

På basis av funnene og med utgangspunkt i forskningsspørsmålet: *Hvordan få til en best mulig innførings- og endringsprosess ved innføring av flere ulike velferdsteknologier over en periode i en gruppe kommuner?*”, vil vi trekke fram følgende anbefalinger:

Ildsjeler: Følg opp og fordel arbeidsmengden, det blir sårbart med noen få som står for mye. Samtidig vil det også kunne begrense at flere engasjerer seg selv om det er flere som kanskje ønsker større ansvar og å delta mer. Det er viktig å være bevisst på å tilrettelegge for ressur- og tidsbruk.

Leverandør: Systematiser og sørg for at support og avvikssystem fungerer, og at leverandør/faktisk er ute hos kommunene og får et visst kjennskap til de ulike kommunene.

Tydliggjør hva RKG sentralt arbeider med i fht leverandør slik at også prosessene blir synlig i kommunene. Legg vekt på å bygge tillit til at man faktisk har både innkjøps- og forhandlingskompetanse og -makt, og at denne brukes aktivt i forhold til leverandør. Samtidig er det viktig å kommunisere ut til kommunene med hva som gjøres i forhold til leverandør.

Prosedyrer: Vektlegg viktigheten av at hver kommune må gå gjennom egne rutiner, og ikke adoptere andres uten at det gjøres en grundig “hjemmelektse”. Rutiner og planer må følges, og tjenestutøver må bruke de verktøy som er tilgjengelige, følge systemene og dokumentere underveis slik at både tjenesyter, bruker og pårørende blir trygge.

Kompetansedeling: Involver de som har erfaring og er ressurspersoner i systemet - også de som har kunnskap som kommer fra privat næringsliv.

Varier innholdet i Agderkonferansene; det er behov for en arena for å diskutere problemer og vanskeligheter, både for å dele løsninger og å komme frem til løsninger sammen. Et alternativ er å dele opp i fagområder for diskusjon, erfaringsutveksling og kompetansedeling

Målrett informasjonen som distribueres ut til ulike aktører (hjemmesykepleie, ansatte ved sykehjem) vil bidra til større aksept og bredere forståelse av problemstillingene. Det er viktig å få

aksept blant ansatte om *hvorfor* man gjør det man gjør, også når man går over i et annet innføringsprogram, skifter leverandør eller lignende, for å unngå endringstretthet.

Gjennomfør samarbeidsmøter på tvers i kommunene, mellom ulike enheter innen helse-sektoren er nyttig, og det er kritisk å involvere IKT tidlig. Det er god effekt av superbrukere fordelt ut på alle soner.

Prosjektorganiseringen; et funn i denne studien er at informantene opplever RKG strukturen som hensiktsmessig, blant annet for å få til viktig kompetanse- og erfaringsdeling mellom de ulike kommunene. Det tyder på at man har funnet frem til en prosjektorganisering som fungerer, og som klarer å ivareta ulike innføringsprosesser i kommunene og kompetanse- og erfaringsdeling mellom kommuner som har innført ulike velferdsteknologiske løsninger.

Samtidig er det viktig å presisere at vår målsetting ikke har vært å evaluere RKG strukturen, men vi finner likevel funnet interessant og basert på informantenes erfaringer og opplevelser virker det hensiktsmessig å videreføre RKG strukturen/ prosjektorganiseringen.

5. Begrensninger i studien og videre arbeid

Resultatene fra denne studien er basert på intervjudata med 15 informanter, fordelt på tre utvalgte kommuner. Det empiriske tilfanget er dermed forholdsvis lite og gir klare begrensninger i forhold til mulighetene for å generalisere funn fra denne studien til andre involverte kommuner i «Velferdsteknologi Agder 2020». Vi kan heller ikke utelukke at andre aktører fra de utvalgte kommunene, som ikke har vært innlemmet i datainnsamlingen, sitter med andre erfaringer enn det som fremkommer i dette datamaterialet. Likevel mener vi funnene fra studien kan bidra med interessant kunnskap om hvilke erfaringer og opplevelser sentrale aktører fra de kommunene som var tidlig ute med «Implementering velferdsteknologi» og «Kompetanseløft velferdsteknologi Agder» har gjort seg. Funnene bør være interessante både for RKG e-helse og prosjektledelsen, andre kommuner i Agder som er kommet kortere i prosessene med delprosjektene, og for kommuner i Norge som skal i gang med eller arbeider med innføring av trygghets-og varslings-teknologi.

Funnene kan også være overførbare til andre endringsprosesser kommuner gjennomfører. Kunnskap om viktigheten av ildsjeler, godt forankringsarbeid, behov for informasjonsflyt både internt i kommunen og til befolkningen forøvrig kan bidra til å lette fremtidig omstillingsarbeid. Erfaring fra flere kommuner tilsier at de kan lære av dette ved endring av rutiner og systemer.

Datainnsamlingen i forbindelse med denne studien ble gjennomført høsten 2018. I innspillsrunder og møter UiA har hatt med prosjektledelsen, AU RKG og RKG styringsgruppe i denne prosessen, er vi kjent med at flere av utfordringene og anbefalingene som fremkommer i denne studien allerede er grepet fatt i og arbeides med videre. Det er viktig at de involverte kommunene får informasjon om det arbeidet som allerede pågår for å jobbe med utfordringene som skisseres i denne studien.

Referanser

- Alvesson, M. (2003) Beyond Neopositivists, Romantics, and Localists. A reflexive approach to interviews in organizational research. *Academy of Management Review*, vol 28(1):13–33.
- Alvesson, M. & Sköldberg, K. (2009) *Reflexive methodology: New vistas for qualitative research*. 2nd ed. SAGE: London, Thousand Oaks.
- Andersen, S. S. (2006). Aktiv informantintervjuing, *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, nr 3 (22); 278-298
- Berge, M. S. (2017). Telecare—where, when, why and for whom does it work? A realist evaluation of a Norwegian project. *Journal of Rehabilitation and Assistive Technologies Engineering*, 4, 2055668317693737.
- Jacobsen, Dag Ingvar (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo, Cappelen Damm Akademisk.
- Karlsen, C., Ludvigsen, M. S., Moe, C. E., Haraldstad, K., & Thygesen, E. (2017). Experiences of community-dwelling older adults with the use of telecare in home care services: a qualitative systematic review. *JBI database of systematic reviews and implementation reports*, 15(12), 2913-2980.
- Karlsen, C., Moe, C. E., Haraldstad, K., & Thygesen, E. (2019). Caring by telecare? A hermeneutic study of experiences among older adults and their family caregivers. *Journal of clinical nursing*, 28(7-8), 1300-1313.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Interviews: learning the craft of qualitative research interviewing*. Los Angeles: Sage; 2009.
- Webb, C. & Kevern, J. (2001) Focus groups as a research method: a critique of some aspects of their use in nursing research. *Journal of Advanced Nursing*, vol 33(6):798–805.
- Winter, R. & Munn-Giddings, C. (eds) (2001). *A handbook for action research in health and social care*. London: Routledge; 2001.
- Yin, R. K. (2014) *Case study research. Design and Methods*. 5th edition. Thousand Oaks: Sage Publications.

Vedlegg 1 Vurdering fra personvernombudet.

Carl Erik Moe
Postboks 422
4604 KRISTIANSAND S

Vår dato: 19.07.2018

Vår ref: 61524 / 3 / EPA

Deres dato:

Deres ref:

Vurdering fra NSD Personvernombudet for forskning § 31

Personvernombudet for forskning viser til meldeskjema mottatt 13.07.2018 for prosjektet:

61524	<i>Evaluering, innføring velferdsteknologi Agder 2020</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>Universitetet i Agder, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Carl Erik Moe</i>

Vurdering

Etter gjennomgang av opplysningene i meldeskjemaet og øvrig dokumentasjon finner vi at prosjektet er meldepliktig og at personopplysningene som blir samlet inn i dette prosjektet er regulert av personopplysningsloven § 31. På den neste siden er vår vurdering av prosjektopplegget slik det er meldt til oss. Du kan nå gå i gang med å behandle personopplysninger.

Vilkår for vår anbefaling

Vår anbefaling forutsetter at du gjennomfører prosjektet i tråd med:

- opplysningene gitt i meldeskjemaet og øvrig dokumentasjon
- vår prosjektvurdering, se side 2
- eventuell korrespondanse med oss

Vi forutsetter at du ikke innhenter sensitive personopplysninger.

Meld fra hvis du gjør vesentlige endringer i prosjektet

Dersom prosjektet endrer seg, kan det være nødvendig å sende inn endringsmelding. På våre nettsider finner du svar på hvilke [endringer](#) du må melde, samt endringskjema.

Opplysninger om prosjektet blir lagt ut på våre nettsider og i Meldingsarkivet

Vi har lagt ut opplysninger om prosjektet på nettsidene våre. Alle våre institusjoner har også tilgang til egne prosjekter i [Meldingsarkivet](#).

Vi tar kontakt om status for behandling av personopplysninger ved prosjektslutt

Ved prosjektslutt 01.07.2019 vil vi ta kontakt for å avklare status for behandlingen av personopplysninger.

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Se våre nettsider eller ta kontakt dersom du har spørsmål. Vi ønsker lykke til med prosjektet!

Marianne Høgetveit Myhren

Eva J. B. Payne

Kontaktperson: Eva J. B. Payne tlf: 55 58 27 97 / eva.payne@nsd.no

Vedlegg: Prosjektvurdering

Personvernombudet for forskning

Prosjektvurdering - Kommentar

Prosjektnr: 61524

VURDERING AV PROSJEKTET ETTER NY PERSONOPPLYSNINGSLOV (GDPR)

Den 20. juli trer EUs personvernforordning, samt den nye norske personopplysningsloven, i kraft. Prosjektet ditt er imidlertid vurdert etter dagens personopplysningslov, ettersom prosjektet ble meldt inn før det nye regelverket begynner å gjelde. Etter dagens lovverk har ditt prosjekt behandlingsgrunnlag i samtykke, jf. personopplysningsloven § 8 første ledd og er vurdert av personvernombudet med hjemmel i personopplysningsloven § 31. Vi har i tillegg vurdert at, med de foreslåtte endringene og tilpasningene (se nedenfor), informasjonsskrivet og samtykkeskjemaet vil fylle kravene til et informert samtykke også etter det nye regelverket. Det er derfor vår oppfatning at du vil ha gyldig behandlingsgrunnlag i utvalgets samtykke når det nye regelverket trer i kraft 20. juli, da i medhold av personvernforordningen artikkel 6 nr. 1, bokstav a).

INFORMASJON OG SAMTYKKE

Du har opplyst i meldeskjemaet at utvalget vil motta skriftlig informasjon om prosjektet, og samtykke skriftlig til å delta. Vår vurdering etter nåværende regelverk er at informasjonsskrivet til utvalget er godt utformet.

Ny personopplysningslov har skjerpede krav til informasjon og samtykke. For å imøtekomme disse endringene bør det gjøres enkelte tilføyinger i informasjonsskrivet:

- at samtykke er det lovlige behandlingsgrunnlaget for behandling av personopplysninger
- hvilke typer opplysninger som innhentes
- hvem som skal ha tilgang til personopplysninger, og hvilke opplysninger de får tilgang til
- hvilke tiltak dere gjør for å sikre at ikke uvedkommende får tilgang til personopplysningene
- kontaktopplysninger til institusjonens personvernombud
- at prosjektet er meldt til Personvernombudet for forskning ved NSD (personvernombudet@nsd.no, 55 58 21 17)
- deltakernes rettigheter, herunder rett til innsyn i hvilke opplysninger som er registrert om deltakeren, rett til å få slettet eller rettet de opplysningene som er registrert, eventuelt motsette seg at opplysningene registreres, rett til å få utlevert en kopi av opplysningene som er registrert (dataportabilitet), samt rett til å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet angående behandlingen av personopplysninger.

På våre nettsider finnes en ny mal for informasjonsskriv vi anbefaler at det tas utgangspunkt i:

http://www.nsd.uib.no/personvernombud/hjelp/informasjon_samtykke/informere_om.html

Vi ber om at det reviderte informasjonsskrivet og samtykkeskjemaet sendes til personvernombudet@nsd.no.

Husk å oppgi prosjektnummer. Prosjektet kan deretter starte.

METODER

I meldeskjemaet har du oppgitt at personopplysninger skal innhentes ved personlige intervju, gruppeintervju og

observasjon. Personvernombudet legger til grunn at det kun innhentes personopplysninger i intervjuene, og at eventuelle registreringer under observasjon skjer anonymt. Grunnen til dette er at det ikke går fram av informasjonsskrivet hvilke opplysninger som eventuelt innhentes gjennom andre metoder. Hvis det likevel blir aktuelt å samle inn personopplysninger via observasjon, må dere inkludere informasjon om dette i informasjonsskrivet og sende utfyllende informasjon til personvernombudet@nsd.no.

INFORMASJONSSIKKERHET

Personvernombudet forutsetter at dere behandler alle data i tråd med Universitetet i Agder sine retningslinjer for datahåndtering og informasjonssikkerhet. Vi legger til grunn at bruk av mobil lagringsenhet er i samsvar med institusjonens retningslinjer.

PROSJEKTLUTT OG ANONYMISERING

Prosjektlutt er oppgitt til 01.07.2019. Det fremgår av meldeskjema og informasjonsskriv at du vil anonymisere datamaterialet ved prosjektlutt.

Anonymisering innebærer vanligvis å:

- slette direkte identifiserbare opplysninger som navn, fødselsnummer, koblingsnøkkel
- slette eller omskrive/gruppere indirekte identifiserbare opplysninger som bosted/arbeidssted, alder, kjønn
- slette lydopptak

For en utdypende beskrivelse av anonymisering av personopplysninger, se Datatilsynets veileder:

<https://www.datatilsynet.no/globalassets/global/regelverk-skjema/veiledere/anonymisering-veileder-041115.pdf>

Vedlegg 2 Intervjuguide.

Innledende samtale

Demografisk kartlegging: Stilling, ansettelsesforhold og lengde i stillingen

Anskaffelse-, teknisk installasjon og så selve innføringen med forvaltning, tjenstedesign og gevinstrealisering - Din rolle i disse prosjektene

Spørsmål 1

Kan du fortelle om hvordan du har opplevd innføring av velferdsteknologi i din kommune? Både i dette prosjektet og i tidligere prosjekt?

Eksempler på oppfølgingsspørsmål:

- Kan du utdype eller kan du forklare nærmere?

Spørsmål 2

Kan du fortelle om hvordan du har opplevd samarbeidet med andre kommuner og med RKG Agder?

Eksempler på oppfølgingsspørsmål:

- Kan du utdype eller forklare nærmere?
- Kan du si noe om eventuelle årsaker til at du har opplevd samarbeidet slik?

Spørsmål 3

Kan du fortelle om samarbeidet og dialogen i din kommune i forbindelse med innføringen?

Eksempler på oppfølgingsspørsmål:

- Kan du utdype eller forklare nærmere?
- Kan du si noe om eventuelle årsaker til at du har opplevd samarbeidet slik?

Spørsmål 4

Har du forslag til forbedringer i forhold til innføring i de neste kommunene?

- Kan du utdype eller forklare nærmere?

Prosjektregnskap – totalkostnader

Kostnader			
Kostnadsart (Hovedposter)	Regnskap	Budsjett	
Lønn	90800,00	512040,00	
FoU tjenester (Vennesla Kommune)	16560,00	50000,00	
Reiser	0,00	105000,00	
	0,00	0,00	
	0,00	0,00	
SUM	107360,00	667040,00	

Finansiering			
Kilde	Virkelig	Planlagt	
Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	0,00	180000,00	
Sparebankstiftelsen Sparebanken Sør	0,00	180000,00	
	0,00	0,00	
	0,00	0,00	
	0,00	0,00	
SUM	0,00	360000,00	

Anmodning om utbetaling

Prosjekt «Innføring av velferdsteknologi, Agder», -saksnummer 30/18

Vi anmoder herved om utbetaling på kr 36 248,5 til prosjekt «Innføring av velferdsteknologi»
Prosjektet er avsluttet og sluttrapport er sendt.

Kontonummer beløpet kan overføres til: 7694.05.18748

Universitetet i Agder/

Fakultet for Samfunnsvitenskap

Postboks 422

4604 Kristiansand

Betalingen merkes 1740 /801045

Mvh

Caroline Nes

Rådgiver/Controller

Fakultet for samfunnsvitenskap

Universitetet i Agder

E-post caroline.nes@uia.no

Tlf: 38 14 16 91

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 21/06732-26
Saksbehandler Ole Magnus Heimvik

Utvalg	Møtedato
Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	23.04.2021

Avsetning til utdeling av støtte fra Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 2022

Sekretariatets forslag til vedtak

Det avsettes 12 mill. kroner i regnskapet for 2020 til utdeling i 2022.

Vedlegg

Saksopplysninger

Det foreligger nå et utkast til regnskap for 2020 som er oversendt revisor til uttalelse. Det foreløpige regnskapet viser et godt resultat med et driftsoverskudd på 44,5 mill. kroner. For å opprettholde fondets realverdi avsettes 4,3 mill. kroner til tilleggskapitalen. Etter dekning av utdelinger gjennom 2020 kan det av årets overskudd tillegges 32,4 mill. kroner til bufferkapitalen.

Styret har de siste årene avsatt 12 mill. kroner til utdeling. De faktiske utdelingene i 2020 utgjorde om lag 10,5 mill. kroner. En har da lagt til grunn at bevilgningen til Blått kompetansesenter Sør vil bli realisert. Dette er usikkert. Fylkeskommunen vil komme med en tilbakemelding til styremøtet i mai på de spørsmålene styret hadde ved behandlingen av søknaden i oktober 2020.

Dersom en legger til grunn at bevilgningen til Blått kompetansesenter Sør videreføres, vil bindingene for 2021 være på om lag 10,4 mill. kroner. Dersom det ikke blir noen oppfølging av Blått kompetansesenter Sør vil bindingen være på 7,4 mill. kroner.

Tabellen som følger viser de planlagte prosjektene og bindingene i perioden 2021-2026, forutsatt at prosjektet Blått kompetansesenter Sør videreføres i 2021 og 2022. Dersom det ikke blir tilfelle vil summene i de to årene være 3 mill. kroner lavere. En har i tabellen lagt til grunn at styret slutter seg til sekretariatets tilrådning når det gjelder søknaden fra Mechatronics Innovation Lab AS til AI-prosjektet.

I tillegg er det kommet søknader som ikke er behandlet av styret ennå. Det gjelder søknad fra Blå kors/FK Jerv med oppfølging av prosjektet «Holdningskampanjer, Innafor» og søknad fra Campus Sør (Sørlandet sykehus) med prosjekt om legeutdanning. Disse søknadene vil en komme tilbake til i mai-møtet. Søknadsbeløpene er innarbeidet i tabellen.

Organisasjon	Prosjektnavn	Bevilgning		Ønskes videreført				
		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Langsiktige satsinger								
Agder fylkeskommune	Blått kompetansesenter Sør	3 000 000	3 000 000	3 000 000	-	-	-	-
Senter for e-helse	Agder som mønsterregion inne	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	-	-	-
UiA	Politikk for store samfunnsutfø	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	-	-	-
Sum videreføring	SUM	8 000 000	8 000 000	8 000 000	5 000 000	-	-	-
Andre videreføring								
KS Agder	I jobb i Agder kommunene	960 000	-	-	-	-	-	-
Blå kors/FK Jerv	Holdningskampanjer	360 000	-	-	-	-	-	-
Universitetet i Agder	Flyktningbam	125 000	-	-	-	-	-	-
Universitetet i Agder	Godt begynt	325 000	775 000	458 000	374 000	377 000	-	-
Østre Agder Regionråd	Etablering av Helseklynge	750 000	750 000	-	-	-	-	-
Universitet i Agder	Agder Batteries - Kompetanse		200 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	1 300 000
Mechatronics Innovation Lab AS	AI		640 000	640 000				
Sum videreføring	SUM	2 520 000	2 365 000	2 598 000	1 874 000	1 877 000	1 500 000	1 300 000
Andre søknader, ikke behandlet								
Blå kors/FK Jerv	Holdningskampanjer		350 000	350 000	400 000	400 000	-	-
Campus Sør	Legeutdanning		1 000 000	2 000 000	2 000 000	-	-	-
Sum nye prosjekter	SUM	-	1 350 000	2 350 000	2 400 000	400 000	-	-
SUM TOTALT		10 520 000	11 715 000	12 948 000	9 274 000	2 277 000	1 500 000	1 300 000

Videre har en fått henvendelse fra Universitet i Agder vedrørende støtte til prosjekter for etablering av masterstudie i juridiske fag og profesjonsstudie i psykologi. Sørlandets kompetansefond har mottatt søknader om dette. AAUKF har så langt ikke mottatt noen søknader. Etter sekretariats vurdering bør en samordne arbeidet med disse søknadene med Sørlandet kompetansefond. Andre regionale aktører burde også bli utfordret til å bli

med på dette spleiselaget. UiA må også legge ned en betydelig egeninnsats for at disse prosjektene skal få støtte fra AAUKF.

Sekretariatet har også hatt møte med Universitet i Agder(CCR-senteret)/Havforskningsinstituttet vedrørende prosjekt om ørretfiske på Sørlandet. Her vil det også komme en søknad i løpet av høsten. Også de søknaden vil gå til Sørlandets kompetansefond.

Sekretariatet har også vært i kontakt med UiA vedrørende følgeforskningsprosjektet for READ-prosjektet. Heller ikke her har en mottatt noen søknad.

Vurderinger

Det økonomiske resultatet for 2020 for Aust-Agder utviklings- og kompetansefond ble langt bedre enn det en fryktet når samfunnet ble lukket ned i forbindelse med koronapandemien i mars 2020. Det er imidlertid fortsatt knyttet stor usikkerhet til den videre økonomiske utviklingen fremover bl.a. som følge av koronaviruspandemien og gjenåpningen av samfunnet.

Nyorganiseringen av AAUKF vil innebære høyere driftsutgifter enn tidligere, anslagsvis 1,5 – 2,0 mill. kroner pr år. Dette vil først få fullt utslag i regnskapet for 2021. På den andre siden har en over tid bygd opp et solid bufferfond. AAUKF er også i ferd med å implementere ny kapitalforvaltningsstrategi med en høyere aksjeandel som bør gi en høyere avkastning over tid.

En registrerer videre en positiv utvikling i landsdelen med stor aktivitet og mange henvendelser til fondet. Denne positive utviklingen bør fondet ha økonomisk handlingsrom til å ta aktiv del i.

Konklusjon

Etter en samlet vurdering vil sekretariatet anbefale at en i regnskapet for 2020 avsetter 12 mill. kroner til utdeling av støtte. En kan vurdere å bruke av bufferfondet i et begrenset antall år dersom det skulle komme opp gode prosjekter som innebærer utdelinger ut over rammen på 12 mill. kroner.

Bufferfondet vil med en avsetning på 12 mill. kroner til utdeling være om lag 151,7 mill. kroner pr 31.12.2020.

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 21/06732-27
Saksbehandler Ole Magnus Heimvik

Utvalg	Møtedato
Aust-Agder utviklings- og kompetansefond	23.04.2021

Eventuelt til styremøte i Aust-Agder utviklings- og kompetansefond 23.04.2021

Sekretariatets forslag til vedtak

<Forslag til vedtak skrives her>

Vedlegg

Saksopplysninger

Orienteringer/eventuelt

- Det er avtalt med Margunn Aanestad og Ragni Macqueen Leifson fra UiA som kommer for å presentere prosjektet «Agder som mønsterregion innen e-helse» særlig med vekt på status og fremdrift. De kommer kl 0900 slik at vi tar presentasjonen før det formelle møtet. Vi bør avsette ca. en time til denne presentasjonen inkl. spørsmål.
- Program for styreseminar/styremøte i mai
- Endringer i vedtektene – status
- Oppfølging av saken om Blått kompetansesenter Sør
- Oppfølging av tilskudd til Biozin